

VILNIAUS DAILĖS AKADEMIJOS
KAUNO FAKULTETAS
ARCHITEKTŪROS KATEDRA

Vilijos Revaitytės

PALEMONO KERAMIKOS GAMYKLOS KONVERSIJA Į MULTIFUNKCINIŲ
KOMPLEKSĄ

Vientisųjų studijų baigiamasis darbas

Architektūros studijų programa, valstybinis kodas 601K10001

Magistrantė: Vilija Revaitytė

.....
(parašas)

.....
(data)

Teorinės dalies vadovė: *doc. dr. Vaida Almonaitytė Navickienė*

.....
(parašas)

.....
(data)

Praktinės dalies vadovė: *lekt. Gustė Kančaitė*

.....
(parašas)

.....
(data)

Tvirtinu, katedros vedėjas: *doc. Rimantas Giedraitis*

.....
(parašas)

.....
(data)

Baigiamojo darbo autentiškumo deklaracija

Vilija Revaitytė

PALEMONO KERAMIKOS GAMYKLOS KONVERSIJA Į MULTIFUNKCINIŲ KOMPLEKSĄ

CONVERSION OF PALEMONAS CERAMICS FACTORY A MULTIFUNCTIONAL COMPLEX

Patvirtinu, kad baigiamasis darbas paremtas mano pačios autentiška kūryba ir jame naudotasi tik tokia papildoma informacija, kuri nuorodose, paaiškinimuose, šaltinių, literatūros ir kt. sąrašuose. Darbas sukurtas savarankiškai, nepažeidžiant kitiems asmenims priklausančių autorių teisių. Taip pat, nei visas baigiamasis, nei jo dalis nebuvo pateikta jokiai kitai aukštojo mokslo institucijai, kaip akademinis atsiskaitymas ar baigiamasis darbas.

(baigiamojo darbo autoriaus parašas)

TURINYS

SANTRAUKA	4
ĮVADAS	6
1.1. Bendruomenės sąvoka ir identiteto samprata gyvenamojoje aplinkoje	10
1.3. Palemono gyvenvietės visuomeninių objektų ir kelių infrastruktūros apžvalga	17
2. PALEMONO BENDRUOMENĖS POREIKIŲ IŠAIŠKINIMAS, ATLIKUS APKLAUSĄ IR VIETOS EKSPERTŲ INTERVIU	20
2.1. Kiekybinio ir kokybinio tyrimo metodai bei apklausos rezultatų statistinė analizė	20
2.2. Gyventojų apklausos duomenų interpretacija	29
ARCHITEKTŪRINIAME SPRENDINYJE	33
3.1. Palemono keramikos gamyklos architektūrinė raida ir apklausos duomenų pritaikymas gyvenvietės vystymosi strategijai	33
3.2. Teritorijos pertvarkymo architektūriniai sprendiniai	35

SANTRAUKA

Bendruomenės yra tarpininkės tarp individo ir valstybės institucijų, vienijančios tautą, todėl susiformuoja turėdama konkretų interesą. Palemono vietos bendruomenėje veikia seniūnija, gimnazija, bažnyčia, biblioteka ir Salomėjos Nėries muziejus, priklausančios formalioms organizacijoms, iš kurių aktyviausias vaidmuo tenka bendruomenės centrui. Palemonas tai pramoninė gyvenvietė, daugiau kaip dešimt kilometrų į rytus nutolusi nuo Kauno centro, kurios vystymuisi didžiausią įtaką turėjo 1923 m. įkurta keramikos gamykla, tapusi svarbiu mūrinės architektūros proveržiu Lietuvoje, nes iki tol vyravo mediniai statiniai. Gyventojai nurodo, kad Palemone nepakanka darbo vietų, bet interviu ekspertų nuomone aplink mikrorajoną veikia apie 50 įmonių teikiančių darbo vietas. Be to, dauguma bendruomenės narių akcentuoja, kad trūksta laisvalaikio viešųjų erdvių ir yra nepakankamas želdyno pertvarkymas, prekybos vietų ir asortimento įvairovės trūkumas bei geležinkelio sukeliamas triukšmas, tačiau pusė visų apklaustųjų teigiamai vertina šalia esantį Kauno marių regioninį parką. Palemono keramikos gamykla išsiskiria neįveiklintą - didelę teritoriją, neprižiūrimais pastatais, padidėjusiu oro užterštumu bei netinkamomis pašalinėmis veiklomis. Teritorijoje yra sovietinio bei tarpukario laikotarpio statiniai, iš kurių pastarieji objektai planuojami išsaugoti, kaip akcentiniai, estetiški architektūros paminklai. Siekiant sukurti gyvenvietės vientisumą yra išskiriamos keturios zonos : visuomeninė, komercinė, gamybos ir gyvenamoji, kurias dalina iš Marių gatvės pratęstas pėsčiųjų – dviračių takas, sukuriantis centrinę gyvenvietės ašį.

Šis tyrimas atskleidė įsisenėjusias nesprendžiamas Palemono problemas, glaudžiai susijusias su gyventojų poreikių tenkinimu. Svarbu atkreipti dėmesį į Palemono keramikos gamyklos neįveiklintą teritoriją, pritaikant ją kaip multifunkcinį kompleksą vietinių gyventojų gerbūvio plėtojimui.

SUMMARY

Conversion of Palemonas Ceramics Factory into a Multifunctional Complex

Communities are intermediaries between buildings. Residents point out that there are not enough jobs in Palemonas, but according to interviews, there are about 50 companies providing jobs around the neighborhood. In addition, most members of the community emphasize that there is a lack of public spaces for leisure and insufficient reconstruction of green areas, lack of a variety of outlets and assortment, railway noise, however, half of all respondents positively assess the nearby Kaunas Lagoon Regional Park. The Palemonas ceramics factory stands out unoccupied - with a large area, unattended buildings, increased air pollution and inappropriate extraneous activities. There are Soviet and interwar buildings in the area, of which the latter objects are planned to be preserved as accent, aesthetic architectural monuments. In order to create the integrity of the settlement, four zones are distinguished: public, commercial, industrial and residential which are divided by the extended pedestrian-bicycle path from Marių Street, which creates the central axis of the settlement.

This study revealed the long-standing unresolved problems of Palemonas, closely related to meeting the needs of the population. It is important to pay attention to the undeveloped area of the Palemonas ceramics factory, adapting it as a multifunctional complex for the development of the well-being of the local population.

IVADAS

Jau pirmą kartą formacijoje pradėjo kurtis gyvenvietės sudarydamos bendruomenes, ko pasekoje atsirado tai teritorijai būdingos tradicijos ir glaudus tarpusavio ryšys. O vėliau gyvenviečių plėtrai buvo svarbi gamybinė veikla, suteikianti darbo vietas ir pragyvenimą, kadangi Lietuvoje po I Pasaulinio karo – nepriklausomybės pradžioje iškilo uždavinys atkurti sugriautą pramonę bei pradėti vystyti naujas veiklas, atitinkančias vidaus poreikius. Kaunas kaip ekonominis politinis ir kultūrinis centras turėjo vystymosi potencialą, nes mieste tuo metu gyveno apie 60000 gyventojų¹. Viena iš išskirtinių pramonės pakaunės vietų buvo Palemono teritorija, kurioje ledynmečio laikotarpiu vandenys suplovė molio klodus, siekiančius iki 20 m gylio ir tinkamus plytų gamybai. To pasekoje Palemono keramikos gamyklą 1923 m. įsteigė Lietuvos pramoninkas Juozas Vailokaitis bei inžinierius Vladas Geiga. Tai buvo didžiausia ir moderniausia to laikmečio, aukštos kokybės plytas ir čerpes gaminusi bendrovė, kuri skatino mūrinę statybos plėtrą Lietuvoje ir turėjo svarbią reikšmę aplinkos bei gyvenimo kokybės gerinimui. Palemonas, kaip gyvenvietė pradėjo kurtis pastačius keramikos gamyklą. Analizuojama teritorija davė impulsą miesto tipo gyvenvietės vystymuisi, o pats objektas tapo aktualus Kaune architektūriniu bei istoriniu požiūriu. Po II Pasaulinio karo buvo pastatytas antrasis keramzito cechas, o 1992 m. gamykla privatizuota².

Šiuo metu didžioji teritorijos bei pastatų dalis yra apleista ir neįveiklinta, nekoncentruota į gamybą, ko pasekoje atsirado pašalinių veiklų: sandėliuojami eksploatacijai nebetinkami automobiliai ir žemės ūkio produktai.³ Gamyklos teritorija kaip pramonės zona, suardo Palemono gyvenamųjų zonų vientisumą, todėl miestelyje vyrauja chaotiškas, neturintis kompozicinės ašies funkcinis užstatymas. Remiantis policijos statistiniais duomenimis, Palemono keramikos teritorijoje yra padidėjęs nusikalstamumo lygis, kuris lemia vietinių gyventojų neigiamą požiūrį į nagrinėjamą objektą, jų saugumą ir netgi vietos egzistenciją.⁴ Per metus, apie vieną mėnesį, gamykla keramzito gamybos metu į orą išskiria antropogeninę taršą, dėl ko gyventojai jaučia diskomfortą ir gali sukelti rimtesnes sveikatos problemas.⁵ Nors Palemono gyvenvietės teritorija įsikūrusi šalia Kauno marių regioninio parko, turinčio

---

¹ Marija Drėmaitė, *Progreso meteoras. Modernizacija ir pramonės architektūra Lietuvoje 1920–1940* (Vilnius: 2016 m.)

² Bronius Kviklys *Mūsų Lietuva II tomas* (Vilnius Mintis 1991) psl. 372 - 373

³ Apleista keramikos gamykla Palemone, <https://pamirsta.lt/apleista-keramikos-gamykla/> [žiūrėta 2020-09-27]

⁴ Policijos elektroninių paslaugų sistema, <https://www.epolicija.lt/statistics> [žiūrėta: 2020-09-27]

⁵ *Po gyventojus išgasdinusių dūmų iš „Palemono keramikos“ – aplinkosaugos vizitas,*

<https://www.diena.lt/naujienos/kaunas/miesto-pulsas/po-gyventojus-igsawdinusiu-dumu-palemono-keramikos-aplinkosaugos-vizitas-919789> [žiūrėta-09-27]

botaninio gamtos bei kultūros paveldo objektų, tačiau gamyklos grubi, nepatraukli estetinė-architektūrinė išraiška nesiderina su išvaizdžiu ir vertingu gretimos aplinkos kraštovaizdžiu: Palemono Gynybinių įtvirtinimų archeologiniu draustiniu, Lakštingalų slėniu, Vieškūnų piliakalniu bei Salomėjos Nėries ir Bernardo Bučo namu-muziejumi.⁶ Analizuojamą teritoriją sudaro XX a. 3-4 dešimtmečio laikotarpio architektūros statiniai, turintys išliekamąją vertę, tačiau dėl nepriežiūros reikalauja skubaus pertvarkymo, atsižvelgiant į gamybinius bei vietos gyventojų poreikius.⁷

Galima konstatuoti, kad pagrindinės teritorijos problemos telkiasi ties funkcinio vientisumo stokos Palemono kontekste bei architektūros statinių, turinčių išliekamąją vertę, nepriežiūra.

Objektas – Palemono keramikos gamyklos architektūrinės ir funkcinės kaitos potencialas gyvenvietės raidos kontekste.

Tikslas – atskleisti Palemono keramikos gamyklos kaitos architektūrinės bei funkcinės prielaidas vietos bendruomenės poreikių kontekste.

Uždaviniai :

1. Išanalizuoti bendruomenės identiteto sampratą ir jos ryšius su gyvenamąja vieta.
2. Apžvelgti Palemono gyvenvietės ir keramikos gamyklos savitumus bei istorinę raidą.
3. Įvertinti Palemono bendruomenės apklausos ir interviu duomenis, išsiaiškinant vietinių gyventojų poreikius.
4. Atskleisti Palemono keramikos gamyklos architektūros kaitos galimybes .
5. Pasiūlyti Palemono keramikos gamyklos teritorijos architektūrinę viziją ir pateikti sprendinius.

Darbo analizei pasirinktas mišrus **tyrimo metodas** – kiekybinis (anketinė apklausa), kokybinis (pusiau struktūruotas ekspertų interviu), kaip priemonė atskleisti vietinių gyventojų poreikius ir teritorijoje vyraujančias problemas. Apibendrinus duomenis išryškėjo naujos idėjos bei įžvalgos, kurios buvo itin svarbios tolimesnei darbo analizei. Galutiniai rezultatai padėjo išsamiau išnagrinėti gyventojų požiūrį į esamą situaciją ir galiausiai tai

---

⁶ Kauno miesto savivaldybės teritorijos bendrasis planas, *Gamtinis karkasas ir saugomos teritorijos* [žiūrėta 2020-09-27]

⁷ Žilvinas Rinkšelis, *Plytų ir čerpių gamybos bendrovė „Palemonas“* <https://modernizmasateiciai.lt/plytu-ir-cerpiu-gamybos-bendrove-palemonas/> [žiūrėta 2020-10-12]

pritaikyti architektūriniuose sprendiniuose. Taip pat buvo naudojama mokslinės literatūros bei empirinės medžiagos analizė, kuri padėjo pagrįsti tam tikras prielaidas projektinių sprendinių vizijoje.

Tyrimo išteklių apžvalga

Bendruomenės samprata ir suvokimas yra platus bei individualiai suprantamas, todėl žmonių požiūris į įvairius reiškinius, įvykius ar poreikius yra skirtingas. Norint iširti ir įgyvendinti numatytus uždavinių problemų sprendinius, reikėjo pasitelkti kuo įvairesnę literatūrą ir autorių nuomonę. Tiriant bendruomenės sąvoką ir jos tapatumą Palemono kontekste buvo remtasi Sauliaus Būdvyčio bendruomenės ir bendrijos skirtumų supratimu, pasak kurio bendrija tai teritorija su jos gyventojais ir tarpusavio ryšiais, o bendruomenė susiformuoja turėdama konkretų interesą⁸. Be to Irena Leliūgienė, Justinas Sadauskas bei Alvydas Aleksandravičius, Jan Žukovskis pabrėžia, kad bendruomenė apima asmenis su panašiais įsitikinimais, vertybėmis atitinkamoje geografinėje vietoje bei tradicijomis, elgsenos normomis ir struktūra bendroms problemoms spręsti⁹. Saulius Nefas papildomai akcentuoja, kad funkcionali vietos bendruomenė atlieka veiksmus jos gerovei, kur yra kelios formalios organizacijos, kaip seniūnija, bažnyčia, mokykla bei kultūros įstaigos¹⁰. Taip pat vienas iš svarbiausių šaltinių, nurodantis bendruomenės renginius bei švenčių tradicijas yra vietinio pobūdžio laikraštis „Palemonietis“, kuriame atspindi buitį, laisvalaikio ir darbo aktualijos¹¹. Enciklopediniame leidinyje Juozas Matulis apibūdina Palemono gyvenvietės geografinę padėtį¹², o istorinę vystymosi raidą Pranas Juozapavičius pateikia straipsniuose „Kaunas ir jo apylinkės“ bei „Palemonas“.¹³ Alvydas Butkus nagrinėja vietovardžio „Palemonas“ legendą, kur išsiaiškinama jo romėniška kilmė.¹⁴ Marija Drėmaitė teigia, jog nepriklausomybės laikotarpio pradžioje Lietuvoje buvo būdinga medinė architektūra, o mūriniai pastatai sudarė tik 6 proc. nors miestuose buvo statoma 38 proc. mūrinių objektų¹⁵. Zenonas Mikalauskas „Vakarinėse naujienose“ supažindina su Palemono teritorijos prijungimu prie Kauno miesto bei

---

⁸ S. Būdvytis, *Bendrija kaip socialologijos objektas* (1994)

⁹ Alvydas Aleksandravičius, Jan Žukovskis *Kaimo bendruomenių raida ir jų veiklos tikslai: siekiant darnumo visuomenei* (2011)

¹⁰ Saulius Nefas, *Funkcionalių vietos bendruomenių veiklą sąlygojantys veiksniai* (2009)

¹¹ *Palemonietis* (2018m gruodis)

¹² Juozas Matulis, *Mažoji lietuviškoji tarybinė enciklopedija II tomas* (Vilnius:1968 m.)

¹³ Pranas Juozapavičius, *Kaunas ir jo apylinkės* (Kaunas: 1980 m.)

¹⁴ Alvydas Butkus, *Kai kurių Kauno vietovardžių kilmė* (Kaunas)

¹⁵ Marija Drėmaitė, *Progreso meteoras Modernizacija ir pramonės architektūra Lietuvoje 1918-1940 m.* (Vilnius: 2016)

plytinės rekonstravimu ir plėtra¹⁶. Irmos Juskaitės nuomone, Palemone priešingai nei Petrašiūnuose nepastebima namų bei gatvių renovacija, o vienas iš labiausiai apleistų objektų – keramikos gamykla¹⁷. Internetiniame šaltinyje „Lietuvoje geležinkelius griovė ir tiesė karas“ teigiama, jog Palemone reikšmingiausias infrastruktūros darinys yra geležinkelis, aptarnaujantis pramonės įmones Kauno regione¹⁸. Be to kitoje internetinėje nuorodoje „Palemone vykdomas grandiozinis infrastruktūros projektas“ informuojama, kad pastaraisiais metais buvo pradėtas vykdyti „Rail Baltica“ projektas, kuris kaip manoma tapo sudėtingiausia europinio geležinkelio dalimi¹⁹. Justė Jasinskaitė supažindina su gatvių tipologija bei jų erdvės užstatymo aukštingumo proporcijų santykiu, kaip lemiančiu veiksmu²⁰. Irina Matijošaitienė papildomai išskiria du galimus urbanizuotų teritorijų ir kelių plėtros aspektus²¹.

Vienas iš svarbiausių Palemono visuomeninių objektų – Kauno Palemono gimnazija, kurios istorija pateikiama jos internetiniame puslapyje, kurioje taip pat veikia viešoji biblioteka. Be to Palemono parapijos internetinėje nuorodoje informuojama apie Kauno Švč. M. Marijos Rožančiaus Karalienės bažnyčios įkūrimo raidą ir seserų saleziečių veiklą²². Pagal Kęstučio Kardelio metodiką buvo atliktas struktūrizuotas interviu su vietos ekspertais²³, tuo tarpu Inga Gaižauskaitė ir Svajonė Mikėnė socialių tyrimų metodika pritaikyta rengiant anketinę apklausą ir apdorojant duomenis²⁴.

Šiuo tyrimu buvo norima atskleisti keramikos gamyklos, Palemono gyvenvietės istorinę raidą ir įvertinti bendruomenės poreikius juos pritaikant vystymosi strategijoje.

Darbo struktūra. Pirmajame darbo skyriuje apžvelgiama bendruomenės sąvoka ir identiteto samprata gyvenamojoje aplinkoje bei Palemono gyvenvietės ir keramikos gamyklos istorinis savitumas, visuomeninių objektų ir infrastruktūros apžvalga. Antrame skyriuje nurodomi kiekybinio ir kokybinio tyrimo metodai bei apklausos rezultatų statistinė analizė su gyventojų apklausos duomenų interpretacija. Trečiame darbo skyriuje pateikiama

---

¹⁶ Zenonas Mikalauskas, *Vakarinės naujienos Miesto pakraštyje, Palemone* (1978 gruodžio 27)

¹⁷ Irma Juskaitė, *Už Kauno centro ribų* (2017-03-23) (<http://kaunaskitaip.lt/uz-kauno-centro-ribu/>)

¹⁸ Technologijos.lt *Lietuvoje geležinkelius griovė ir tiesė karas* (2013-05-20) žiūrėta 2020-11-26 (http://www.technologijos.lt/n/mokslas/istorija_ir_archeologija/S-33319/straipsnis/Lietuvoje-gelezinkelius-griove-ir-tiese-karas)

¹⁹ *Palemone vykdomas grandiozinis infrastruktūros projektas: Kaunas turės tai, ko neturėjo* (2019-09-13) (<https://www.15min.lt/gazas/naujiena/gatve/palemone-vykdomas-grandiozinis-infrastrukturos-projektas-kaunas-tures-tai-ko-neturejo-221-1202024>)

²⁰ Justė Jasinskaitė, *Jurbarko miesto centrinės dalies erdvinės struktūros urbanistinė koncepcija* (Vilniaus Gedimino technikos universitetas 2016)

²¹ Irina Matijošaitienė, *Kelių ir gatvių poveikis miesto socialinei ir erdvinei struktūrai* (KTU 2010)

²² Kauno Palemono parapija, *Parapijos ir bažnyčios istorija* <https://www.palemonoparapija.lt/istorija>

²³ Kęstutis Kardelis, *Mokslinių tyrimų metodologija ir metodai* (Šiauliai 2002)

²⁴ Inga Gaižauskaitė, Svajonė Mikėnė *Socialinių tyrimų metodai: Apklausa* (Vilnius 2014)

Palemono keramikos gamyklos architektūrinė raida ir apklausos duomenų pritaikymas gyvenvietės vystymosi strategijoje bei teritorijos pertvarkymo architektūriniai sprendiniai. Darbo apimtis – 39 puslapiai ir 5 priedai : aiškinamasis raštas, apklausos anketa, ekspertų interviu, registro centro turto išrašas bei CD su apklausos duomenų rezultatais.

1. BENDRUOMENĖS SĄVOKA IR JOS TAPATUMAS PALEMONO KONTEKSTE

1.1. Bendruomenės sąvoka ir identiteto samprata gyvenamojoje aplinkoje

Norint kurti bei plėtoti bendruomenę panaudojant jos išteklius problemoms spręsti, reikia suvokti bendrijos sampratą ir pažinti jos tipologiją. Lietuvių kalbos žodyne yra žodžių susijusių su šaknimi „bendras“ („bendrija“, „bendrovė“, „bendradarbis“, „bendruomenė“), kurie apibūdina bendrumo sąvoką, turto valdymą bei derinamas ir planuojamas pastangas. A. Aleksandravičius ir J. Žukovskis teigia, kad tokios organizuotos bendruomenės yra tarpininkės tarp individo ir valstybės institucijų, kurios vienija tautą. Pirmykštėje santvarkoje bendruomenei buvo būdingas kolektyvinis veiksmų pobūdis, tačiau senovės Rytų šalyse, Graikijos ir Romos imperijoje, susiformavo kastinė ir antikinė bendruomenė. Tuo tarpu viduramžiais Europoje pradėjo formuotis klasinė visuomenė, vyravo didelės kaimo bendruomenės, tačiau vėliau jos mažėjo ir virto administraciniais vienetais. Lietuvoje kaimo bendruomenių formavimasis būdingas agrarinei epochai, kurioje galiojo paprotinės teisės, tačiau XIV a. vietoje kaimo bendruomenių LDK atsirado administracinis vienetas valsčiai, kur gyveno daugelio šeimų darbo kolektyvai. XVI a. po „Valakų“ reformos kaimai buvo išskirstyti į vienkiemius, todėl kaimo bendruomenių išliko tik elementai, o sovietiniu laikotarpiu ji buvo visiškai sunaikinta, tačiau atkūrus Lietuvos Nepriklausomybę ir pradėjus žemės reformą, vėl atsirado sąlygos kaimynų bendrai veiklai²⁵.

Iki šiol abejojama dėl bendruomenės sampratos ir dažnai vartojama panaši sąvoka – „bendrija“, bet pasak S. Būdvyčio, bendrija laikoma teritorija su jos gyventojais ir tarpusavio ryšiais, o bendruomenė susiformuoja turėdama konkretų interesą²⁶. Kiti šios srities žinovai

---

²⁵ Alvydas Aleksandravičius, Jan Žukovskis *Kaimo bendruomenių raida ir jų veiklos tikslai: siekiant darnumo visuomenei* (2011)

²⁶ S. Būdvytis, *Bendrija kaip socialologijos objektas* (1994)

pabrėžia, kad bendruomenė apima asmenis socialinėje sąveikoje ir geografinėje vietoje, kurių teigimu ją sudaro panašių įsitikinimų-vertybių žmonės. Taip pat tai geografinė teritorija su panašiomis politinėmis-teisinėmis sistemomis, tradicijomis, elgsenos normomis bei struktūra bendroms problemoms spręsti. Bendruomenės galima skirstyti į kaimo, profesines, virtualias, interesų ir veiklos darinius. Interesų bendruomenės jungia narius, kurios leidžia jiems save atsiskleisti ir yra grindžiamos identitetu, santykiais bei tikslu į bendrą mokymąsi, todėl tokia motyvacija gali suburti žmones ir būti interesų bendruomenės pagrindu. Šiuolaikiniame pasaulyje dėl greito elektroninių technologijų vystymosi iškilo nauja virtualioji bendruomenė, kuri remiasi internetu ir susiformavo dėl interesų bei vienijančios fizinės darbo erdvės. Dabartinė forma jos gana skiriasi nuo tradicinių glaudžiai susijusių bendruomenių. Virtualių bendruomenių privalumas, kad jos gali sujungti toli nuo vienas kito esančius žmones, kuriems kitoje erdvėje būtų sunkus prieinamumas²⁷. To pasekoje Palemono bendruomenės centras kasmet rengia kompiuterinio raštingumo bei užsienio kalbų kursus, kurių dėka senjorai dabartinės COVID19 epidemijos laikotarpiu gali tobulėti įvairiose gyvenimo sferose.

Vietos bendruomenė suprantama kaip žmonių grupė, gyvenančių atitinkamoje teritorijoje ir gerinančių vietos būklę, todėl atsiranda priklausomybės jausmas šiai žmonių grupei su tam tikrais išskirtiniais požymiais. Jos sėkmingos veiklos principai yra atvirumas, mokymasis iš savo bei kitų patirties, gebėjimas prisitaikyti prie įvairesnių sąlygų ir imlumas naujovėms. Tai įgyvendinama, jei narius sieja tokios pat vertybės, pasitikima vieni kitais ir suprantamas veiklos tikslas bei uždaviniai. Be to, nukreipiant tinkama veiklos kryptimi galima sėkmingai integruoti gyventojus į aktyvų visuomeninį gyvenimą, sudarant prielaidas vietovės vystymuisi. Bendruomenę tikslinga apibūdinti kaip žmonių grupę, kuri egzistuoja toje pačioje teritorijoje su panašiais interesais bei patirtimis, siekiant bendro tikslo²⁸. Bendruomenei didelę įtaką turi teritorijos dydis, narių skaičius, ryšys tarp jų bei socialiniai-kultūriniai ypatumai. Socialinėje plotmėje išskiriamos institucinės ir „intymios“ žmonių bendruomenės, tarp kurių įsiterpia vietos bendruomenės. Dažnai bendruomenės susiformuoja vienijamos tikslo, todėl autoriai siūlo išskirti pagrindinius jų tipus: šeimos, mokyklos, vaikų darželio bei religinę bendruomenes. Taip pat bendruomenės tipą lemia jos santykis viduje bei išorėje, išskiriant stiprias, silpnas ir uždaras bendruomenes. Jos gali būti skirstomos pagal organizacijos tipą, tai religinės, profesinės, mokslinės, politinės, teritorinės ir vietos bendruomenės.²⁹ A.

---

²⁷ Irena Leliūgienė, Justinas Sadauskas *Bendruomenės sampratos traktuotės ir tipologija* (Vilnius: 2011)

²⁸ Alvydas Aleksandravičius, Jan Žukovskis *Kaimo bendruomenių raida ir jų veiklos tikslai: siekiant darnumo visuomenei* (2011)

²⁹ Irena Leliūgienė, Justinas Sadauskas *Bendruomenės sampratos traktuotės ir tipologija* (Vilnius: 2011)

Aleksandravičiaus ir J. Žukovskio teigimu gyvenamosios vietovės bendruomenė – tos teritorijos gyventojai susieti bendrais kaimynystės poreikiais, interesais bei veikiantys įvairiomis dalyvavimo formomis, kaip susirinkimas, apklausa ir organizacinė veikla³⁰. Efektyviai veikia vietos bendruomenės turinčios savarankiškumą, gebėjimą kovoti su problemomis, turint žmogiškuosius išteklius ir aiškius veiklos pasiskirstymus bei piliečių įsipareigojimų aktyvų vykdymą. Mokslinėje literatūroje išskiriama kaimynystės bendruomenės sąvoka, apimanti bendrą teritoriją ir panašų gyvenimo būdą, o ryšius sustiprina tautinė - religinė patirtis bei žmones jungianti aktyvi savitarpio pagalba. Tyrimai liudija, kad kaimynystė veikia asmeninius ar net šeimos gyvenimo reiškinius, kaip sveikatą, netinkamą jaunų žmonių elgesį, įsidarbinimo galimybes, ryšį tarp nusikalstamumo kaimynystėje³¹.

„Palemonietis“ vietinio leidinio straipsnyje teigiama, kad daugelį metų Palemone vyrauja kaimynų šventės tradicija, kuri suburia pagrindinių gatvių šeimas, sukuriant bendrumo ryšį.³² Kitas autorius akcentuoja, kad funkcionali vietos bendruomenė, tai grupė žmonių gyvenančių toje pačioje teritorijoje ir atliekančių veiksmus jos gerovės labui, dėl ko atsiranda bendri interesai ir priklausomybė tai pačiai žmonių grupei. Kaip įprasta, tokioje vietos bendruomenėje veikia viena ar kelios formalios organizacijos, tai seniūnija, bažnyčia, mokykla, kultūros įstaigos ir yra aktualus žmogaus fizinis saugumas bei socialinė pagalba. Išanalizavus 2001 m. apklausos anketų duomenis, paaiškėjo, kad gyventojai labiausiai pasitikėjo seniūnija, bažnyčia, kultūros namais ir mokykla, kai vyksta šventės, talkos, atsitikus nelaimėi bei prireikus piniginės paramos³³. Palemone aktyviausias vaidmuo tenka bendruomenės centrui, kurio dėka organizuojami tradiciniai renginiai: „Vasara dar pabūk su mumis“, „Senjorų vakaronės“, moterų ansamblio „Marių banga“ koncertai, „Senujų metų palydos“, „Pavasario talkos“, „Tėvo ir Motinos dienos paminėjimai“ bei knygų pristatymai. Tačiau viena iš svarbiausių gyvenvietės švenčių yra kasmet rengiamas sodybų konkursas, kur balsuojant išrenkami ir apdovanojami gražiausiai prižiūrėtos buveinės šeimininkai. Be to vykdomos sportinės veiklos, kaip krepšinio, šachmatų, šaškių, rankos lenkimo turnyrai ir senjorų mėgstami pasivaikščiojimai šiaurietiškomis lazdomis. Keletą metų iš eilės yra planuojamos išvykos į Ukmergės ir Pakruojo dvarą bei apsilankymai sostinės kultūriniuose objektuose. Negana to dažnai vykdomi įvairūs renginiai S. Nėries muziejaus ir viešosios bibliotekos erdvėse, kur yra nusistovėjusios tam

---

³⁰ Ibid.

³¹ Irena Leliūgienė, Justinas Sadauskas *Bendruomenės sampratos traktuotės ir tipologija* (Vilnius: 2011)

³² Rasa Staugaitė-Šimaitienė *Palemonietis, Marių gatvės kaimynų šventė* (2012 sausis)

³³ Saulius Nefas, *Funkcionalių vietos bendruomenių veiklą sąlygojantys veiksniai* (2009)

tiktros tradicijos bendradarbiaujant su Palemono gimnazijos ir Švč. Mergelės Marijos Rožinio Karalienės bažnyčios bendruomenėmis.

Kauno miesto įtaka veikia Palemono darbo rinką, siūlomų paslaugų kokybę (kultūriniai renginiai, prekių pasiūla ir kaina), sveikatos ir gerovės lygmenis (medicininis aptarnavimas, maitinimo ir grožio įstaigos) bei formuoja vietinių gyventojų elgseną. Gana išraiškingi Palemono gamtiniai objektai ir kraštovaizdis formuoja vietinių gyventojų požiūrį į aplinką ir vis daugiau įvertina jos reikšmę bei prasmę laisvalaikio pasirinkimuose. Iš kitos pusės Kauno miesto kaimynystė yra atrankos, varžybų, migracijos būdų rezultatas, kurios perspektyvoje kaimynystė tai dalinai abipusis judėjimas, kadangi Palemone yra traukos objektų, kaip S. Nėries muziejus, Lakštingalų slėnis bei istoriškai svarbi Palemono keramikos gamykla. Nors bendruomenė dažnai siejama su pastovia teritorija, tačiau matoma, kad žmonės daugiau keliauja ir vietos bendruomenė praleidžia vis mažiau laiko. Šiuo metu žmonėms gana būdinga gyventi nepastovioje vietoje, bet priklausyti savo artimai giminės ar šeimos bendruomenei ir tuo pat metu turėti poreikį integruotis į visuomenę. Taip pat Palemono gyventojams būdingos kai kurios socialinio gyvenimo veiklos, negalinčios būti apibrėžtos vietos reikšme, kadangi turi orientuotis į skirtingas situacijas bei taisykles kitose vietose, kurios skiriasi nuo bendruomenės normų. Kauno miesto bendruomenei būdingas didesnis socialinis susvetimėjimas, mažinantis bendruomeniškumo jausmą, todėl jai artimesni specializuoti santykiai, o ne pagalbos ryšiai. Tuo tarpu Palemono bendruomenėje yra aiškesnis bendruomeninis solidarumas, nors jaučiamas mažesnis viešųjų erdvių funkcionalumas.

Apibendrinant galima teigti, kad bendruomenės yra tarpininkės tarp individo ir valstybės institucijų, kuri apima asmenis socialinėje sąveikoje ir geografinėje vietoje. Jos jungia narius, skatinančios save atsiskleisti ir yra grindžiamos identitetu, santykiais. Bendruomenę tikslingiausia apibūdinti kaip žmonių grupę, kuri veikia toje pačioje teritorijoje su panašiais interesais bei patirtimis. Lietuvos kaimų ir miestelių bendruomenių ar kaimynysčių veikla tik išibėgėja, todėl kuriasi gyvenamųjų vietovių bendruomenių grupės, vadinamos bendruomenės centrais, kurie įsteigiami pagal Asociacijų įstatymą ir veikia kaip visuomeninės organizacijos. Pastebima, kad tokių bendruomeninių organizacijų atsiranda daugiau ten, kur suvokiamas jų reikalingumas ir tuo labiau, kad galima gauti paramą iš ES struktūrinių fondų³⁴. Šių fondų parama panaudota rekonstruojant Kaunas-Palemonas geležinkelio rekonstrukcija įrengiant požeminį transporto tunelį bei pertvarkant Kauno Palemono gimnazijos stadioną ir pritaikant vietinių gyventojų poreikiams.

---

³⁴ Alvydas Aleksandravičius, Jan Žukovskis *Kaimo bendruomenių raida ir jų veiklos tikslai: siekiant darnumo visuomenei* (2011)

1.2. Palemono gyvenvietės bei keramikos gamyklos istorinis savitumas

Daugiau kaip dešimt kilometrų į rytus nutolusi stambi pramoninė gyvenvietė, kuri išsidėsčiusi abipus Kauno - Vilniaus geležinkelio linijos, vadinama Palemonu. Dabar ši teritorija pietryčiuose siekia Kauno marias, šiaurės rytuose Kauno-Vilniaus plentą tuo tarpu šiaurės vakaruose plėtojasi prie Dainavos, o pietvakariuose ribojasi su Petrašiūnų gyvenvieta³⁵. Palemono vystymuisi įtakos turėjo šioje teritorijoje, 1862 m. numatyta geležinkelio stotelė, kuri buvo pastatyta Naujųjų Neveronių kaimo pietvakariniame pakraštyje. Iki I Pasaulinio karo geležinkelio stotelė buvo vadinama Neveronimis, tačiau atkūrus Lietuvos valstybę ir jai perėmus geležinkelį, sustojimas ir aplink ją esanti gyvenvietė imta vadinti Lietuvos kunigaikščio Palemono vardu³⁶. Tuo tarpu, Alvydo Butkaus straipsnyje yra teigiama, kad ši vietovė anksčiau vadinosi Gesaldonomis, o legenda mini, jog Lietuva pradėjusi kurtis nuo pakaunės ir patį Kauną įkūręs romėnų kilmės Palemono sūnus Kūnas³⁷. Taip pat manoma, kad šį vietovardį K. Būga siejo su sąvoka *panemunė* ir kaip pavyzdį nurodė Seredžiaus piliakalnį, šiuo metu vadinamą Palemono kalnu. Todėl priebalsių panašumas atskleidžia, kad pakaunės Palemonas etimologiškai artimas Panemunei³⁸.

Nors ilgą laiką Neveronys, šiuo metu Palemonas, buvo nedidelis kaimelis, priklausęs Rumšiškių valsčiui, tačiau XIX a. pabaigoje pradėjo plėstis ir 1903 m. šioje vietoje jau gyveno 118 gyventojų, o kaimo centras kūrėsi prie pagrindinės geležinkelio stotelės. Pirmojo pasaulinio karo metais čia buvo nutiesta Gaižiūnų geležinkelio atkarpa, ėjusi iki Liepojos-Romnų geležinkelio, todėl Palemonas tapo mazgine geležinkelio stotimi ir sudarė sąlygas apsigyventi naujoms geležinkelių šeimos. Tačiau gyvenvietė sparčiau ėmė vystytis 1923 m., kai akcininkas kalnų inžinierius Vladas Gaiga įkūrė plytų, čerpių ir drenų fabriką „Palemonas“, o 1926 m. buvo įsikūręs stiklo fabrikas, tačiau neilgai trukus bankrutavo. 1930 m. „Palemonas“ įmonė jau gamino apie 20 milijonų plytų, 2 milijonus čerpių ir drenų³⁹. 1938 m. buvo apskaičiuota, kad artimiausių 20 metų metinis poreikis Lietuvai – 300 mln. plytų, tačiau realūs gamybos pajėgumai per metus buvo 64 mln. plytų. Viena iš atsilikimo statyboje priežasčių inžinierius Antanas Novickis laikė plytų trūkumą. Tuo laikotarpiu Lietuvoje buvo

---

³⁵ Juozas Matulis, *Mažoji lietuviškoji tarybinė enciklopedija II tomas* (Vilnius:1968 m.)

³⁶ Pranas Juozapavičius, *Kaunas ir jo apylinkės* (Kaunas: 1980 m.)

³⁷ Alvydas Butkus, *Kai kurių Kauno vietovardžių kilmė* (Kaunas)

³⁸ Egidijus Aleksandravičius, *Kauno istorijos metraštinis* (Vytauto Didžiojo universitetas: 2000)

³⁹ Pranas Juozapavičius, *Kaunas ir jo apylinkės* (Kaunas: 1980 m.)

būdinga medinė architektūra, kadangi mūriniai pastatai sudarė tik 6 proc., nors miestuose jau buvo statoma 38 proc. mūrinių namų⁴⁰.

Be to, Palemono gamyklos akcininkas V. Gaiga tuo pat metu valdė dar du plytų fabrikus: „Dembava“ – Panevėžyje ir „Kuršėnus“ prie Kuršėnų geležinkelio stoties. Taip pat eksploatavo durpių kasyklas, kurios kuru aprūpino visas krašto keramikos įmones ir kuro urmo sandėlius. Visa tai nešė savininkui didelį pelną, o darbininkams, sunkiai dirbant, teikė skurdžias pragyvenimo sąlygas, todėl sustreikavus darbuotojams, jie buvo atleidžiami iš darbo – pasakoja Palemono plytinės ilgametis darbuotojas Juozas Damaševičius⁴¹. Tuo tarpu sovietinės santvarkos metu įmonėje tekdavo dirbti kaliniams, kareiviams bei jaunimui vasaros atostogų metu⁴². Tai buvo kitokios pakraipos priverstinis išnaudojimas, būdingas sovietinei sistemai.

Nepriklausomos Lietuvos valdymo laikotarpiu gyvenvietė buvo skurdžios būklės, bet su svarbiais akcentais: geležinkelio stotimi, plytų fabriku ir V. Gaigos gyvenamuoju mūriniu namu, kuriame vėliau įsikūrė ryšių skyrius (1 pav.).

Teritorijoje veikė pradinė mokykla, kuriai 1936 m. Martinavos kaimo žemėje buvo pastatytas dviaukštis mūrinis pastatas ir nuo tada Palemono mokykla tapo šešių skyrių (2 pav.). Šalia lakštingalų slėnio, 1937 m. Salomėja Nėris pasistatė sau gyvenamąjį namą, kuriame apsistojo iki 1941 m. ir spėjo išleisti poezijos rinkinį „Diemedžiu žydėsiu“, už kurį jai buvo suteikta valstybinė premija, o 1939-1940 metais poetė sukūrė lyrinių eilėraščių ciklą „Laukinės obelys“ bei tautosakines poetas „Eglė žalčių karalienė“, „Našlaitė“, „Laumės dovanos“.

1 pav. Pirmasis mūrinis namas Palemonė

2 pav. Palemonė buvęs mokyklos pastatas

⁴⁰ Marija Drėmaitė, Progreso meteoras *Modernizacija ir pramonės architektūra Lietuvoje 1918-1940 m.* (Vilnius: 2016) psl. 251

⁴¹ Manfredas Tamašauskas, Kauno tiesa *Išaugo Palemonas* (1970 lapkričio 17)

⁴² Jonas Aukštuolis, Kauno tiesa *Plytinė dirba apskritus metus* (1952 gruodžio 19)

Lakštingalų slėnyje, ant marių kranto, nuo 1965 m. prasidėjo kasmet vykstančios „Poezijos pavasario“ šventės, o prie S. Nėries namelio uždegtas šventinis fakelas keliaudavo po įvairias Lietuvos vietas. Taip pat teigiama, kad 1923 m. Palemone gimė ir augo rašytojas, sovietinės Lietuvos nusipelnęs kultūros veikėjas Alfonsas Bieliauskas, kuris, kaip manoma, mokydamasis Kauno III-je gimnazijoje susipažino su palemoniete poete Salomėja Bačinskaite-Nėrimi.⁴³ 1940 metų vasarą okupavus Lietuvą sovietinėms represinėms struktūroms gyvenvietė tapo Karmėlavos valsčiaus vienos apylinkės centru. Tada Palemono priemiesčiui priklausė 54,8 kvadratinį kilometrų teritorija, į kurią įėjo šie kaimai: Apnarai, Aukštieji Amaliai, Aukštieji Vieškūnai, Martinava, Naujasodis, Naujieji Neveronys, Pabiržė, Petrogradas, Rudmena, Salomenka, Senieji Neveronys, Žemieji Vieškūnai, Žiegždriai ir Palemonas su geležinkelio stotimi⁴⁴. Pokario metais įsikūrė Salomėjos Nėries kolūkis, kurio centru buvo Palemonas, tačiau statant Kauno HES, Nemuno slėnyje buvę gyvenvietės: Senieji Neveronys, Rudmena, Žiegždriai, Žemieji Vieškūnai, Salomenka, Apnarai 1959 m. rudenį buvo užlieti, todėl šių kaimų teritorijos dauguma gyventojų persikėlė į Palemoną. Tai buvo vienas iš svarbiausių veiksnių Palemono plėtrai ir davė pradžią moderniam pramoniniam Kauno priemiesčiui-mikrorajonui. To pasekoje 1959 m. gyventojų surašymo duomenimis teritorijoje gyveno 5003 asmenys. Plytinei plečiantis čia nusidriekė dešimtys naujų gatvių, su mūriniais dviejų, trijų ir net penkių aukštų darbininkų gyvenamaisiais namais, o pietinėje geležinkelio pusėje pradėjo formotis gyvenvietės centras. 1961 m. Palemono teritorija prijungta prie Kauno miesto (3 pav.). Palemono plytinė jau pirmaisiais pokario metais buvo rekonstruota, automatizuota ir plečiama, o 1966 m. joje dirbo 607 darbininkai. Ji tapo viena iš stambiausių respublikoje keramikos gamyklų, kuri pirmoji įkūrė keramzito gamybos plastiniu būdu cechą. Tai buvo stambiausia įmonė Pabaltyje, kurios išleidžiamos produkcijos gamybai buvo naudojamas vietinis molis, specialistams pripažinus vienu iš geriausių respublikoje, todėl 1978 m. atestacinė komisija suteikė teisę dviejų frakcijų keramzitą žymėti valstybiniu kokybės ženklu⁴⁵. Tačiau vis tik po kurio laiko dėl nepalankaus atmosferos poveikio paaiškėdavo, kad gaminiai buvo gana prastos kokybės, matomai, vykdant kiekybinius planus.

---

⁴³ Pranas Juozapavičius, *Kaunas ir jo apylinkės* (Kaunas: 1980 m.)

⁴⁴ Pranas Juozapavičius, *Kauno tiesa Palemonas* (1972 gruodžio 21)

⁴⁵ Zenonas Mikalauskas, *Vakarinės naujienos Miesto pakraštyje, Palemone* (1978 gruodžio 27)

3 pav. Palemono gatvė 1971 metais

1.3. Palemono gyvenvietės visuomeninių objektų ir kelių infrastruktūros apžvalga

Didžiausias, bet mažiausiai apgyvendintas Kauno mikrorajonas yra Petrašiūnai, kuriam būdingi sovietinio laikotarpio akcentiniai, aukšti ir masyvūs apleistų gamyklų kaminai. Gatvių infrastruktūra buvo pritaikyta pramoniniams tikslams, todėl dalis mikrorajono yra neįveiklinta. Viena iš nedaugelio traukos vietų yra Kauno marios, kurios jungia šiai seniūnijai priklausantį Palemoną. Nuo seno šioje seniūnijoje neišvaizdžios architektūros objektuose gyveno daug gamyklų darbininkų. Pastaruoju metu Petrašiūnuose vyksta sparti gyvenamųjų namų renovacija, tvarkomos gatvės, priešingai - to nepastebima Palemone. Čia vienas iš labiausiai apleistų pramoninių objektų yra Palemono keramikos gamykla. Remiantis kaimyninių šalių patirtimi matyti, kad likusi senoji pramoninė architektūrinė ir techninė dalis dažnai paverčiama muziejais arba moderniu, išskirtinės architektūros gyvenamuoju kvartalu bei pramogų – laisvalaikio centru su įkomponuotais želdiniais⁴⁶.

Vienas iš reikšmingiausių infrastruktūros aspektų yra geležinkelis, kurio istorija Lietuvoje mena dar 1859 m., kai buvo pradėta tiesti Sankt Peterburgo – Varšuvos linija. Tiesiant pirmąjį geležinkelį Lietuvoje, buvo pastatytas ir Kauno tunelis bei tiltas per Nemuno upę. Lietuvos geležinkeliai – nedidelė, bet reikšminga atkarpa kaimyninėms valstybėms, kadangi yra kryžkelės Rytų – Vakarų linijoje ir todėl vadinama tranzito kraštu. Tuo tarpu Palemono geležinkelio stotis – svarbus ir didžiausias infrastruktūros mazgas, aptarnaujantis pramonės įmones Kauno regione. Be to ši stotis yra viena iš tarpinių atkarpų tarp Kauno miesto centro ir Lietuvos sostinės.⁴⁷ Kauno geležinkelio mazgas yra pati sudėtingiausia europinio geležinkelio „Rail Baltica“ projekto dalis, nuo kurio priklausys traukinių eismo planavimas visoje linijoje.

---

⁴⁶ Irma Juskaitytė, *Už Kauno centro ribų* (2017-03-23) (<http://kaunaskitaip.lt/uz-kauno-centro-ribu/>) [žiūrėta 2020-11-26]

⁴⁷ Technologijos.lt *Lietuvoje geležinkelių griovė ir tiesė karas* (2013-05-20) (http://www.technologijos.lt/n/mokslas/istorija_ir_archeologija/S-33319/straipsnis/Lietuvoje-gelezinkelius-griove-ir-tiese-karas) žiūrėta 2020-11-26

Vienas iš naujausių infrastruktūros gerinimo projektų yra baigti Palemono tunelio darbai prie Marių gatvės pervažos, anksčiau varginusios eismo spūstimis. Sujungus Kauno-Palemono intermodalinį terminalą su Lenkijos geležinkelių tinklu, manoma, kad perspektyvoje Kaunas taps pagrindiniu krovinių perkrovimo centru, kur bus aptarnaujami plačiąja ir europine vėžėmis važiuojantys traukiniai⁴⁸.

Galima teigti, kad miesto identitetą kuriančios erdvės tai aikštės ir gatvės. Yra žinoma, kad socialiniai ryšiai formuojasi gatvėse, kur žmonės gali susitikti ir bendrauti. Gatvės – tai gyvybiškai svarbios miesto arterijos, o ne vien tik transporto koridoriai. Galima skirti du gatvių tipus – formuojamos pastatų tūrių bei formuojančios pastatų tūrius. Pirmuoju atveju gatvės erdvinis tūris apibrėžiamas pastatų priekinių fasadų, dažniausiai matomas miesto istoriniuose centruose, kur dominuoja perimetrinis užstatymas. Antruoju atveju gatvės tipą būtų galima priskirti negatyvioms erdvėms, kurios dažniausiai pasitaiko priemiesčiuose, užmiestyje, kai vyrauja mažo intensyvumo užstatymas. Būtent gatvės erdvės ir užstatymo aukštingumo proporcijų santykis yra vienas labiausiai lemiančių veiksnių kvartalo ar rajono bendrame vaizdinyje.⁴⁹ Išskiriami du galimi urbanizuotų teritorijų ir kelių plėtros aspektai, kai teritorija užstatoma išilgai ar šalia jau nutiesto kelio, kas lemia tolesnę urbanistinę plėtrą, o nauji keliai tiesiami iki anksčiau užstatytos teritorijos⁵⁰. Pirmas urbanistinis tipas būdingas Palemono mikrorajonui, kadangi čia vyrauja linijinė gatvių kompozicija, atkartojanti išilginę geležinkelio liniją ir turi dalinę centrinę ašį. Pagrindinė yra Marių gatvė, o ne mažiau funkcionalios yra Keramzito, Palemono ir Stoties gatvės, reikalaujančios remonto-priežiūros bei turinčios minimalų pėsčiųjų perėjų skaičių. Teritorijoje vyrauja taškinis individualių sklypų užstatymas. Kadangi Palemonas įsikūręs šalia Kauno marių tai sudaro sąlygas gerinti mikroklimatą ir suteikia išskirtinumo, gyvybiškumo, be to, didina gyventojų poilsinį kokybės lygį⁵¹.

1934 m. Kauno mieste pradėjo kursuoti pirmieji autobusai. Paskutiniaisiais prieškarinio metais pastatytose Šančių remonto dirbtuvėse imta gaminti jau savus autobusus. Šiuo metu Palemone kursuoja 4 maršrutiniai autobusai iš kurių ilgiausias bendrovės autobusų aptarnaujamas 39 maršrutas „Romainiai –Palemonas - Neveronys“, kurio rato ilgis siekia 76 km, užtrunkant apie 4 valandas. Taip pat centrinę Palemono dalį aptarnauja 19 bei 17 maršruto

---

⁴⁸ *Palemone vykdomas grandiozinis infrastruktūros projektas: Kaunas turės tai, ko neturėjo* (2019-09-13) (<https://www.15min.lt/gazas/naujiena/gatve/palemone-vykdomas-grandiozinis-infrastrukturos-projektas-kaunas-tures-tai-ko-neturejo-221-1202024>) [žiūrėta 2020-11-26]

⁴⁹ Justė Jasinskaitė, *Jurbarko miesto centrinės dalies erdvinės struktūros urbanistinė koncepcija* (Vilniaus Gedimino technikos universitetas 2016)

⁵⁰ Irina Matijošaitienė, *Kelių ir gatvių poveikis miesto socialinei ir erdvinei struktūrai* (KTU 2010)

⁵¹ Justė Jasinskaitė, *Jurbarko miesto centrinės dalies erdvinės struktūros urbanistinė koncepcija* (Vilniaus Gedimino technikos universitetas 2016)

keleiviniai autobusai, važiuojantys Ateities plentu-Vilniaus kryptimi. Tuo tarpu 45 maršruto transporto priemonė kursuoja išimtinai tik kitoje geležinkelio pusėje. Akivaizdu, kad Palemone viešojo transporto tinklas yra nepakankamai išvystytas, ypač, kad Kauno centrą galima pasiekti tik 39 maršrutiniu autobusu⁵².

Vienas iš svarbiausių švietimo objektų Palemone yra 1976 m. pradėjusi veikti Kauno m. 36-toji vidurinė mokykla, kuri 1989 m. pervadinta į Palemono vidurinę mokyklą. Tais pačiais metais įkurtas centras „Mokykla – mikrorajonas“ į kurio veiklą įsijungė daug Palemono gyventojų, organizuodami renginius, dirbdami su paaugliais. Atgavus nepriklausomybę sukuriama mokyklos atributika: himnas, vėliava ir herbas. Tradicija tampa Lietuvos nepriklausomybės švenčių minėjimai, 11–okų krikštynos, „Šimtadieniai“, šauniasiujų moksleivių konkursas, muzikos diena, „Gerumo“ akcijos, aerobikos šventė, tėvų ir mokytojų vakaronės. Pradedamas leisti mokyklos laikraštis „Korys“. Mokykla aktyviai bendradarbiauja su Palemono bendruomenės centru, S. Nėries muziejumi, Švč. Mergelės Marijos Rožinio Karalienės bažnyčia ir Saleziečių vienuolynu. 2015 m. Kauno Palemono vidurinės mokyklos struktūra pakeičiama į gimnaziją. Šiuo metu mokykloje mokosi virš 400 mokinių,⁵³ kurioje taip pat veikia viešoji Palemono biblioteka. Bibliotekoje organizuojami kompiuterinio raštingumo mokymai vyresnio amžiaus vietiniams gyventojams, taip pat vyksta užsienio kalbų kursai. Tradiciškai, penktadieniais veikia vaikų kūrybinės dirbtuvės, o kartą per mėnesį „Kino vakarai“ ir literatūriniai vakarai⁵⁴.

1989 m. tikintieji susibūrė į Palemono ir Neveronių katalikų religinės bendruomenės komitetą. Privačios iniciatyvos dėka bendruomenės poreikiam-bažnyčios statybai A. Taujentytė padovanojo sklypą ir dalį statinių. Bažnyčia Palemone pradėta statyti 1991 m., kurios architektas Gediminas Jurevičius. Tais pačiais metais arkivyskupas Sigitas Tamkevičius pašventino bažnyčios kartinį akmenį, o 1992 m. kun. Krizantui Juknevičiui kardinolas Vincentas Sladkevičius pavedė rūpintis Palemono tikinčiais ir naujai statomai bažnyčiai. Po metų naujos parapijos kūrimas ir bažnyčios statyba pavesta Šv. kun. Jono Bosko Saleziečių Draugijai. Saleziečiai nuosavomis lėšomis pradėjo statyti ne tik bažnyčios, bet ir savo bendruomenės namų statybas. Galutinai baigus Bažnyčios vidaus statybos darbus 1996 m. Arkivyskupas S. Tamkevičius pašventino naująją Švč. Mergelės Marijos Rožinio Karalienės

---

⁵² Ebus.lt, *Kauno autobusų istorija* (2010-07-21) <https://ebus.lt/kauno-autobu-istorija/> [žiūrėta 2020-11-26]

⁵³ Kauno Palemono gimnazija, *Mokyklos istorija* <https://www.palemonas.kaunas.lm.lt/index.php/apie/istorija> [žiūrėta 2020-11-26]

⁵⁴ Toma Žvirblienė Palemonietis *Kauno Vinco Kudirkos viešosios bibliotekos Palemono padalinys* (2018 gruodis)

bažnyčia, o 1997 m. buvo pašventintas ir seserų saleziečių bendruomenės namas Palemone, kur šiuo metu veikia vaikų dienos centras.⁵⁵

Be to jau minėtas S. Nėries muziejus, pasak Inos Aleksaitienės yra svarbus ne tik pasyviai lankymui, bet ir aktyviai veiklai, kadangi kasmet jį aplanko apie 8000 lankytojų. Dauguma jų – moksleiviai iš įvairių Lietuvos regionų, taip pat suaugusieji, besidomintys poetės ir jos vyro skulptoriaus Bernardo Bučo gyvenimu ir kūryba. Kasmet lankytojus pritraukia renginiai, iš kurių daugelis yra tapę jau tradiciniais. Muziejus aktyviai bendradarbiauja su Palemono gimnazijos bendruomene, kadangi dažnai mokytojai veda netradicines pamokas muziejaus erdvėje. Taip pat kasmet čia vyksta Meilės lyrikos skaitymai, Moterų kūrybos popietės, S. Nėries gimtadienio minėjimai, įvairių knygų pristatymai⁵⁶.

Palemone gatvių infrastruktūra nuo seno yra pritaikyta pramoniniams tikslams ir vyrauja linijinė gatvių kompozicija, atkartojant išilginę geležinkelio liniją, šalia kurios įsikūrusi labiausiai apleista bei dalinai neįveiklinta Palemono keramikos gamyklos teritorija. Mikrorajonas įsikūręs prie Kauno marių, kur vyrauja taškinis individualių sklypų užstatymas, o gyventojams teikia paslaugas reikalingiausi visuomeniniai objektai.

2. PALEMONO BENDRUOMENĖS POREIKIŲ IŠAIŠKINIMAS, ATLIKUS APKLAUSĄ IR VIETOS EKSPERTŲ INTERVIU

2.1. Kiekybinio ir kokybinio tyrimo metodai bei apklausos rezultatų statistinė analizė

Pasirinktas mišrus tyrimo metodas – kiekybinis (anketinė apklausa), kokybinis (struktūrizuotas ekspertų interviu). Imties tūrį sudarė 112 respondentų iš kurių 20 taikytas būdas raštu, o likusieji atsakymus pateikė internetu. Respondentai apklausti lankantis jų namuose, darbovietėse, iš anksto susitarus dėl vizito ir visuomeninės paskirties vietose. Tuo tarpu, internetinė apklausa buvo viešinama Palemono bendruomenės ir skelbimų tinklalapyje. Visi respondentai informuoti apie tyrimo tikslą, duomenų privatumą, kadangi nebuvo prašoma nurodyti vardo ir pavardės. Anketą sudarė 26 klausimai, iš jų 76,9 proc. uždari ir 23,1 proc. atviri klausimai (žr. 2 priede, o apklausos duomenys pateikiami skaitmeninėje atmintinėje). Apklausoje buvo siekiama klausimą suskirstyti į tris grupes:

---

⁵⁵ Kauno Palemono parapija *Parapijos ir bažnyčios istorija* <https://www.palemonoparapija.lt/istorija> [žiūrėta 2020-11-26]

⁵⁶ Ina Aleksaitienė Palemonietis *S. Nėries memorialinis muziejus – ne tik pasyviai, bet ir aktyviai veiklai* (2018m gruodis)

1. Palemono teigiami ir neigiami aspektai.
2. Bendruomenės požiūris į viešųjų erdvių pasiūlą mikrorajone ir gyventojų ryšį su Kauno centru.
3. Keramikos gamyklos keliamos problemos palemoniečiams ir tiesioginio praėjimo apsunkinimas pagrindinių gatvių gyventojams.

Siekiant labiau įsigilinti į Palemono esamas problemas ir bendruomenės sprendimų įžvalgą buvo nuspręsta, kad kiekybinės apklausos nepakanka, todėl numatyta svarbiausių ekspertų interviu (žr. 3 priede). Struktūrizuotame interviu iš anksto buvo suplanuoti išsamesni klausimai nei anketinėje apklausoje, todėl eigoje buvo mažai kas keičiama⁵⁷. **Rita Agurkienė** gimė ir užaugo Palemone, baigė vietinę vidurinę mokyklą, vėliau mokėsi Kaune. Šiuo metu dirba Palemono gimnazijoje kūno kultūros mokytoja ir nuo 2000 m. yra mikrorajono bendruomenės centro vadovė, subūrusi apie 100 žmonių. Kasmet rengia kultūrinės ekskursijas, savanoriškas aplinkos gerinimo talkas, bei jau tradicija tapusias gyvenvietės šventes ir puoselėja kūrybines dirbtuves. **Valdemaras Moliejus** nuo pat vaikystės yra vietinis Palemono gyventojas. Šiuo metu dirba automechaniku Rukloje, o nuo 2009 m. atlieka Palemono seniūnaičio pareigas, į kurias įeina savanoriavimas bendruomenės centre bei bendradarbiavimas su Petrašiūnų seniūnija, atstovaujant vietinius gyventojus. Laisvalaikiu mėgsta ekstremalias automobilių pramogas ir įvairias slidinėjimo sporto šakas. Gyvenimo moto – *svajok, kad gyventum*.

Kontaktinė apklausa vyko 2020 m. lapkričio 28-30 dienomis, o į internetinį klausimyną buvo atsakyta gruodžio 01-04 dienomis. Interviu su Palemono seniūnaičiu V. Moliejumi paimtas 2020 m. gruodžio 01 dieną, Marijos krikščionių pagalbos dukterų institute, kurio trukmė siekė 25 min. Gruodžio 4 dieną Kauno Palemono gimnazijoje 40 min. apklausoje, dalyvavo bendruomenės centro atstovė R. Agurkienė. Tyrimo duomenys analizuojami, pateikiami grafikais ir diagramos. Kiekybinių tyrimų duomenų apdorojimui taikyta aprašomoji statistika, kur skaičiuojami vidutiniai kintamųjų dydžiai ir pasikartojimų dažniai⁵⁸. Buvo išskirta paauglių ir jaunimo (imtinai iki 25 m.) amžiaus grupė, jaunų (26-35 m.), vidutinio amžiaus (36-50 m.) ir vyresnio amžiaus-seniorai (51-70 m.). Taip išskiriami respondentai pagal išsilavinimą: vidurinis ir nebaigtas vidurinis, aukštesnysis (kolegija), aukštasis (universitetinis).

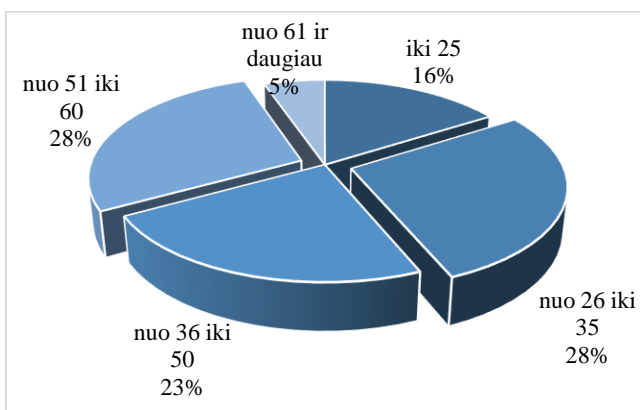
Statistikos departamento duomenimis Palemone iki 25 m. amžiaus paaugliai ir jaunimas sudarė 30,8 proc., o jauni gyventojai (26 – 35 m.) 16,5 proc., vidutinio amžiaus (36-50 m.) 25,8 proc., vyresnio amžiaus ir seniorai (51 – 70 m.) 26,9 proc., vyresni nei 70 metų sudaro 6,6

---

⁵⁷ Kęstutis Kardelis, *Mokslinių tyrimų metodologija ir metodai* (Šiauliai 2002)

⁵⁸ Inga Gaižauskaitė, Svajonė Mikėnė *Socialinių tyrimų metodai: Apklausa* (Vilnius 2014)

proc.⁵⁹ Anketinėje apklausoje daugiausia dalyvavo iki 26 – 35 ir 51 – 60 metų (po 28 proc.) respondentų. Kiek mažiau (23 proc. 36 – 50 m.) vidutinio amžiaus apklausos dalyvių (4 pav.). Beveik du kart mažiau (16 proc.) buvo susidomėję vietinėmis apklausos aktualijomis. Suprantama, kad dėl sudėtingesnio informacinių technologijų įsisavinimo, atsakė į klausimus tik 5 proc. vyresnio kaip 61 m. amžiaus senjorai. Daugiausia į apklausos anketas atsakė aukštojo – universitetinio išsilavinimo (52,7 proc.) palemoniečiai. Toliau po ketvirtadalį pasiskirstė vidurinio – pagrindinio bei aukštesniojo – kolegijinio (24,1 – 23,2 proc.) mokslo.

4 pav. Anketinės apklausos dalyvių amžius

Pirmoje lentelėje matoma, kad daugiau kaip pusė respondentų užaugo ir gyvena Palemone (53 proc.). Tačiau apklausos anketų rezultatuose dauguma gyventojų (65 proc.) pastebi, kad Palemone nepakanka darbo vietų, nors beveik trečdalis (29 proc.) nurodo priešingai. Dėl to Kaune dirba daugiau kaip pusė (52 proc.), o Palemone apie ketvirtadalis (23 proc.) gyventojų. Dauguma anketos dalyvių (72 proc.) nurodė, kad gyvena centrinėje gyvenvietės dalyje, už geležinkelio mazgo esančioje teritorijoje gyvena penkis kartus mažiau (14 proc.), tuo tarpu šalia prie Neveronių gatvės 8 proc. gyventojų. Taip pat lentelėje net 78 proc. apklaustųjų teigė, kad jiems patinka gyventi Palemone, todėl net du trečdaliai respondentų laisvalaikį praleidžia vietinėje aplinkoje. Toliau buvo nustatyta, kad apie pusę gyventojų (43 proc.) žino apie bendruomenėje vykstančius tradicinių švenčių renginius, matomai likusioji apklaustųjų dalis yra mažiau iniciatyvūs ir todėl nedalyvauja šiose veiklose. Pažymėtina, kad mikrorajone labai trūksta viešųjų erdvių laisvalaikio praleidimui, kadangi tai konstatavo 79 proc. respondentų. Pasak 67 proc. gyventojų Palemone saugu gyventi, tačiau gana didelė

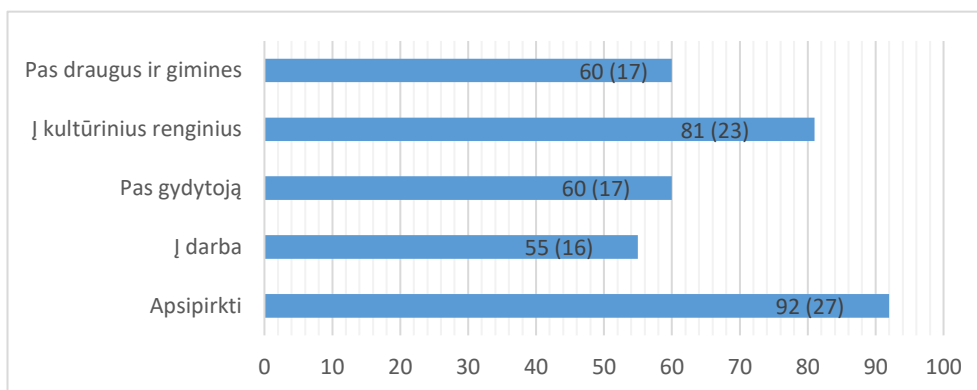
⁵⁹ Lietuvos gyventojų ir būstų surašymas, *Kauno miesto savivaldybės gyventojai ir būstai* (Vilnius 2004) https://osp.stat.gov.lt/documents/10180/212976/Kauno_saviv.pdf/d2141033-0748-4eae-9c14-dff7a98db6ef [žiūrėta 2021-01-10]

bendruomenės dalis jaučia susisiekimo diskomfortą su Kauno centru (39 proc.), o daugiau kaip pusė (57 proc.) yra patenkinti, kadangi 55 proc. apklaustųjų naudojami savo transporto priemonė. Tuo tarpu 38 proc. vyksta autobusu ir 7 proc. traukiniu.

1 lentelė. **Palemono bendruomenės gyvenamosios vietos ir laisvalaikio vertinimas**

Klausimynas	Atsakymų variantai					
	Taip		Ne		Neturiu nuomonės	
	n	proc.	n	proc.	n	proc.
Gimtinė Palemonas	59	53	50	44	3	3
Patikimo gyventi įvertinimas	88	78	13	12	11	10
Vietinis laisvalaikio praleidimas	76	68	36	32	-	-
Tradicinių švenčių vyksmas	49	43	16	14	50	43
Viešųjų erdvių stoka	89	79	9	8	14	13
Gyvenimo sauga	71	67	21	20	14	13
Susisiekimo diskomfortas su Kaunu	44	39	64	57	4	4

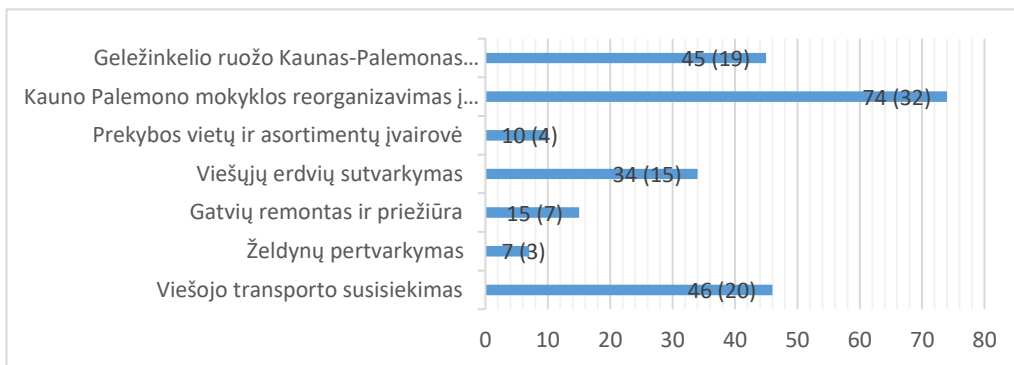
Dažniausiai palemoniečiai į Kauno centrą važiuoja apsipirkti (27 proc.) bei dalyvauti kultūriniuose renginiuose (23 proc.). Pusantro karto jiems mažiau svarbu aplankyti draugus ir gimines. (5 pav.)

5 pav. Kauno aplankymo priežastys (skliausteliuose pateikiama procentinė išraiška)

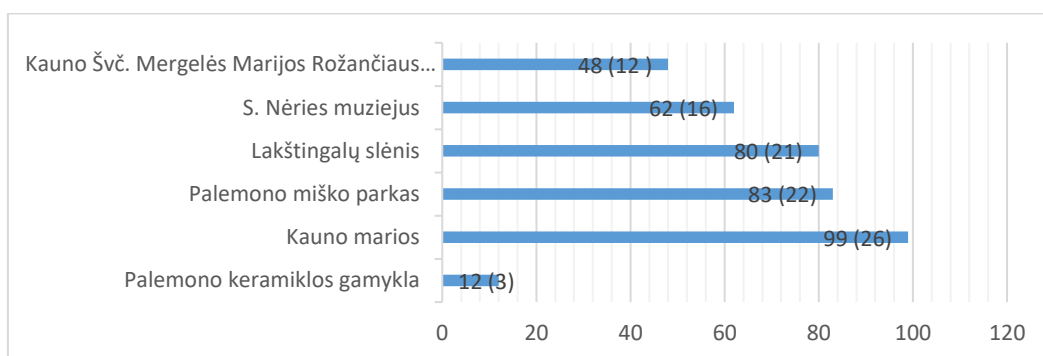
Susisiekimas viešuoju transportu ir geležinkelio rekonstrukcija buvo nurodyti kaip svarbiausi pokyčiai (39 proc.), ne mažiau svarbus įvykis akcentuotas Palemono vidurinės mokyklos reorganizavimas į gimnaziją (32 proc.). Nedidelė dalis (15 proc.) išvelgė, kad prasidėjo viešųjų erdvių tvarkymo darbai, matomai jie tai riša su gimnazijos stadiono

rekonstrukcija ir aplinkos sutvarkymu (6 pav.). Gana apgailėtinai vyksta želdyno pertvarkymas – gatvių remontas ir priežiūra, bei prekybos vietų, asortimento įvairovė (3 - 7 proc.). Daugiau kaip pusės vietinių (54 proc.) laisvalaikio pramogas įtakoja rekreacinė – kraštovaizdžio aplinka, ketvirtadalis apklaustųjų nurodė viešąsias erdves, o kiek mažiau (21 proc.) sporto renginius.

6 pav. Teigiami pokyčiai Palemonė (skliausteliuose pateikiama procentinė išraiška)

Vietiniai gyventojai labiausiai mėgsta apsilankyti prie Kauno marių (26 proc.), miško parke (22 proc.), Lakštingalų slėnyje (21 proc.), bet kiek mažiau jiems svarbus Salomėjos Nėries muziejus (16 proc.), nors lankytojams šis objektas yra pats svarbiausias (25 proc.). Taip pat apklausos duomenyse išvelgiama, kad 12 proc. bendruomenės narių išpažįsta tikėjimą, panašiai kaip ir lankytojai (14 proc.). Palemono keramikos gamykla domina 3 proc. vietinių ir 5 proc. atvykstančių iš aplinkinių bendruomenių (7 pav.).

7 pav. Palemono lankytini objektai (skliausteliuose pateikiama procentinė išraiška)

Paaugliai ir jaunimas (imtinai iki 25 m.) daugiausiai pageidauja (2 lent.) aktyvesnio laisvalaikio praleidimo, todėl išreiškia susidomėjimą dviračių takais (17,4 proc.), sporto klubų ir įvairiais sporto aikštynais (po 13 proc.) kaip krepšinio, tinklinio, teniso aikštelėmis (po 4,3 proc.). Gana įdomu, kad jiems yra reikšmingi pėsčiųjų takai ir

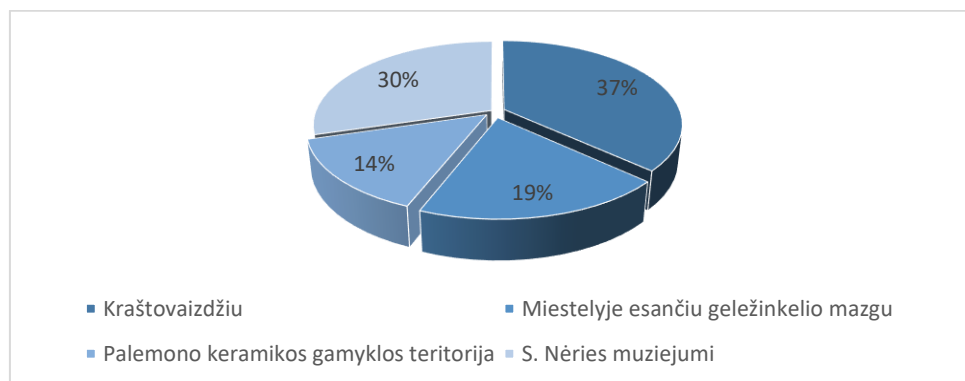
bendruomenės centras (po 8,7 proc.). Pažymėtina, kad beveik ketvirtadalis mažai domisi laisvalaikio praleidimu (26,1).

2 lentelė. Laisvalaikis ir sportiniai įrenginiai

Teiginiai	Amžiaus grupės, m.									
	Iki 25		26 - 35		36-50		51-60		61 - 72	
	n	proc.	n	proc.	n	proc.	n	proc.	n	proc.
Sporto klubas	3	13,1	9	12,7	4	6,8	2	5,7	1	7,2
Edukacinė veikla	-	-	3	4,2	3	5,1	2	5,7	-	-
Bendruomenės centras	2	8,7	-	-	-	-	1	2,9	-	-
Kultūriniai renginiai	1	4,4	-	-	1	1,7	3	8,6	-	-
Nuomos punktas	-	-	1	1,4	1	1,7	-	-	-	-
Prekybos centras, kavinė	1	4,3	9	12,7	4	6,8	-	-	-	-
Sporto aikštynai	3	13,0	21	29,5	16	27,2	6	17,2	6	42,7
Vaikų žaidimų aikštelės	-	-	6	8,5	5	8,5	2	5,7	1	7,2
Ūkininkų turgelis	1	4,3	1	1,4	-	-	-	-	-	-
Pėsčiųjų takai	2	8,7	3	4,2	8	13,5	2	5,7	1	7,2
Dviračių takas	4	17,4	8	11,3	8	13,5	5	14,3	-	-
Kita	-	-	2	2,8	1	1,7	1	2,8	-	-
Neturi nuomonės	6	26,1	8	11,3	8	13,5	11	31,4	5	35,7

Jauni Palemono gyventojai (26 -35 m.) ypač pageidauja sporto aikštynų įrengtų gamtoje, (29,5 proc.) iš kurių jiems svarbiausia krepšinio aikštelė (7 proc.), teniso kortai ir riedlentės (3-4 proc.). Šiai amžiaus grupei vienodai svarbus sporto klubas ir prekybos centras bei kavinės (po 12,7 proc.). Kiek mažiau respondentų pageidauja dviračių tako (11,3 proc.). Suprantama, kad jiems yra aktualios vaikų žaidimo aikštelės (8,5 proc.). Panašiai galvoja ir vidutinio amžiaus (36–50 m.) apklaustieji, kadangi 27,2 proc. pageidauja sporto aikštynų ir 13,5 proc. dviračių takų, bet šioje grupėje aktualesni yra pėsčiųjų takai (13,5 proc.). Pastebima, kad juos pradeda mažiau dominti sporto klubas (6,8 proc.). Vyresnio amžiaus (51-60 m.) gyventojai taip pat išreiškia susidomėjimą sporto aikštynais (17,2 proc.) ir dviračių takais (14,3 proc.), tačiau jiems svarbūs kultūriniai renginiai ir edukacinė veikla (6-9 proc.). Be to, išvelgiama, kad beveik trečdalis apklaustųjų mažai domisi sportine veikla bei įvairesniu laisvalaikio praleidimu. Senjorai (61-72 m.) daugiausiai pageidauja sporto aikštynų (42,7 proc.).

Respondentai nurodė (8 pav.), kad Palemonas išsiskiria iš kitų Kauno mikrorajonų savo kraštovaizdžiu (37 proc.) ir Salomėjos Nėries muziejumi (30 proc.). Be to čia yra istoriškai svarbus geležinkelio mazgas (19 proc.) bei keramikos gamykla (14 proc.).

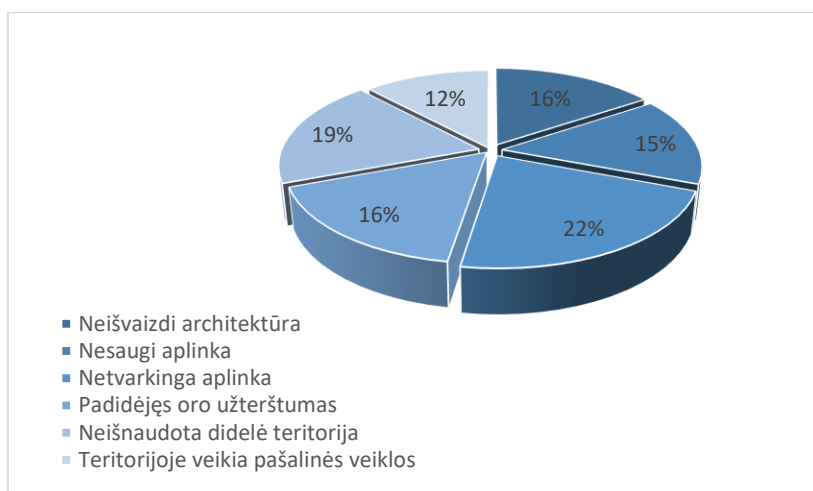
8 pav. Palemono išskirtinumas

Trečioje lentelėje pastebima, kad vietiniai gyventojai ypač išskiria iš teigiamų savybių Palemono kraštovaizdį ir ramią aplinką (51,6 proc.). Antroje vietoje penktadalis respondentų (20,7 proc.) nurodo mokyklą su rekonstruotu stadionu ir darželiu. Taip pat darbo dienomis išskiriamas viešasis transportas (8,6 proc.). Tuo tarpu dauguma (41,2 proc.) gyventojų pastebi šaligatvių, gatvių – kelių prastą būklę. Be to palemoniečiams gyvenantiems netoli geležinkelio ruožo, trukdo jo sukiamas triukšmas (14,4 proc.) bei parduotuvių ir kavinių trūkumas (10,7 proc.). Naujai pakitus kai kuriai infrastruktūrai, atsirado ribotas susisiekimas (8,6 proc.) tarp dviejų gyvenamųjų Palemono zonų.

3 lentelė. **Teigiami ir neigiami Palemono aspektai**

Teigiami ypatumai			Neigiami ypatumai		
Teiginiai	n	proc.	Teiginiai	n	proc.
Kraštovaizdis ir rami aplinka	132	51,6	Šaligatviai, gatvės - keliai	100	41,2
Mokykla (stadionas) – darželis	53	20,7	Geležinkelio triukšmas	35	14,4
Viešasis transportas	22	8,6	Parduotuvių ir kavinių trūkumas	26	10,7
Bažnyčia	16	6,2	Ribotas susisiekimas	21	8,6
Bendruomeniškumas	12	4,7	Nesaugi aplinka	12	4,9
Kita	21	8,2	Kita	49	20,2

Apklauso dalyviai, pirmiausia pastebėjo netvarkingą gamyklos aplinką (22 proc.) bei neįveiklintą didelę teritoriją (19 proc.). Be to jie nurodė, kad yra neprižiūrimi pastatai ir padidėjęs oro užterštumas (po 16 proc.), nesaugi aplinka (15 proc.) bei netinkamos pašalinės veiklos (12 proc.). Galima teigti, kad architektūriniai aspektai sudaro daugiau kaip pusę (57 proc.) gamyklos teritorijoje esančių problemų. Taip pat gyventojams yra iškilusi ne mažiau svarbi problema t. y. praėjimas iš Marių į Neveronių gatvę, kadangi 39 proc. palemoniečių renkasi artimiausią praėjimą per gamyklos teritoriją, o 19 proc. apklaustųjų šiaurinę miestelio dalį pasiekia šalia gamyklos esančią Keramzito gatvę, tačiau gana didelei gyventojų daliai (42 proc.) tai yra neaktualu (9 pav.)

9 pav. Vyraujančios

problemos

Interviu metu buvo iškelti šie svarbiausi klausimai, kurie toliau buvo aptariami su pašnekovais

:

1. Ar jūsų gimtinė Palemonas ?
2. Kurioje mikrorajono vietoje gyvenate ?
3. Ar pastebite gyventojų sudėties pokyčius ?
4. Kaip vertinate darbo pasiūlą Palemone ?
5. Trys teigiami ir neigiami šios gyvenvietės aspektai ?
6. Kas labiausiai pakito gyvenvietėje per dešimties metų laikotarpį ?
7. Koks bendruomenės centro narių skaičius ir kaip dažnai vyksta susitikimai ?
8. Ar reikalingas atskiras bendruomenės centro pastatas ?
9. Ar Palemone vyksta tradicinės šventės ir veiklos ?
10. Ko reikia gyventojų laisvalaikio praleidimui ?
11. Koki Palemono objektai domina lankytojus ?
12. Ar jaučiate diskomfortą susisiekiant su Kauno centru ?
13. Ar Palemone saugu gyventi ?
14. Kokios emocijos apima einat per keramikos gamyklą ?
15. Kuriuo praėjimu dažniau naudojate pasiekdami Neveronių gatvę ?

Palemono bendruomenės centro vadovė Rita Agurkienė nurodė, kad yra vietinė gyventoja ir dirba Palemono gimnazijos mokytoja⁶⁰. Antrasis interviu ekspertas yra Valdemaras Moliejus, kuris vykdo Palemono seniūnaičio veiklą, turintis aukštąjį išsilavinimą ir gyvenantis Palemono gatvėje⁶¹. Tuo tarpu, R. Agurkienė gyvena centrinėje gyvenvietės dalyje pabrėžianti, kad šis mikrorajonas yra gamtos apsuptyje, kur vyrauja geros sąlygos sportuoti gimnazijos renovuotame stadione, aplankyti rekreacinius objektus, pakankamai geras susisiekimas su Kauno centru viešuoju transportu bei traukiniu Kaunas-Vilnius. O neigiamos savybės, jog Palemonas yra miesto pakraštys, ko pasekoje savivaldybė skiria per mažai dėmesio išspręsti gyvenvietėje vyraujančias problemas. Seniūnaitis taip pat išskiria esančius gamtos privalumus ir teigia, kad Palemonas turtingas istorine architektūra, tačiau kaip neigiamą savybę pabrėžia senstančią gyventojų sudėtį ir pagrindinių prekybos objektų trūkumą. Bendruomenės centro vadovė nurodo, kad mikrorajone gyvena apie 6000 tūkst. gyventojų, o statybų plėtrą stabdo draudimų nestokojanti Kauno marių regioninio parko teritorija, atsižvelgiant, jog daugiau nėra statybinės erdvės. Abu pašnekovai mano, kad darbo pasiūlos situacija yra gera, o R. Agurkienė akcentuoja pagrindinius visuomeninius mikrorajono objektus, kuriuose dirba vietiniai gyventojai. Taip pat ji nurodo aplink esančias įmones, kuriose dirba bendruomenės nariai. Per dešimties metų laikotarpį svarbiu faktoriumi mini įvestas dujas, šildymą ir kanalizaciją. Be to išskiria sutvarkytą gimnazijos stadioną ir S. Nėries bei pašto renovaciją. Priešingai V. Moliejus teigia, kad per tą laikotarpį faktiškai nieko svarbaus nepadaryta. Toliau, pasak bendruomenės centro vadovės ši organizacija įsteigta 2000 m. ir vienija apie 100 žmonių, kurie rodo iniciatyvą gyventojų ir aplinkos labai nuveikti. Susitikimai vyksta kas mėnesį, tačiau dažnai tenka rinktis kas savaitę, Kauno Švč. M. Marijos Rožančiaus Karalienės bažnyčioje. Vėliau tęsiant pokalbį, ji mini, kad bendruomenės centrui reikalingas atskiras pastatas su savivaldos išlaikymu. Palemone vyksta nacionalinio mąsto lygiadienių šventė, kadangi dalyvauja Lietuvoje esančios įvairios organizacijos ir kolektyvai iš užsienio. Rudenį, rugsėjo mėnesį organizuojamas trijų dienų atitinkamos tematikos dailininkų renginys bei moterų poezijos ir Šv. Valentino diena. Taip pat kasmet rengiamos bendruomenės centro parodos ir bažnyčioje koncertuoja klasikinės muzikos atstovai, o V. Moliejus papildydamas primena, kad kiekvienais metais vyksta tradicinis himno giedojimas ir organizuojamas maratonas nuo Vieškūnų piliakalnio iki Kauno Palemono gimnazijos. Toliau seniūnaitis nurodo, jog trūksta teniso ir mažesnių futbolo aikštynų, čiuožyklių, siekiant įvairesnės sportinės veiklos, tačiau R. Agurkienė norėtų suburti

---

⁶⁰ Vilija Revaitytė. Interviu su Palemono bendruomenės centro vadove Rita Agurkiene. Kaunas, 2020

⁶¹ Vilija Revaitytė. Interviu su Palemono seniūnaičiu Valdemaru Moliejumi. Kaunas, 2020.

mezgimo kūrybines dirbtuves bei šokių kolektyvą. Jos nuomone Palemone svarbiausias ir labiausiai mokinių lankomas objektai yra S. Nėries muziejus su estetiška aplinka bei viešoji biblioteka, kurioje lankosi vietiniai - aplinkiniai Kauno gyventojai. Palemoną į dvi dalis skiria geležinkelis, o po Marių g. pervažos rekonstrukcijos pasiekti kitą gyvenvietės pusę tapo sudėtinga, nes yra vienas pėsčiųjų tiltas, V. Moliejaus teigimu nepritaikytas neįgaliesiems. Tačiau bendruomenės centro vadovė nurodė, kad buvo žadėta įrengti požeminį tunelį pritaikytą pėstiesiems bei transportui, nors iki šiol tai neįgyvendinta, todėl panašias susisiekimo problemas abstrakčiai išsako ir seniūnaitis. Pastaruoju metu tapo sudėtinga viešuoju transportu pasiekti Kauno centrą, kadangi panaikinti priemiestinių autobusų maršrutai ir gyventojams tenka priverstinai naudotis savo transporto priemone, tačiau jo vertinimu mikrorajone šiuo metu pakankamai saugu gyventi, nors anksčiau, kai keramikos gamykloje dirbo įvairūs žmonės iš visos Lietuvos, pasitaikydavo negatyvių atvejų. Pasak pašnekovės R. Agurkienės vienas iš problematiškų objektų buvo devynių aukštų bendrabutis, kuriame gyveno daugiausia asocialūs žmonės, bet laikui bėgant kontingentas pakito į gerąją pusę. Kalbant apie Palemono keramikos gamyklą, panašią nostalgiją perteikia abu pašnekovai, kuomet prisimena išskirtinius teritorijos objektus bei gausią ir kokybišką produkciją. Be to daugeliui palemoniečių suteikė darbo vietas, o šiuo metu yra prie išnykimo ribos, pastatai neprižiūrimi ir kaip manoma yra vienas iš taršos šaltinių. Seniūnaitis teigia, kad vietiniai gyventojai nuo seniai naudojami praėjimu per Palemono keramikos gamyklą, kadangi abu vieningai sutaria, jog tai trumpesnis ir saugesnis būdas, nes Keramzito gatvė nepritaikyta pėstiesiems.

Apklaustos rezultatai ir interviu parodė, kad Palemono mikrorajono gyventojams labiau aktuali teritorijos rekreacinė reikšmė bei lankytini objektai, tačiau nedaugelis gyventojų domisi istorine Palemono keramikos gamykla ir dažniausiai įžvelgia iš jos kylančias problemas. Tai netvarkinga ir neįveiklinta teritorija, nesaugi aplinka, netinkamos pašalinės veiklos, o architektūriniai aspektai sudaro daugumą gamyklos teritorijoje esančių problemų.

2.2. Gyventojų apklausos duomenų interpretacija

Analizuojant Palemono 15 – 72 m. ir vidurinio – pagrindinio, aukštesniojo – kolegijinio, aukštojo – universitetinio išsilavinimo gyventojų požiūrį į vietos išskirtinumą bei vyraujančias problemas buvo pastebėta, kad gyventojai domisi aktualijomis ir jų sprendimo būdais. Tai rodo intensyvus ir gana išsamus bendruomenės požiūris atsakant į šiam laikotarpiui svarbius klausimus. To pasekoje galima teigti, jog juos jungia gana stiprus bendruomeniškumo ir atsakingumo jausmas, nes daugiau kaip pusės apklaustųjų gimtinė yra Palemonas.

Atsižvelgiant į apklausos analizės rezultatus, deja matyti, kad mikrorajone nepakanka darbo vietų, kadangi vietoje dirba apie ketvirtadalis gyventojų. Tačiau, pasak ekspertės R. Agurkienės, apie penkiasdešimt įmonių yra išsidėstę aplink Palemoną, kur dirba žmonės su minimaliais poreikiais, todėl galima manyti, jog šis pramonės mikrorajonas suteikia, vis tik, pakankamai geras įsidarbinimo galimybes. Gauti duomenys patvirtino (78 proc.) teiginį, jog bendruomenei patinka gyventi Palemone, sprendžiant pagal jų laisvalaikio pomėgius, kur pirmoje vietoje nurodytas kraštovaizdis, kaip svarbiausias poilsinis objektas. Nenuostabu, nes gyvenvietė yra gamtos apsuptyje: Kauno marių regioninis parkas bei Kauno marios, todėl savaitgaliais yra galimybė vietoje praleisti laisvalaikį. Vieną iš teigiamų aspektų, du trečdaliai apklaustųjų nurodo, jog Palemone saugu gyventi. Be to galima sportuoti Kauno Palemono gimnazijos renovuotame stadione ir yra reikalingiausi visuomeniniai objektai, kaip Kauno Švč. M. Marijos Rožančiaus Karalienės bažnyčia, vaikų darželis, viešoji Palemono biblioteka, paštas bei maisto prekių parduotuvė. Taip pat vienas iš lankomiausių objektų – S. Nėries muziejus. Šį faktą patvirtina Palemono seniūnaitis V. Moliejus, kuris teigia, kad „S. Nėries muziejų yra aplankę visi palemoniečiai daug kartų“. Dažniausiai šioje vietoje lankosi mokiniai iš įvairių Lietuvos vietų, dėl istoriškai įdomios asmenybės, kas atsispindi gerai prižiūrėtoje aplinkoje. Jis dar akcentuoja gimnazijos didelės futbolo aikštės ne funkcionalumą ir rekomenduoja įrengti teniso, mažesnių futbolo aikštynų, čiuožyklų bei nesikoncentruoti vien į pagrindines sporto šakas. Pabrėžiamas pakankamai geras susisiekimas viešuoju transportu su Kauno miesto centru, kadangi 39 autobuso maršrutas darbo dienomis vyksta kas 30 min., tačiau savaitgaliais dvigubai rečiau, tuo tarpu traukinys Kaunas – Vilnius važiuoja kas valandą visomis savaitės dienomis. Apibendrinus anketinius duomenis matomas dalinis susisiekimo diskomfortas su Kauno centru, nors didesnė dalis yra patenkinti, kadangi naudojasi savo transporto priemone. Pusė visų gyventojų ten vyksta apsipirkti ir į kultūrinius renginius, o rečiau – pas draugus ir gimines, gydytojus bei į darbą. Dar vienas gyvenvietės išskirtinumas geležinkelio mazgas, kuris skiria mikrorajoną į dvi dalis, (tačiau jungia esamas pėsčiųjų tiltas nors yra nepritaikytas neįgaliesiems ir senjorams), atkartojantis išilginę teritorijos formą. V. Moliejus ironiškai pastebi, kad „kaip užvažiuoti ant tilto neįgaliajam jei čia yra du bėgiai, kuriais jie turi pakilti. Jeigu kuris tai padarytų, tuomet aš jam medalį ir piniginę premiją įteikčiau.“ Iš vienos pusės geležinkelis, kaip susisiekimo priemonė yra teigiama, tačiau kelia triukšmą ir didina užterštumą. Tai patvirtina Palemono seniūnaitis teigdamas, kad „Palemonas yra užterštas, dėl geležinkelio ruože įvykusių kelių didelių avarių, kurių pasekoje buvo užterštas geriamasis vanduo ir pakenkė daugelio žmonių sveikatai“. Be to po „Rail Baltica“ geležinkelio ruožo Rokai-Palemonas-Kaunas rekonstrukcijos kitoje mikrorajono pusėje esantiems žmonėms tapo

sunkiau pasiekti centrinę teritorijos dalį, nes iki šiol galutinai neįvykdytas projektas. Tuo tarpu centrinę ir šalia Neveronių gatvės esančias gyvenamąsias zonas skiria pramoninė keramikos gamyklos teritorija, bet jungia pėstiesiems nepritaikyta Keramzito gatvė, todėl aplinkiniai renkasi artimesnį praėjimą per pramoninį objektą. Viena iš aktualiausių problemų yra bloga kelių ir šaligatvių būklė, kuri menkina šio mikrorajono įvaizdį. Pasak V. Moliejaus „mes neturime net šaligatvių prie kelių, kur važinėja sunkusis transportas, labai baisu, nors daug prašėm“. O bendruomenės centro vadovė papildant nurodo pagrindinę priežastį „kad Palemonas yra Kauno miesto pakraštys ir savivaldybė skiria per mažai dėmesio tvarkai palaikyti. Labai laukiame Marių gatvės renovacijos ir nesulaukiame, tiesiog kyla neigiamos emocijos dėl kelių būklės“. Per pastarąjį dešimtį metų laikotarpį susisiekimas viešuoju transportu ir geležinkelio dalies rekonstrukcija vertinami kaip vieni iš svarbiausių pokyčių Palemone. Tuo tarpu interviu ekspertė priduria, kad daugumai gyventojų „įvestos dujos, vandentiekis ir kanalizacija.“ Ne mažiau svarbus įvykis - Palemono vidurinės mokyklos reorganizavimas į gimnaziją bei stadiono renovaciją, kuriuos nurodo apklausos respondentai ir interviu ekspertai. Tačiau nemalonu pripažinti, kad išskyrus mokyklos teritoriją, kitur nevyksta želdyno pertvarkymai, bei jaučiama stoka prekybos vietų ir maisto asortimento įvairovė. Be to gyventojų poreikiams reikalingi įvairesnės paskirties parduotuvių bei paslaugų objektai, gydymo įstaigos ir bankomatas. V. Moliejus nurodo, kad „vienareikšmiškai trūksta parduotuvių, o dabartinė yra prie gamyklos. Šiek tiek asortimentas prastesnis, tikrai trūksta prekybos taškų. Norėjome mes kokios nors Maximos. Net bankomato nėra, todėl žmogus negali pinigų išsigryninti“.

Palemone nuo 2000 m. yra gana veiklus bendruomenės centras, jungiantis apie 100 žmonių. Tai gyventojai norintys bendrauti ir siekiantys pagerinti bei darbais papuošti aplinką ir praturtinti laisvalaikį. Kaip teigia bendruomenės vadovė R. Agurkienė, kad šiai organizacijai skirtas pastatas „iš vienos pusės reikalingas, iš kitos ne, kadangi reikėtų labai suktis kaip išlaikyti visuomeniniais pagrindais.“ Reikia atkreipti dėmesį, kad nuo seno bažnyčia geranoriškai bendradarbiauja su bendruomene, todėl pastaruoju metu centras naudojasi Kauno Švč. M. Marijos Rožančios Karalienės bažnyčios patalpomis. Palemone svarbiausia yra lygiadienių šventė, pasak bendruomenės centro vadovės „ji yra nacionalinio masto, nes dalyvauja visos Lietuvos organizacijos: šauliai, folkloro muzikiniai ansambliai ir visi pageidaujantys atstovai. Taip pat buvo atvykęs Boržomi kolektyvas iš Gruzijos, Šulco kolektyvas iš Afrikos“. Rugsėjo mėnesį vyksta trijų dienų dailininkų pleneras įvairia to meto tematika ir organizuojamas moterų poezijos vakaras bei Šv. Valentino diena. Taip pat kasmet rengiamos bendruomenės centro parodos ir bažnyčioje koncertuoja klasikinės muzikos atstovai,

o V. Moliejus papildydamas primena, kad kiekvienais metais vyksta tradicinis himno giedojimas ir organizuojamas maratonas nuo Vieškūnų piliakalnio iki Kauno Palemono gimnazijos.

Palemonas kaip gyvenvietė pradėjo funkcionuoti įsikūrus keramikos gamyklai, todėl vietiniai bendruomenei ypač svarbi jos nykstanti praeitis ir neaiški dabartis. R. Agurkienė komentuoja, jog „1923 m. broliai Juozas ir Jonas Vailokaičiai ją pastatė. Teritorijoje buvo pastatyti įdomūs statiniai, todėl gaila, kad nei vienas nebuvo įtrauktas į kultūros paveldo sąrašą. Anksčiau dirbo daug žmonių, o dabar ant išnykimo ribos“. Didžioji gamyklos teritorijos dalis yra neįveiklinta ir pagaminama bei parduodama mažai produkcijos, atsirado gamyklos profiliui nebūdingos pašalinės veiklos. Taip pat aktuali gamyklos skleidžiama tarša. Seniūnaitis papildydamas R. Agurkienę, teigia, kad vietinį žmogų apima nostalgija „kadangi anksčiau buvo galinga gamykla, o dabar labai sumažėjusi. Jeigu jau nepagamina konkurencingos produkcijos tai galėtų ką nors kita daryti. Administracinis korpusas architektūriškai buvo išraiškingas, bet šiuo metu jis sudegęs, nors gamykla galėjo renovuoti.“ Todėl yra gėdinga, kaip pravažiuojant traukiniu bei Keramzito gatve, matomi nuodėguliai ir išdaužyti langai. Tai nepuošia Kauno ir visos Lietuvos.

Apibendrinant galima teigti, kad Palemone vyrauja bendruomenei būdinga vieninga samprata apie esamas gamtines ir rekreacines problemas bei jų sprendimo būdus.. Gyvenvietę į tris zonas dalina geležinkelio ruožas bei pramonės zona, todėl mikrorajonas praranda vientisumą ir apsunkina bendravimą. Kadangi ši teritorija ribojasi su Kauno marių regioniniu parku, Ateities plentu ir Kaunas – Vilnius greitkelio, todėl joje nėra laisvos vietos plėstis ir gyvenimo sąlygų gerinimui galima siūlyti visapusiškai panaudoti neįveiklintą keramikos gamyklos teritoriją, atsižvelgiant į šiuolaikinėje visuomenėje tendencingą gyvenimo būdo pasirinkimą ramesniuose bei gamtos apsuptyje esančiuose priemiesčiuose. To pasekoje tikslinga projektuojamą objektą konvertuoti į multifunkcinį kompleksą, kuris pozityviai pagerintų ir praplėstų vietinių gyventojų galimybes. Nors mikrorajone pastebimas gyventojų ryšio nebuvimas su keramikos gamykla, kaip lankytino objekto, tačiau teritorija gali tapti traukos bei poilsio centru kitiems Kauno miesto gyventojams ir tuo pačiu vystyti vietinę aptarnavimo sferą. Palemone yra aktualus prekybos centro ir kavinių poreikis, o jauniems žmonėms svarbus vaikų žaidimo aikštelių įrengimas. Vidutinio ir vyresnio amžiaus gyventojams yra panaši minėtų objektų paklausa, nors jie papildomai išskiria kultūrinius renginius ir edukacinę veiklą. Interviu ekspertų nuomonės daug kur sutampa, tačiau jie nurodo būtinybę turėti bendruomenės ir lopšelio – darželio atskirus pastatus, kokybiškas medicinos paslaugas bei kūrybines dirbtuves. Tai padėtų atrasti bendras veiklas, iniciatyvas, gimtų naujos

tradicijos. Dar sudėtingesnis uždavinys tenka architektui, kuris turi ne tik parengti teritorijos renovacijos planą, atkreipiant dėmesį į bendruomenės poreikius, bet ir įrodyti, kad projektuojamas objektas - potencialas jų gerovės perspektyvoje.

3. PALEMONO BENDRUOMENĖS IDENTITETO PRITAIKYMAS ARCHITEKTŪRINIAME SPRENDINYJE

3.1. Palemono keramikos gamyklos architektūrinė raida ir apklausos duomenų pritaikymas gyvenvietės vystymosi strategijai

Palemono keramikos gamyklos įkūrimo pradžia siejama su 1923 m. baigtu statyti administraciniu ir gamybos cecho pastatu. Administracinio pastato bendras plotas 282,0 m², o statybai naudotos raudonos plytos (žr. 4 priede). Pagal kadastrinius duomenis objektas rekonstruotas 2004-2005 m., jo fizinis nusidėvėjimas 63 proc. (10 pav.). Tuo tarpu tais pačiais metais pastatytas iš raudonų plytų, trijų aukštų gamybos cechas, kurio bendras plotas 1754,5 m², o fizinis nusidėvėjimas 69 proc. (11 pav.). Taip pat vienas iš teritorijoje esančių netikėtų yra to paties laikotarpio išlikęs pastato fasado fragmentas, kuris iki šiol yra paliekamas, dėl istorinio savitumo.

10 pav. Buvęs gamyklos administracinis pastatas

11 pav. Gamybos cechas

Raudonų plytų gamybinės dirbtuvės pastatytos 1942 m., kurio stogas dengtas čerpėmis, o bendras plotas - 1296,8 m². Fasadinėje išraiškoje vyrauja vertikali, gana paprasta grafika, o viduje atsiveria erdvi vieno aukšto perspektyva (12 pav.). Šiais pastatais baigiama išlikusi tarpukario architektūra, pažyminti keramikos gamyklos pradinį teritorijos įsikūrimo plotą.

Sovietmečiu pirmieji gamybiniai objektai pastatyti 1965 – 1969 m. Tai visų pirma dviejų aukštų katilinė, kurios statybai naudotos silikatinės baltos plytos, o stogo danga – ruberoidas. Bendras plotas 770,7 m² ir tūris 4491 m³. 1968 m. buvo pastatytas trijų aukštų iš

gelžbetonio plokščių sandėlis su asbestcementine stogo danga. Šio statinio bendras plotas 368,4 m², o tūris net 2080 m³. Tai Palemono pramoninio rajono akcentinis pastatas ypač atkreipiantis dėmesį važiuojant geležinkeliu Kaunas-Vilnius, kur viename fasade panaudotas bareljefas - skulptūrinio reljefo pobūdžio darbininko atvaizdas (13 pav.). Taip pat tais pačiais metais buvo pastatyti trys gamybiniai cechai, iš kurių vienas net penkių aukštų, trijų aukštų sandėlis ir vieno aukšto gamybinis pastatas.

12 pav. Gamybinės dirbtuvės

13 pav. Sandėlis

1969 m. pastatytas šiuo metu dar veikiantis trijų aukštų administracinis pastatas. Konstrukcijoms naudotos gelžbetoninės plokštės su bitumine stogo danga. Bendras plotas 2502,3 m², tūris 10068 m³. Tai pačio mažiausio fizinio nusidėvėjimo – 26 proc. statinys, kurio reprezentacinės pusės pirmame aukšte įsikūrusi vaistinė bei kavinė, o gamyklos pusėje – bendrabutis. Kadangi gamyklos veikla sumažėjusi, todėl administracinės paskirties patalpoms pakanka dalies antro bei trečio aukšto erdvės (14 pav.). Tuo tarpu vieno aukšto gamybos cechas pastatytas 1970 m. iš gelžbetonio plokščių su ruberoido stogo danga, kurio bendras plotas 7202 m², tūris – 60341 m³. Po ketverių metų buvo pastatyti praktiškai identiški trijų aukštų, du sandėlių objektai, kurių sienų konstrukcija sudaryta iš gelžbetonio blokų, stogas – asbestcementis. Bendras jų plotas siekia 1558 m², o tūris – 6842 m³. Šie pastatai – ryškiausi pramoninio rajono simboliai (15 pav.). Taip pat 1974 m. pastatyti du gamybiniai pastatai ir tiek pat sandėlių bei sargybinė.

14 pav. Dabartinis administracinis pastatas

15 pav. Pramoninio rajono simboliai

Vienas iš masyviausių 1981 m. statinių gamyklos teritorijoje yra gamybos cechas, kurio plotas 3844,6 m², o tūris – 51842 m³. Statyboje naudota gelžbetonio plokščių konstrukcijos, stogo danga – ruberoidinė. 1985 m. pastatytas svarstyklių pastatas, o po keturių metų vieno aukšto sandėlis, kurio konstrukcijoms naudotas metalas ir karkasas, plotas – 1482 m². Nepriklausomybės metais iškilo 63,8 m² bendro ploto katilinė⁶². Iš to jaučiama aiški gamybos stagnacija arba netgi ryškus pagaminamos produkcijos mažėjimas. Galima teigti, kad sovietinio laikotarpio architektūra buvo masyvi, neatsižvelgiant į kokybę bei kontekstą ir nesiderinanti su prieškarinio statiniais, todėl tai neperspektyvus sprendimas.

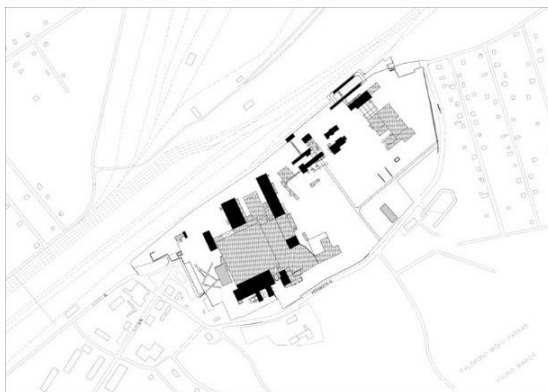
Nuo pat įsikūrimo pradžios keramikos gamykla buvo reikšmingas Palemono plėtimosi ir vystymosi stimulus bei įsidarbinimo vieta, kurios paklausi ir kokybiška produkcija buvo naudinga visai Lietuvai⁶³. Siekiant išlaikyti Palemono pramoninę nuotaiką, atsižvelgiant į dabartinę keramikos įmonės gamybinę situaciją yra svarbus jos istorinio indėlio įprasminimas, todėl tikslinga konvertuoti šią teritoriją į multifunkcinį kompleksą.

3.2. Teritorijos pertvarkymo architektūriniai sprendiniai

Keramikos gamyklos teritorija užima 16,99 ha, o siekiant teritorijos vientisumo yra projektuojama 18,13 ha plotas, kadangi pietinėje ir pietrytinėje dalyje ribos pratesiamos iki Keramzito gatvės (pav.). Bendras pastatų plotas siekia 4,27 ha, iš jų numatoma šalinti 71,2 proc. statinių (17-18 pav.).

⁶² Nekilnojamo turto registrų centras, *Nekilnojamojo turto registre įregistruotas turtas adresu : Kaunas, Pamario g. 1*, 2019 [žiūrėta 2021-01-10]

⁶³ Bronius Kviklys, *Mūsų Lietuva II tomas* (Vilnius, Mintis 1991) psl. 373

16 Pav. Projektuojamoje teritorijoje paliekami (juodi) ir šalinami (pilki) pastatai

Tarpukario laikotarpio gamyklos statiniai sukonzentruoti šiaurės vakarinėje teritorijos dalyje. Tai akcentiniai raudonų plytų, estetiškos architektūros pastatai, kurie planuojami išsaugoti pritaikant projektiniuose sprendiniuose. Tarpukario statiniai tarp visų paliekamų objektų sudaro 18,3 proc. ploto, o pietvakarinėje dalyje užims ketvirtadalį užstatomo ploto. Išraiškingesnę sovietinio laikotarpio architektūra paliekama 1,01 ha gamyklos teritorijos plote. Iš jų pietvakarinėje dalyje planuojama palikti 65,4 proc., centrinėje dalyje 18,8 proc. o šiaurės rytinėje 15,8 proc. Šalinami pastatai užima 3,04 ha plotą. Daugiausia planuojama jų demontuoti vakarinėje pusėje (71,6 proc.). Tai objektai, architektūriškai neturintys išliekamosios vertės bei tinkamai neatliekantys savo funkcijos. Centrinėje dalyje šalinama 5,6 proc., o šiaurės rytinėje – 15,8 proc.

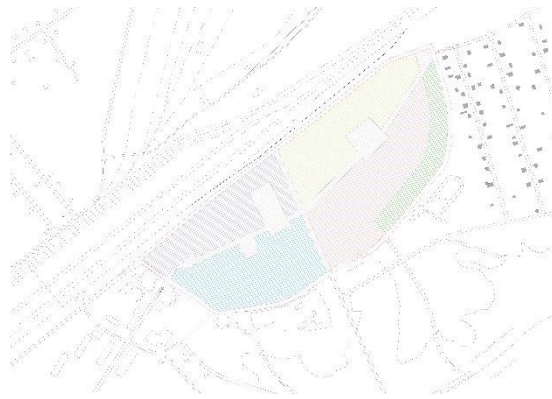

17 pav. Šalinamas gamybos cechas
objektai

18 pav. Šalinami neaiškios paskirties

Siekiant sukurti vientisą gyvenvietės funkcinį zonavimą, Palemono keramikos gamyklos teritorijoje yra išskiriamos keturios zonos: visuomeninė, komercinė, gamybos ir gyvenamoji, kurias dalina iš Marių gatvės pratęstas pėsčiųjų – dviračių takas, sukuriantis centrinę gyvenvietės ašį (19 pav.).

19 pav. Gamyklos teritorijos funkcinis zonavimas (pilka – visuomeninė, mėlyna – komercinė, geltona – gamybos, rausva – gyvenamoji, žalia – apsauginė)

Siekiant išvengti monotonijos numatomos trys, skirtingo dydžio viešosios paskirties erdvės. Taip pat skersai projektuojamos teritorijos yra planuojama pusiau tranzitinė gatvė padedanti atriboti funkcinės zonas, pratesiant ją iki Kauno marių regionio parko. Tai tiesioginis susisiektimas su pagrindine mikrorajono rekreacine zona. Apjungiant teritoriją yra pratesiama tranzinė Stoties gatvė iki susikirtimo su Neveronių bei Keramzito panašiais transporto judėjimo dariniais. Visuomeninės paskirties zonoje numatoma buvusį gamybos cechą renovuoti į jaunimo centrą, išskiriant vaikų, sporto, šokių bei gamybinių dirbtuvių zonas. Toliau, pertvarkius tarpukario gamybines dirbtuves į bendruomenės centrą, numatoma senjorų, šeimų, edukacinė – kultūrinių renginių zona. Šios zonos šiaurinėje dalyje, prie geležinkelio projektuojamas apžvalgos objektas su viršutiniame aukšte planuojamu restoranu. Tai atkartos teritorijoje esančius kitus vertikalius statinius. Tarp bendruomenės ir jaunimo centro korpusų yra sukuriama aikštė, kurios dalyje įrengiamos riedlenčių rampos ir želdiniais atribota poilsio zona. Be to 1923 m. buvusiam administraciniame pastate projektuojamas informacijos centras, o kituose numatoma vaikų lopšelis – darželis, gydymo įstaigos, nuomos punktas. Komercinė ir minėta visuomeninės paskirties zona yra numatomos arčiausiai mikrorajono centro, sukurdamos vientisumą. Komercinėje zonoje yra paliekami du sovietinio laikotarpio pastatai kuriuose projektuojama, prekybos centras, smulkaus verslo ir patarnavimo įmonės, kavinės. Toliau, už skersinės gatvės, prie geležinkelio numatoma pramoninė zona, kurioje bus gaminamos plytos ir kitos statybinės medžiagos iš molio. Ši teritorijos paskirtis yra sąryšyje su kitoje geležinkelio pusėje esančiomis panašaus tipo įmonėmis. Pėsčiųjų taką ir gyvenamąją zoną atribos apsauginių pastatų – gamybinių dirbtuvių juosta bei gausūs želdiniai, sukuriantys jaukią ir sveiką aplinką. Taip pat anksčiau minėtoje zonoje yra projektuojama aikštė, kurios akcentais lieka buvę 50 m aukščio kaminai, o pati viešoji erdvė kartu jungia ir gyvenamąją

zoną, kurioje numatomi daliniai perimetrinio ir taškinio užstatymo gyvenamieji kvartalai, tarsi įsiliejantys į šalia Neveronių gatvės esančius privačius statinius (20 pav.).

20 pav. Keramikos gamyklos teritorijos projektiniai sprendiniai

Svarbu, jog planuojamas laiptiškas pastatų aukštingumas, mažėjantis link Kauno marių regionio parko, ko pasekoje siekiama humaniško mastelio, neužstojant ir subtiliai įsiliejant į gamtinę panoramą. Ryšį su centru palaikys panašaus aukštingumo pastatai, link geležinkelio mazgo esantys objektai taip pat atkartos vyraujančią tūrių masyvumą. Tarp tranzitinės Keramzito gatvės ir projektuojamos gyvenamosios zonos planuojama antžeminė automobilių aikštelė su apželdintu stogu.

IŠVADOS

1. Lietuvos kaimų ir miestelių bendruomenių ar kaimynysčių veiklai įsibėgėjant, kuriasi gyvenamųjų vietovių bendruomenės centrai: Palemone analogiškas centras atlieka aktyvios bendruomeninės santalkos, tarpininkės tarp individo ir valstybės institucijų vaidmenį. Jos veiklos apjungiančios: buria asmenis socialinėje sąveikoje ir geografinėje vietoje; jungia Palemono bendruomenės narius, skatina jų saviraišką santykyje su geografiniu ir kultūriniu Palemono identitetu.
2. Apklausos duomenų pagalba nustatyta, kad Palemono gyventojams aktuali mikrorajono teritorijos rekreacinė reikšmė bei lankytini objektai, tačiau nedaugelis gyventojų domisi istorine Palemono keramikos gamykla ir nesieja jos su savo gerove perspektyvoje, bet dažniausiai išvelgia jos keliamas problemas. Tokį atotrūkį nuo pramoninės architektūros objekto galima paaiškinti bendruomenės polinkiu paveldą vertinti kaip nepatogų balastą. Bendruomenės supratimas, jog paveldas yra geografinės vietovės kultūrinio identiteto, o drauge ir jų pačių dalis, yra nepakankama.
3. Palemono keramikos gamyklos teritorijoje esantis architektūrinis paveldas nėra vienalytis: šioje vietoje yra tarpukario architektūros objektų, turinčių išliekamąją vertę bei ženklinančių gamyklos pradinę teritorijos įsikūrimo etapą. Tuo tarpu sovietinio laikotarpio pastatai pasižymi masyvumu, neatsižvelgiant į jų kokybę ir kontekstą.
4. Siekiant sukurti vientisą gyvenvietės funkcinį zonavimą, Palemono keramikos gamyklos teritorijoje yra išskiriamos keturios zonos - visuomeninė, komercinė, gamybos ir gyvenamoji, kurias dalina iš Marių gatvės pratęstas pėsčiųjų – dviračių takas, sukuriantis centrinę gyvenvietės ašį.
5. Visuomeninės paskirties zonoje numatoma buvusį gamybos cechą renovuoti į jaunimo centrą, o pertvarkius tarpukario gamybinės dirbtuves į bendruomenės centrą. Komercinėje zonoje yra paliekami du sovietinio laikotarpio pastatai, kuriuose projektuojamas prekybos centras, smulkaus verslo ir patarnavimo įmonės, kavinės. Prie geležinkelio numatoma pramoninė zona, kurioje bus gaminamos plytos ir kitos statybinės medžiagos iš molio. Ši teritorijos paskirtis yra sąryšyje su kitoje geležinkelio pusėje esančiomis panašaus tipo įmonėmis. Taip pat projektuojama gyvenamoji zona, kurioje numatomi gyvenamieji kvartalai, tarsi įsiliejantys į šalia Neveronių gatvės esančius privačius statinius.

LITERATŪROS SĄRAŠAS

Straipsniai, el. knygos ir knygos :

1. Aleksaitienė, Ina. *Palemonietis, S. Neries memorialinis muziejus – ne tik pasyviai, bet ir aktyviai veiklai*. Kaunas: Socialinių reikalų ir darbo ministerija, 2018 gruodis.
2. Aleksandravičius, Alvydas ir Jan Žukovskis. *Kaimo bendruomenių raida ir jų veiklos tikslai siekiant darnumo visuomenei*. Lietuvos žemės ūkio universitetas, 2011.
3. Aleksandravičius, Egidijus. *Kauno istorijos metraštis*. Vilnius: Vytauto didžiojo universiteto leidykla, 2000.
4. Aukštuolis, Juozas. *Kauno tiesa, Plytinė dirba apskritus metus*. Kaunas: 1952 gruodžio 19.
5. Būdvytis, Saulius. *Bendrija kaip socialologijos objektas*. 1994.
6. Butkus, Alvydas. *Kauno istorijos metraštis. Kai kurių vietovardžių kilmė*. Kaunas.
7. Drėmaitė, Marija. *Progreso meteoras. Modernizacija ir pramonės architektūra Lietuvoje 1920 – 1940*. Vilnius: Lapo leidykla, 2016.
8. Gaižauskaitė, Inga ir Svajonė Mikėnė. *Socialinių tyrimų metodai*. Vilnius: 2014.
9. Jasinskaitė, Justė. *Jurbarko miesto centrinės dalies erdvinės struktūros urbanistinė koncepcija*. Vilniaus Gedimino technikos universitetas, 2016.
10. Juozapavičius, Pranas. *Kaunas ir jo apylinkės*. Kaunas: 1980.
11. Juozapavičius, Pranas. *Kauno tiesa, Palemonas*. Kaunas: 1972 gruodžio 21.
12. Kardelis, Kęstutis. *Mokslinių tyrimų metodologija ir metodai*. Vilnius: 2002.
13. Kviklys, Bronius. *Mūsų Lietuva, II tomas*. Vilnius: Mintis leidykla, 1991.
14. Leliūgienė, Irena, ir Justinas Sadauskas. *Bendruomenės sampratos traktuotės ir tipologija*. Vilnius: Socialinių mokslų studijos, 2011.
15. Matijošaitienė, Irina. *Kelių ir gatvių poveikis miesto socialinei ir erdvinei struktūrai*. Kaunas: Kauno technologijų universitetas, 2010.
16. Matulis, Juozas. *Mažoji lietuviškoji tarybinė enciklopedija II tomas*. Vilnius: leidykla Mintis, 1968.
17. Mikalauskas, Zenonas. *Vakarinės naujienos, Miesto pakraštyje – Palemonas*. Kaunas: 1978 gruodžio 27.

18. Nefas, Saulius. *Funkcionalių vietos bendruomenių veiklą sąlygojantys veiksmi.* Vilnius: Mykolo Romerio universitetas, 2009.
19. Staugaitė-Šimaitienė, Rasa. *Palemonietis, Marių gatvės kaimynų šventė.* Kaunas: Socialinių reikalų ir darbo ministerija, 2012.
20. Tamašauskas, Manfredas. *Kauno tiesa, Išaugo Palemonas.* Kaunas: 1970 lapkričio 17.
21. Žvirblienė, Toma. *Palemonietis, Kauno Vinco Kudirkos viešosios bibliotekos Palemono padalinys.* Kaunas: leidykla, 2018 gruodis.

Elektroniniai ištekliai:

22. Juskaitė, Irma. *Už Kauno centro ribų* 2017-03-23 <http://kaunaskitaip.lt/uz-kauno-centro-ribu/> [žiūrėta 2020-11-26]
23. Kauno autobusų istorija, in *Ebus.lt*, 2010-07- <https://ebus.lt/kauno-autobu-istorija/> [žiūrėta 2020-11-26]
24. Kauno miesto savivaldybės teritorijos bendrasis planas, *Gamtinis karkasas ir saugomos teritorijos* [žiūrėta 2020-09-27]
25. Kauno Palemono gimnazija, *Mokyklos istorija* <https://www.palemonas.kaunas.lm.lt/index.php/apie/istorija> [žiūrėta 2020-11-26]
26. Kauno Palemono parapija, *Parapijos ir bažnyčios istorija* <https://www.palemonoparapija.lt/istorija> [žiūrėta 2020-11-26]
27. Lietuvoje geležinkelius griovė ir tiesė karas, in *Technologijos.lt*, 2013 http://www.technologijos.lt/n/mokslas/istorija_ir_archeologija/S-33319/straipsnis/Lietuvoje-gelezinkeliu-griove-ir-tiese-karas [žiūrėta 2020-11-26]
28. Nekilnojamo turto registrų centras, Nekilnojamojo turto registre įregistruotas turtas adresu : Kaunas, Pamario g. 1, 2019 [žiūrėta 2021-01-10]
29. Oficiali Europos Sąjungos interneto svetainė, 2020 https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/population-demographic-situation-languages-and-religions-44_lt [žiūrėta 2021-01-04]
30. Palemone vykdomas grandiozinis infrastruktūros projektas: Kaunas turės tai, ko neturėjo, 2019-09-13 <https://www.15min.lt/gazas/naujiena/gatve/palemone-vykdomas-grandiozinis-infrastrukturos-projektas-kaunas-tures-tai-ko-neturejo-221-1202024> [žiūrėta 2020-11-26]
31. Po gyventojus išgąsdinusių dūmų iš „Palemono keramikos“ – aplinkosaugos vizitas, in *diena.lt*, 2019 <https://www.diena.lt/naujienos/kaunas/miesto-pulsas/po-gyventojus-igsawsdinusu-dumu-palemono-keramikos-aplinkosaugos-vizitas-919789> [žiūrėta-09-27]
32. Policijos elektroninių paslaugų sistema, in *epolicija.lt*, <https://www.epolicija.lt/statistics> [žiūrėta: 2020-09-27]

33. Revaitytė, Vilija. Interviu su Palemono bendruomenės centro vadove Rita Agurkiene. Kaunas, 2020
34. Revaitytė, Vilija. Interviu su Palemono seniūnaičiu Valdemaru Moliejumi. Kaunas, 2020
35. Visų pamirštos vietos arba Urban Exploration pasaulyje ir Lietuvoje, in *Pamiršta.lt*, 2018 <https://pamirsta.lt/apeista-keramikos-gamykla/> [žiūrėta 2020-09-27]

PRIEDAI

1 priedas. Aiškinamasis raštas

1. PROJEKTINIAI TYRIMAI

Palemonas - daugiau kaip dešimt kilometrų į rytus nutolusi stambi pramoninė gyvenvietė, kuri išsidėsčiusi abipus Kauno - Vilniaus geležinkelio linijos. Pietryčiuose siekia Kauno marių regioninį parką bei Kauno marias, šiaurės rytuose Kauno-Vilniaus plentą tuo tarpu šiaurės vakaruose plėtojasi prie Dainavos rajono, o pietvakariuose ribojasi su Petrašiūnų gyvenvieta (21 pav.)

21 pav. Situacijos planas

Mikrorajone yra trys gyvenamosios zonos, iš kurių centrinę ir šiaurės vakaruose esančią gyvenamąją zoną skiria geležinkelio mazgas, tačiau jungia esamas pėsčiųjų tiltas, nors yra nepritaikytas neįgaliesiems ir senjorams. Tuo tarpu centrinę ir šalia Neveronių gatvės esančias gyvenamąsias zonas skiria pramoninė keramikos gamyklos teritorija, bet jungia pėstiesiems nepritaikyta Keramzito gatvė (22 pav.).

Palemono gyvenvietę geležinkelio mazgas skiria į dvi dalis, kur centrinėje dalyje yra išsidėstę reikalingiausi visuomeniniai objektai, kaip Kauno Palemono gimnazija ir jos renovuotas stadionas, viešoji Palemono biblioteka, Salomėjos Nėries muziejus, paštas, maisto prekių parduotuvė ir vaikų darželis. Taip pat yra Kauno Švč. M. Marijos Rožančiaus Karalienės bažnyčia bei seserų saleziečių bendruomenės namas, kur šiuo metu veikia vaikų dienos centras. Svarbu pabrėžti, kad mikrorajone yra botaninio, gamtos bei kultūros paveldo objektų, kaip Palemono Gynybinių įtvirtinimų archeologinis draustinis, Lakštingalų slėnis ir Vieškūnų piliakalnis (23 pav.).

Palemone reikšmingiausias infrastruktūros darinys yra geležinkelis, aptarnaujantis pramonės įmones Kauno rajone. Pastaraisiais metais buvo pradėta vykdyti „Rail Baltica“ projektas, kuris kaip manoma, tapo sudėtingiausia Europinio geležinkelio dalimi. Vienas iš

naujausių infrastruktūros gerinimo projektų yra baigti Palemono tunelio darbai prie Marių gatvės pervažos. Mikrorajoną riboja Ateities plentas, o šiaurės rytuose Kauno – Vilniaus greitkelis, tuo tarpu, gyvenvietėje vyrauja linijinė

22 pav. Gyvenamosios zonos (I- centrinė, II-Šiaurės vakarinė, III-Neveronių)

23 pav. Visuomeninių objektų išsidėstymo schema centrinėje gyvenamojoje zonoje

gatvių kompozicija, atkartojanti išilginę geležinkelio trasą ir turi dalinę centinę ašį – Marių gatvę. Ne mažiau funkcionalios yra Keramzito, Palemono ir Stoties gatvės, reikalaujančios remonto – priežiūros bei turinčios minimalų pėsčiųjų perėjų skaičių ir akivaizdžiai blogą šaligatvių, gatvių dangos būklę. Ypač Keramzito gatvė išsiskiria transporto apkrovomis (besijungianti su Marių ir Neveronių gatvėmis) , kuri nepritaikyta pėstiesiems, todėl vietos gyventojai renkasi saugesnį praėjimą per pramoninio objekto teritoriją (pažymėta punktyrine linija, prasitęsiančia nuo Marių gatvės) (24 pav.).

Teritorijoje vyrauja taškinis individualių sklypų užstatymas, kur šalia Neveronių gatvės ir kitoje geležinkelio pusėje daugiausia yra vieno ir dviejų aukštų pastatai, tuo tarpu centrinėje Palemono dalyje aukštingumas mišrus (1-9 aukštų). Iš to galima spręsti, kad mikrorajono centras koncentruojamas šalia pramoninės teritorijos, tačiau intensyvumas nežymiai mažėjantis link Kauno marių regioninio parko (25 pav.).

24 pav. Pagrindinių gatvių schema

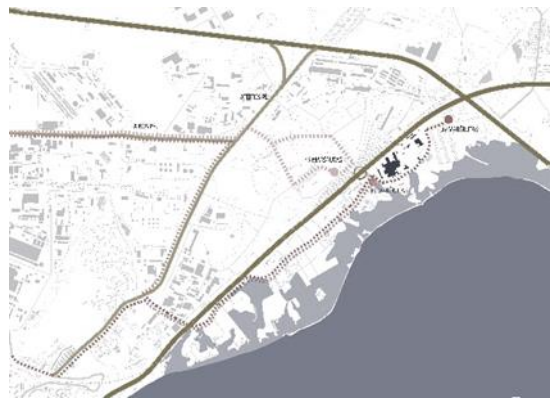

25 pav. Pastatų aukštingumo schema

Palemonė išskiriami du susisiekimo viešuoju transportu su Kauno miesto centru maršrutai, tai 39 autobusai, kuris darbo dienomis vyksta kas 30 min, tačiau savaitgaliais dvigubai rečiau. Tuo tarpu traukinys Kaunas – Vilnius važiuoja kas valandą visomis savaitės dienomis (26 pav). Taip pat iš Neveronių gatvės (galutinio sustojimo) 19 autobuso maršrutai numatyti link Ateities pl., o galutinis sustojimas skubios pagalbos centras. Iš kitos geležinkelio pusės Kauno ligoninę – Šančius galima pasiekti tik vienu 45 maršruto autobusu, todėl šioje dalyje jaučiamas akivaizdus susisiekimo trūkumas (27 pav.).

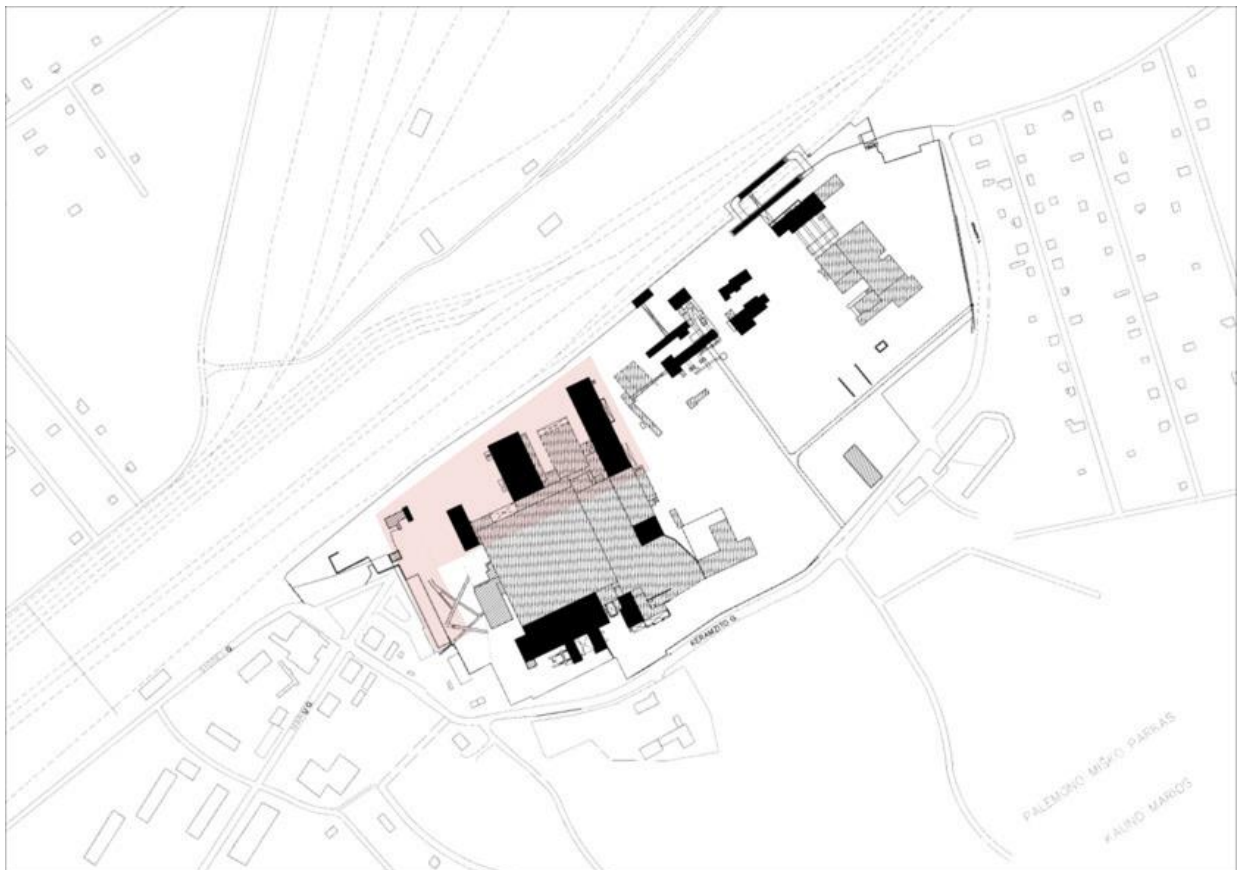
26 pav. Palemono geležinkelio mazgas

27 pav. Susisiekimo schema

Šiuo metu didžioji Palemono keramikos teritorijos bei pastatų dalis yra apleista ir neįveiklinta, nekoncentruota į gamybą, ko pasėkoje atsirado pašalinių veiklų (28 pav.). Šioje teritorijoje yra padidėjęs nusikalstamumo lygis, kuris lemia vietinių gyventojų neigiamą požiūrį į nagrinėjamą objektą, jų saugumą ir netgi vietos egzistenciją. Analizuojamą teritoriją sudaro XX a. 3-4 dešimtmečio laikotarpio architektūros statiniai, turintys išliekamąją vertę, tačiau dėl nepriežiūros reikalauja skubaus pertvarkymo, atsižvelgiant į gamybinius bei vietos gyventojų

poreikius. Palemono keramikos gamyklos įkūrimo pradžia siejama su 1923 m. baigtu statyti administraciniu ir gamybos cecho pastatu. Administracinio pastato bendras plotas 282,0 m², o statybai naudotos raudonos plytos. Tuo tarpu tais pačiais metais pastatytas iš raudonų plytų, trijų aukštų gamybos cechas, kurio bendras plotas 1754,5 m². Taip pat vienas iš teritorijoje esančių netikėtų yra to paties laikotarpio išlikęs pastato fasado fragmentas, kuris iki šiol yra paliekamas, dėl istorinio savitumo (29 pav.). Raudonų plytų gamybinės dirbtuvės pastatytos 1942 m., kurių stogas dengtas čerpėmis, o bendras plotas - 1296,8 m². Fasadinėje išraiškoje vyrauja vertikali, gana paprasta grafika, o viduje atsiveria erdvi vieno aukšto perspektyva. Šiais pastatais baigiama išlikusi tarpukario architektūra, pažyminti keramikos gamyklos pradinę teritorijos įsikūrimo plotą.

28 pav. Šiuo metu veikianti (rausva spalva) gamyklos teritorijos dalis (pilki pastatai – demontuojami, juodi – paliekami)

Sovietmečiu pirmieji gamybiniai objektai pastatyti 1965 – 1969 m. Tai dviejų aukštų katilinė, kurios statybai naudotos silikatinės baltos plytos. 1968 m. buvo pastatytas trijų aukštų iš gelžbetonio plokščių sandėlis. Tai Palemono pramoninio rajono akcentinis pastatas ypač atkreipiantis dėmesį važiuojant geležinkeliu Kaunas-Vilnius, kur viename fasade

panaudotas bareljefas - skulptūrinio reljefo pobūdžio darbininko atvaizdas. Taip pat tais pačiais metais buvo pastatyti trys gamybiniai cechai, iš kurių vienas net penkių aukštų, trijų aukštų sandėlis ir vieno aukšto gamybinis pastatas. 1974 m. buvo pastatyti beveik identiški trijų aukštų, du sandėlių objektai, kurių sienų konstrukcija - gelžbetonio blokai. Šie pastatai – ryškiausi pramoninio rajono simboliai (30 pav.).

Keramikos gamyklos teritorijoje vyrauja savaiminės kilmės sumedėję menkaverčiai, džiūstantys – sergantys bei trumpaamžiai augalai. Auga keturios baltosios tuopos (*Populus alba*) sergančios kamieno puviniu ir plintančios šakninėmis atžalomis bei teršiančios aplinką savo gausiomis pūkuotomis sėklomis. Be to dvi trumpaamžės blindės (*Salix caprea*), šeši paprastieji kaštonai (*Aesculus hippocastanum*), kurie yra praradę estetinę vertę, dėl keršakandės lapijos pažeidimo.

29 pav. Likęs fasado fragmentas
pastatai

30 pav. Sovietinio laikotarpio
pastatai

Taip pat keturiolika baltažiedžių robinijų (*Robinia pseudoacacia*) šalinamų, kaip netinkamas augalas gyvenamuose kvartaluose dėl šakelių dygliuotumo, trumpo amžiaus ir plitimo šakninėm atžalom, kuris gali kenkti grindinių dangai. Projektuojamoje teritorijoje auga aštuoniolika menkaverčių gluosnių, karklų (*Salix*), o taip pat masiškai Lietuvoje džiūstančių dėl šaknų puvinio devyniolika paprastųjų uosių (*Fraxinus excelsior*). Taipogi buvo inventorizuoti du džiūstantys karpotieji beržai (*Betula pendula*), matomai dėl mechaninių žaizdų ir taršos. Tuo tarpu du paprastieji klevai (*Acer platanoides*), keturi paprastieji ąžuolai (*Quercus robur*), dešimt mažalapinių liepų (*Tilia cordata*), dvi didžiosios pocūgės (*Pseudotsuga menziesii*) ir keturi paprastieji šermukšniai (*Sorbus aucuparia*) numatomi persodinti projektuojamoje teritorijoje.

2. PROJEKTINIAI SPRENDINIAI

Urbanistinė idėja

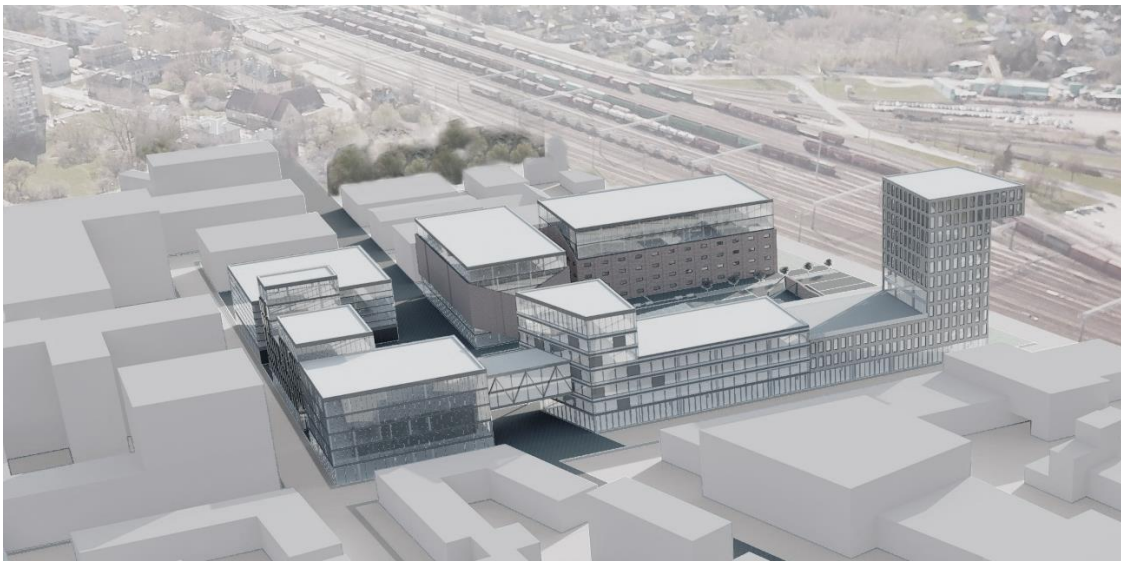
Atsižvelgiant į esamą keramikos gamyklos architektūrinių statinių būklę planuojama palikti visus tarpukario architektūros statinius, turinčius išliekamąją vertę, juos pritaikant projektiniuose sprendiniuose. Didžioji dalis sovietinio laikotarpio masyvių objektų demontuojama, paliekant tik išskirtinius akcentinius statinius. Šalia keramikos gamyklos, dalinai suformuotoje gyvenvietės centrinėje dalyje, kur matomas didėjantis pastatų aukštingumas, planuojama toliau pratęsti šią teritoriją formuojant mikrorajono centrą ir projektuojant komercinės bei visuomeninės paskirties objektus. Gyvenamieji kvartalai numatomi netoli esamos tapatingos paskirties objektų, kur želdiniai teikia estetinę ir apsauginę paskirtį bei jaukią ir sveiką aplinką. Prie geležinkelio numatoma palikti dalį pramoninių statinių, kur bus gaminamos plytos bei kitos statybinės medžiagos iš molio. Ši teritorijos paskirtis yra sąryšyje su kitoje geležinkelio pusėje esančiomis panašaus tipo įmonėmis.

Architektūrinė idėja

Svarbiausia sklypo plano kompozicija prasideda nuo gamybinės teritorijos apsauginių 2-3 aukštų pastatų juostos, akcentuojant stilizuotą plytų deginimo ugnies liepsną, kurios takų ir gatvių sistema atitinkamai nukreipiama į gyvenamąją zoną - Kauno marių regioninį parką, tai atkartojant ir tūrių išraiškoje. Komercinės ir visuomeninės paskirties zonoje tūrių išdėstymas dalinai pritaikomas prie šalia keramikos gamyklos esamų pastatų kompozicinio plano, tačiau prie Stoties gatvės trapecinė tūrių formos išraiška atkartoja kitose zonose būdingą architektūrinį vientisumą (31 pav). Detalizuojamo kvartalo akcentas - esamas tarpukario pastatas, prie kurio kompoziciškai derinamas naujai projektuojamas statmenai kitas tūris, kuris akcentuoja frontonais skirtingų polių priešingybę. Raudonų plytų pastato stiklinis antstatas išryškina frontonus, taip labiau pabrėžiant istorinės ir šiuolaikinės architektūros dermę. Šiuos objektus įrėmina L raidės dinamiškai išreikštas pastatų aukštingumas, kuriuos jungia dvi galerijos. Vyrauja horizontali tūrinė kompozicija, tačiau siekiant kontrasto ir pabrėžti vertikalinę baigties išraišką, projektuojamas vienuolikos aukštų statinys, kuris atkartoja esamus bokštus – buvusius kaminus ir numatomas, kaip apžvalgos objektas, restorano lankytojams, į istorinį geležinkelio mazgą (32 pav.).

31 pav. Stilizuota takų ir gatvių sistema

32 pav. akcentiniai skirtingų frontonų išraiškų tūriai su L raidės įrėminimu

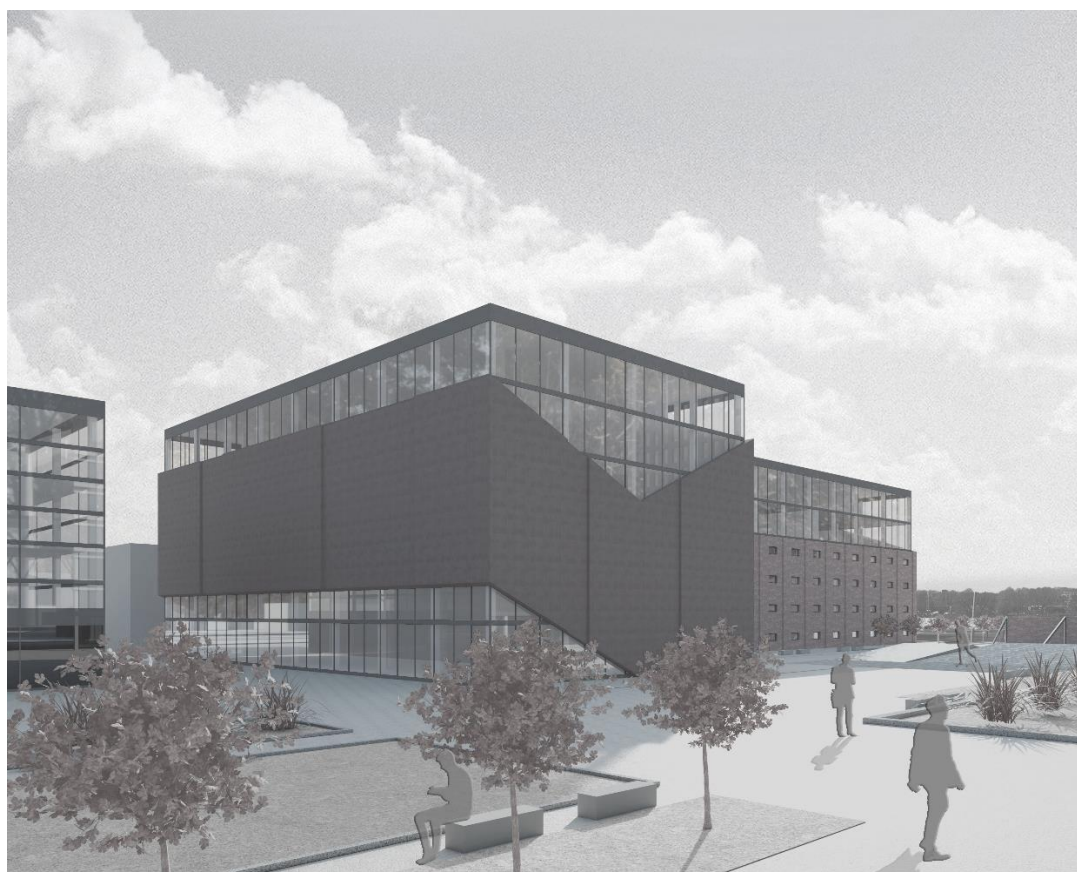
Pastatų medžiagiškumas

Norint pasiekti jaukią ir estetišką atmosferą komplekse siūloma naudoti apdailos medžiagas, kiekvienam pastato funkciniam tipui, priskiriant vientisą fasadų išraišką, tačiau skirtingai akcentuojant vertikales ir horizontales. To pasekoje, išorės fasadų kompozicija

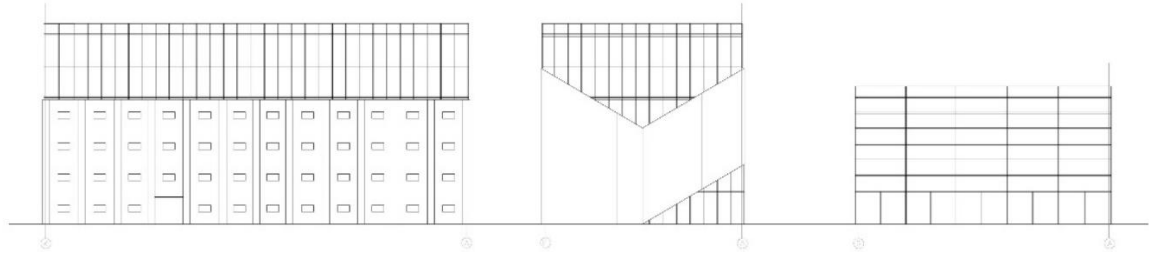
pirmame raudonų plytų objekte remiasi mišria išraiška, kurią priešingai, papildo vertikalinė corten plieno grafika kitame akcentiniame tūryje (33 pav.). Siekiant išvengti monotonijos, pagrindinį įėjimą į V. Geigos aikštę pabrėžia vienoje pusėje vertikali corten plieno, o kitoje - horizontali stiklinio L raidės pirmojo tūrio langų grafikos priešprieša (34 pav.). Toliau įvedama tamsiai pilko plieno vertikali grafika, o pagrindinio L raidės statinio kampas pabrėžiamas tamsintais stiklais. Tuo tarpu, 11 aukštų „bokšto“ tūriui, siekiant suteikti masyvumą, planuojama naudoti gelžbetonines fasadines plokštes. Aikštės vidaus išklotinėse vyrauja horizontali išraiška, kuri pabrėžiama balkonų bei langų grafika, suteikianti erdvinį suvokimą.

Pastatų funkcinio planavimo koncepcija

Visų pastatų planavimo principui pasirinktas vertikalus skaidymas, atsižvelgiant į L raidės tūrio dinamišką judėjimą, taip funkciškai suskaidant į atskirus korpusus. Visuomeninės paskirties zonoje, raudonų plytų pastate, 1-3 aukštas skiriamas restoranui, kuris kaip atskiras pastatas įkomponuojamas bendroje erdvėje (1 nr. plane), o bendruomenės centras projektuojamas 4-6 aukšte, išnaudojant visą pastato perdangos plotą, išskiriant jaunų šeimų, senjorų ir karito socialinių grupių zonas.

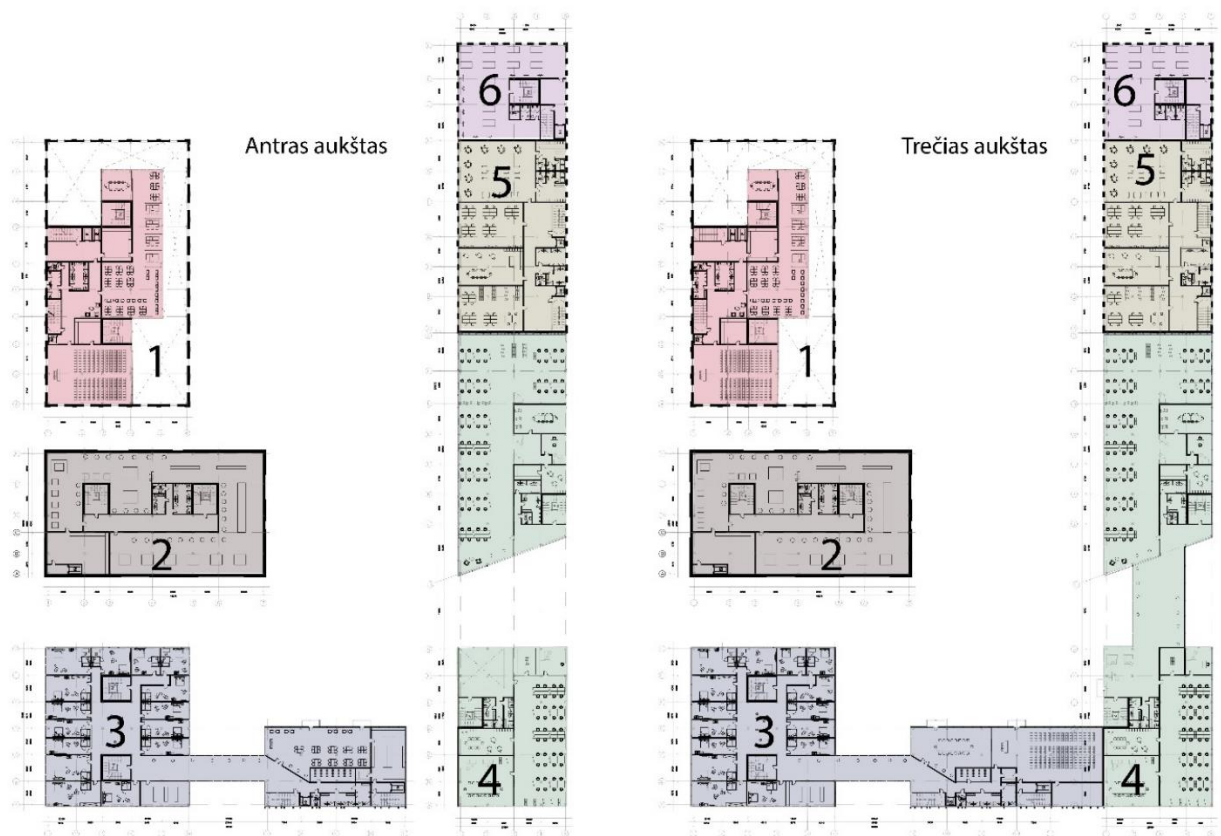

33 pav. Raudonų plytų mišri fasadų išraiška (vertikali ir horizontali) , kurią priešingai papildo vertikalinė corten plieno grafika kitame tūryje

34 pav. Įėjims į V. Geigos aikštę pabrėžiamas vienoje pusėje vertikalia corten plieno, o kitoje - horizontalia stiklinio L raidės pirmojo tūrio langų grafikos priešprieša

Toliau, projektuojamas muziejaus pastatas (2 nr. plane), kurio laiptinės su liftais tampa tarsi ašys, aplink kurias numatomos ekspozicinės salės ir koridorinė sistema. Siekiant pagyvinti V. Geigos aikštės gyvenimą tamsiuoju paros metu, trijų pastatų pirmuose aukštuose numatomos veiklos , kurių darbo laikas neribojamas (esamo pastato restorane, viešbutyje, naktiniame klube). Viešbutis susideda iš dviejų korpusų (3 nr plane), kuriuos jungia galerija. Kampiniame tūryje numatoma gyvenamoji zona, o pirmame aukšte parduotuvių patalpos su koridorine sistema ir laiptine į viešbutį. Antrame viešbučio pastate projektuojamas restoranas, konferencijų salės ir posėdžių patalpos. Sekančiame penkių aukštų kampiniame pastate, planuojamos biurų patalpos (4 nr. plane) , kurias su toliau esančiu tos pačios funkcijos objektu, trečiame ir ketvirtame aukšte jungia galerija. Numatomos dvi laiptinės – iš V. Geigos aikštės ir Parko gatvės. Tuo tarpu, naktinis klubas numatomas pirmame biuro pastato aukšte su įėjimu iš aikštės pusės. Už biuro patalpų, trijų aukštų pastate projektuojamas jaunimo centras (5 nr plane), išskiriant laisvalaikio, šokių ir gimnastikos zonas. Prie geležinkelio, aukščiausio tūrio pirmame aukšte numatoma kavinė, o antrame ir trečiame - parodų patalpos, kur bendruomenės ir jaunimo centro darbai galės būti eksponuojami. Tuo tarpu ketvirtame-devintame aukštuose planuojamos kūrybinės dirbtuvės, o dešimtame ir vienuoliktame - restoranas (6 nr. plane) (35 pav.).

35 pav. 2-3 pastatų aukštų planai

Principiniai statinio konstrukciniai sprendiniai

Pagrindinės viso statinio laikančios konstrukcijos – monolitinio gelžbetonio kolonos ir perdangos, standumo elementai – laiptinių ir liftų šachtų monolitinio gelžbetonio sienos.

Gatvių ir takų sistema

Projektuojamą teritoriją juosia pratęsta tranzitinė Stoties ir esama Keramzito gatvė, kurios įsijungia į Neveronių gatvę. Dėl mikrorajono buvusios pramoninės paskirties, gyvenvietė neturi centrinės ašies, kurią atstoja Marių gatvės dalis, tačiau ją užbaigia sankirta su Palemono keramikos gamykla. Atsižvelgiant į tai, Marių gatvė yra pratęsiama Gesaldų pėsčiųjų – dviračių taku su trimis aikščių intarpais (V. Geigos, Plytų ir Keramikos), o link

Kauno marių, statmena kryptimi, planuojama rekreacinės paskirties Parko gatvė, kurioje bus draudžiamas krovinių automobilių eismas (36 pav.). Šis gatvių sprendimas atkartos geležinkelio mazgo išilginę kryptį. Sklype planuojamas 12-16 m pločio Gesaldų pėsčiųjų takas, pritaikytas ir aptarnaujančiam transportui. Taip pat numatoma dviejų eismo juostų (2 x 3,5 m) pagalbinės gatvės su abejose pusėse planuojamais 1,5 m pločio šaligatviais. Tarp gatvės važiuojamosios dalies ir šaligatvių numatomos 0,65 m pločio gatvių eksploatavimo juostos, kuriose numatomi gatvės apšvietimo įrenginiai, kelio ženklų atramos, veja.

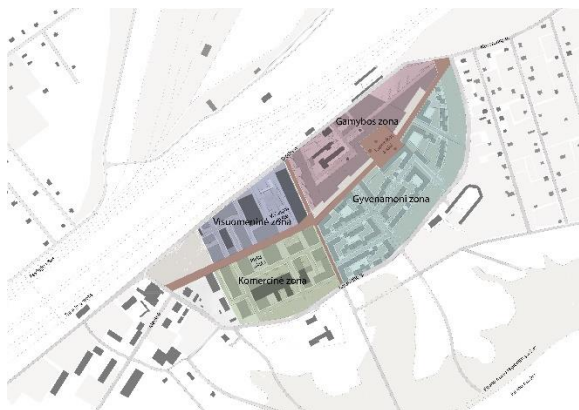

36 pav. Takų sistemos schema

Funkcinių zonų paskirtis

Projektuojamame sklype išskiriamos keturios funkcinės zonos: komercinė, visuomeninė, gyvenamoji ir gamybinė (36 pav.) (Gamyklos teritorijos funkcinės zonos). Visuomeninės paskirties zona numatoma šiaurės vakarinėje dalyje, kur sukonzentruoti tarpukario laikotarpio gamyklos statiniai. Tai akcentiniai raudonų plytų estetiškos architektūros pastatai, kurie turi liekamąją vertę, todėl planuojami išsaugoti, pritaikant visuomeniniams poreikiams. Pagrindinis įėjimas į projektuojamą teritoriją yra asimetriškas, nes visuomeninės paskirties zona pridengiama želdiniais nuo esamų pastatų, kurie papildomai sukonzentruoja dėmesį į istorinius statinius, o kitoje Gesaldų tako pusėje yra paliekami esami gyvenamieji namai (37 pav.). Buvusiame administraciniame pastate numatomas informacinis centras, kuris atkreips vietos gyventojų bei traukinio keleivių dėmesį. Renovuotame plytinės pastate

numatomas bendruomenės centras, tuo tarpu, šalia esantis sovietinio laikotarpio objektas pertvarkomas į jaunimo centrą, restoraną ir biurų patalpas, projektuojamas naujas muziejaus pastatas.

36 pav. Funkcinės zonos

37 pav. Asimetriškas pagrindinis įėjimas

Detalizuojamais tūriais formuojama V. Geigos aikštė, kurioje išskiriamos sporto ir poilsio zonos su suoliukais, minkantų bei paprastųjų klevų ‘Globosum‘ kultivarų želdiniais. Sporto zonoje numatoma rampų aikštelė pradedantiesiems riedlentininkams ir kitai pasyvesnei sporto šakai. Tuo tarpu aikštę nuo geležinkelio atriboja likęs tarpukario fasado fragmentas, kuris pritaikomas istoriniu ir apsauginiu aspektu (38 pav.). Pietvakarinėje sklypo dalyje projektuojama komercinė zona, kurioje renovuojami du sovietinio laikotarpio pastatai, o šalia Keramzito gatvės sukuriama žalioji juosta, ribojanti nuo judraus eismo. Šioje funkcinėje zonoje numatomas viešbutis, biurų patalpos ir paslaugų sfera. Toliau, pietrytinėje sklypo pusėje projektuojama gyvenamoji zona su individualiais 1-2 aukštų pastatais, ir aukštingumo žemėjimu link Marių regioninio parko. Vyrauja dalinai perimetrinis bei taškinis užstatymo pobūdis, atkartojantis gyvenamųjų objektų išdėstymą kitoje Keramzito gatvės pusėje. Nuo šios judrios gatvės, gyvenamąją zoną planuojama atriboti antžemine automobilių aikštelės juosta, tačiau siekiant jaukumo, projektuojamas apželdintas stogas (39 pav.). Gyvenamųjų kvartalų vidiniuose kiemuose numatomi pėsčiųjų takai bei vaikų žaidimo aikštelės. Taip pat šią zoną su gamybos teritorija jungia Keramikos aikštė, kurioje akcentais paliekami 50 m aukščio kaminai. Gyvenamąją zoną nuo pramoninės teritorijos skiria Gesaldų Pėsčiųjų takas, želdinių juosta ir 3-4 aukštų ne gamybinės paskirties pastatai. Šioje zonoje daugelis pramonei skirtų pastatų yra

paliekami ir yra tąsa kitoje geležinkelio pusėje esančioms įmonėms, papildomai projektuojami administraciniai objektai.

38 pav. V. Geigos aikštė (1-sporto zona, 2- poilsio zona)

39 pav. Antžeminė automobilių aikštelė

Automobilių parkavimas ir universalus prieigų atitikimas

Visuomeninės paskirties zonoje numatoma keturių aukštų uždara antžeminė automobilių parkavimo aikštelė, tuo tarpu komercinėje zonoje planuojama įrengti atviras antžemines automobilių parkavimo aukšteles su korio grindiniu, ko pasekoje didės komplekso žalieji plotai. Gamybos zonoje planuojamos asfalto pagrindo sunkiojo transporto ir lengvųjų automobilių parkavimo antžeminės aikštelės, o gyvenamojoje zonoje - su apželdintu stogu.

Projektuojamas sklypas taip, kad būtų pritaikytas visiems, tarp jų žmonėms su negalia. Numatytos laikino sustojimo vietos prie pastatų aptarnaujančiam transportui, kaip taksi, greitajai pagalbai, svečiams.

Želdinių planavimas

Šiaurės vakarinėje sklypo dalyje, kur nuo geležinkelio pusės želdinius riboja Stoties gatvė, o pietinėje – Gesaldų takas, numatoma žalioji zona (40 pav.) . Kuriant želdinius planuojamas laiptiškumo principas, t.y. nuo Gesaldų tako ir informacinio centro pusės grupėmis sodinami krūmai: putinalapiai pūsleniai ‘Diabolo’ su raudonais lapais, tarpinės forzitijos, kurios sužydi geltonai anksti pavasarį ir baltosios sedulos ‘Elegantisima’, kurių šakelės pavasarį būna raudonos, o sulapojus- lapų pakraščiai - baltomis dėmėmis. Link

geležinkelio siekiant sumažinti triukšmą didesnėmis grupėmis perkeliama esami keturi paprastieji ąžuolai, juos papildant ta pačia rūšimi ir keletu raudonųjų ąžuolų bei persodinama dešimt mažalapių liepų. Šalia informacinio pastato persodinami du paprastieji klevai, papildant ta pačia rūšimi bei išsiskiriančiais raudonais lapais paprastojo klevo kultivaru 'Crimson king'. Siekiant pagyvinti žiemos sezono želdinių aplinką, projektuojamos kelios paprastosios pušys (*Pinus sylvestris*) su sodriai žaliais spygliais kalninių pušų (*Pinus mugo*) kompozicija. Gyvenamosios zonos automobilių aikštelės stogas planuojamas apželdinti žydinčia veja, kuri susilies ir pratęs kiemų žaliają zoną.

	SKLYPO PLOTAS				181300m2
	Užstatymo tankumas %	Užstatymo intensyvumas%	Aukštų skaičius vnt.	Planuojamas bendras antžeminės dalies plotas m2	Planuojamas užstatymo plotas m2
Pastatas 1	0,082	0,165	2	239	149
Pastatas 2	0,207	0,414	2	600	375
Pastatas 3	0,451	0,903	2	1309	818
Pastatas 4	0,491	1,473	3	2136	890
Pastatas 5	0,610	1,220	2	1769	1106
Pastatas 6	0,634	2,536	4	3678	1150
Pastatas 7	0,749	4,492	6	6516	1357
Pastatas 8	1,066	6,395	6	9276	1932
Pastatas 9	1,503	7,516	5	10901	2725
Pastatas 10	0,760	2,280	3	3306	1378
Pastatas 11	0,392	1,177	3	1707	711
Pastatas 12	0,293	0,879	3	1275	531
Pastatas 13	0,276	0,827	3	1199	500
Pastatas 14	0,494	1,481	3	2148	895
Pastatas 15	1,465	8,789	6	12748	2656
Pastatas 16	0,638	2,553	4	3703	1157
Pastatas 17	0,315	1,890	6	2741	571
Pastatas 18	0,642	3,852	6	5586	1164
Pastatas 19	0,567	1,702	3	2468	1028
Pastatas 20	0,308	1,847	6	2679	558
Pastatas 21	0,488	2,440	5	3540	885
Pastatas 22	0,326	0,326	1	592	592
Pastatas 23	0,149	0,149	1	270	270
Pastatas 24	0,300	0,600	2	870	544
Pastatas 25	0,188	0,188	1	340	340
Pastatas 26	0,149	0,298	2	432	270
Pastatas 27	0,355	0,355	1	644	644
Pastatas 28	0,099	0,099	1	180	180
Pastatas 29	0,199	0,199	1	360	360
Pastatas 30	0,365	0,730	2	1058	661
Pastatas 31	0,248	0,496	2	720	450
Pastatas 32	0,541	0,541	1	981	981
Pastatas 33	0,199	0,199	1	360	360
Pastatas 34	0,099	0,099	1	180	180
Pastatas 35	0,257	0,257	1	466	466
Pastatas 36	0,099	0,099	1	180	180
Pastatas 37	0,254	0,254	1	461	461
Pastatas 38	0,216	0,216	1	392	392
Pastatas 39	0,050	0,050	1	90	90
Pastatas 40	0,248	0,248	1	450	450
Pastatas 41	0,149	0,149	1	270	270
Pastatas 42	0,488	0,976	2	1415	885
Pastatas 43	0,453	0,906	2	1314	821
Pastatas 44	0,149	0,149	1	270	270

Pastatas 45	0,050	0,050	1	90	90
Pastatas 46	0,676	0,676	1	1226	1226
Pastatas 47	0,180	0,180	1	327	327
Pastatas 48	0,298	0,298	1	540	540
Pastatas 49	0,149	0,298	2	432	270
Pastatas 50	0,353	0,353	1	641	641
Pastatas 51	0,249	0,249	1	451	451
Pastatas 52	0,100	0,100	1	181	181
Pastatas 53	0,050	0,050	1	90	90
Pastatas 54	0,149	0,447	3	648	270
Pastatas 55	0,218	0,218	1	395	395
Pastatas 56	0,598	1,794	3	2602	1084
Pastatas 57	0,822	1,644	2	2384	1490
Pastatas 58	1,037	4,146	4	6014	1879
Pastatas 59	1,218	3,655	3	5301	2209
Pastatas 60	0,524	1,571	3	2279	950
Pastatas 61	0,242	0,726	3	1053	439
Pastatas 62	0,160	0,479	3	695	289
Pastatas 63	0,279	0,558	2	810	506
Pastatas 64	0,947	3,790	4	5497	1718
Pastatas 65	0,452	0,904	2	1311	819
Pastatas 66	0,721	2,163	3	3137	1307
Pastatas 67	0,806	1,612	2	2339	1462
Pastatas 68	0,471	1,414	3	2050	854
Pastatas 69	0,145	0,290	2	421	263
Pastatas 70	0,244	0,732	3	1062	442
Pastatas 71	0,298	1,192	4	1729	540
Pastatas 72	0,139	0,555	4	805	251
Pastatas 73	0,094	0,566	6	821	171
Pastatas 74	0,155	0,931	6	1350	281
Pastatas 75	0,208	1,246	6	1808	377
Viso:	30,04	95,30		140307	54466

4 lentelė. Techniniai sklypo duomenys

2 Priedas. Anketinė apklausa

Gerbiami Palemono gyventojai,

Esu V kurso Vilniaus dailės akademijos Kauno fakulteto architektūros studentė Vilija Revaitytė. Šiuo metu atlieku tyrimą, kuriuo siekiama atskleisti pagrindines Palemono gyvenvietės problemas. Tyrimo rezultatai bus apibendrinti ir naudojami architektūros magistro baigiamajame darbe. Anketa yra anoniminė, todėl savo vardo ir pavardės nurodyti nereikia. Jūsų nuomonė man labai svarbi ir naudinga.

1. Jūsų

amžius(įrašykite).....

2. Išsilavinimas

(įrašykite).....

3. Ar Jūsų giminė Palemonas ?

Taip

Ne

4. Kur šiuo metu dirbate ?

Palemone

Kaune

Kita

5. Kaip vertinate darbo vietų pasiūlą Palemone?

Pakanka

Nepakanka

Neturiu nuomonės

6. Kurioje Palemono vietoje gyvenate ?

Centrinėje gyvenvietės dalyje

Šalia Neveronių g. esančioje teritorijoje

Už geležinkelio mazgo esančioje teritorijoje

7. Išvardinkite tris teigiamas ir neigiamas gyvenamosios vietos savybes ? (įrašykite)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

8. Kas labiausiai teigiamai pakito Palemone per Jūsų gyvenamą laikotarpį ?

(pasirinkite kelis variantus)

- Viešojo transporto susisiekimas
- Želdynų pertvarkymas
- Gatvių remontas ir priežiūra
- Viešųjų erdvių sutvarkymas
- Prekybos vietų ir asortimentų įvairovė
- Kauno Palemono mokyklos reorganizavimas į gimnaziją
- Geležinkelio ruožo Kaunas-Palemonas rekonstrukcija

9. Ar Palemono bendruomenėje vyksta tradicinės veiklos švenčių metu ?

- Taip
- Ne
- Neturiu nuomonės

Jei atsakėte „Taip“, tuomet išvardinkite kokios ?

.....
.....
.....

10. Kur Palemone vyksta bendruomenės šventės ? (įrašykite)

.....
.....
.....

11. Ar praleidžiate savo laisvalaikį Palemone ?

- Taip
- Ne

12. Kokiose Palemono vietose mėgstate lankytis ? (įrašykite)

.....
.....
.....
.....

13. Ko norėtumėte laisvalaikio pajvairinimui Palemone ? (įrašykite)

.....
.....
.....
.....

14. Ar patinka gyventi Palemone ?

- Taip
- Ne
- Neturiu nuomonės

Jei atsakėte „Ne“, tuomet kodėl ?

.....
.....

15. Ar Palemone trūksta viešųjų erdvių jaunimo ir šeimų laisvalaikiui ?

- Taip
- Ne
- Neturiu nuomonės

Jei atsakėte „Taip“, tuomet kodėl ?

.....
.....

16. Kas įtakoja vietinių gyventojų laisvalaikio pramogas ?

- Viešosios erdvės
- Sporto įrenginiai
- Rekreacinė-kraštovaizdžio aplinka

17. Kokių sporto veiklų-įrenginių trūksta Palemone? (įrašykite)

.....
.....
.....
.....

18. Kokie Palemono objektai labiausiai Jus domina ? (pasirinkite kelis variantus)

- Palemono keramikos gamykla
- Kauno marios
- Palemono miško parkas
- Lakštingalų slėnis
- S. Nėries muziejus
- Kauno Švč. Mergelės Marijos Rožančiaus Karalienės bažnyčia

19. Kokie objektai Jūsų nuomone domina lankytojus Palemone ? (pasirinkite kelis variantus)

- Palemono keramikos gamykla
- Kauno marios
- Palemono miško parkas
- Lakštingalų slėnis
- S. Nėries muziejus
- Kauno Švč. Mergelės Marijos Rožančiaus Karalienės bažnyčia

20. Kuo išsiskiria Palemonas iš kitų Kauno vietų ? (pasirinkite kelis variantus)

- Kraštovaizdžiu
- Miestelyje esančiu geležinkelio mazgu
- Palemono keramikos gamyklos teritorija
- S. Nėries muziejumi

21. Ar Palemone saugu gyventi ?

- Taip
- Ne
- Neturiu nuomonės

Jei atsakėte „Ne“, tuomet kodėl ?

.....
.....

22. Kokia transporto priemone pasiekiate Kauno centrą ?

- Automobilium
- Autobusu
- Traukiniu

23. Ar jaučiate diskomfortą dėl susisiekimo su Kauno centru ?

- Taip
- Ne
- Neturiu nuomonės

Jei atsakėte Taip, tuomet kodėl ?

.....
.....

24. Dėl kokių priežasčių dažniausiai vykstate į Kauno centrą ? (pasirinkite kelis variantus)

- Apsipirkti
- Į darbą
- Pas gydytoją
- Į kultūrinius renginius
- Pas draugus ir gimines

25. Kokios problemos vyrauja gamyklos teritorijoje ? (pasirinkite kelis variantus)

- Neišvaizdi architektūra
- Nesaugi aplinka
- Netvarkinga aplinka
- Padidėjęs oro užterštumas
- Neišnaudota didelė teritorija
- Teritorijoje veikia pašalinės veiklos

26. Kuriuo praėjimu dažniau naudojotės einant iš Marių gatvės į Neveronių gatvę ?

- Gamyklos teritorija
- Keramzito gatve
- Neturiu nuomonės

3 Priedas. Ekspertų interviu

Data 2020.12.01 17:30h

Interviu su Valdemaru Moliejumi, kuris yra Palemono seniūnaitis

(Vilija Revaitytė) Ar Jūsų giminė yra Palemonas?

(Valdemaras Moliejus) Taip

(V.R.) Ar Jūsų tėvai taip pat čia yra gimę?

(V.M.) Ne

(V.R.) Ar dirbote anksčiau ar šiuo metu Palemone?

(V.M.) Pačioje pradžioje baigęs institutą dirbau Palemone.

(V.R.) O dabar šiuo metu?

(V.M.) Rukloj

(V.R.) Kaip vertinate darbo vietų pasiūlą šioje gyvenvietėje ?

(V.M.) Gana didelė, tik man neišėjo surasti, nes amžius jau buvo toks, o taip tai matot aplinkui labai daug įmonių, aplinkui visur pramonės rajonas stiprus.

(V.R.) Kurioje Palemono vietoje gyvenate?

(V.M.) Palemono gatvėje.

(V.R.) Apibūdinkite tos vietos tris teigiamus ir neigiamus bruožus ?

(V.M.) Kur pats gyvenu?

(V.R.) Taip, tos zonos.

(V.M.) Ką aš žinau, gamta, pastatai gana senoviniai. Šitame rajone praktiškai yra labai daug tremtinių atkelta iš marių dugno. Kai marių dugną užliejo tuomet gavo žmonės čia sklypus. Sklypai dideli yra, dabar gal sunormalėjo, tik pasenęs rajonas.

(V.R.) Gal kokius didžiausius pokyčius matote prieš dešimt metų ir dabar ?

(V.M.) Nieko faktiškai nepadaryta visiškai, nes jeigu mes neturime net šalikelių, šaligatvių, kur važinėja sunkusis transportas, labai baisu ir tiek prašėm, bet kaip i sieną daužyti.

(V.R.) Ar Palemono bendruomenėje vyksta tradicinės veiklos?

(V.M.) Taip.

(V.R.) Gal išvardintumėte kokios?

(V.M.) Čia kad pati bendruomenė, tai kad ir mokykla prisideda: visi lygiadieniai, himną giedam kiekvienais metais. Nežinau, o taip daugiau veiklų yra, bendruomenės pirmininkei yra daug darbo.

(V.R.) O kur dažniausiai vyksta tokios veiklos ?

(V.M.) Lakštingalų slėnyje. Šiais metais giedojo himną ten. Taip visą laiką prie bažnyčios giedama, vienais metais ant piliakalnio, kuris dabar gana sutvarkytas. Netgi bėgam maratoną

nuo piliakalnio iki mokyklos. Taigi tos vietos ir yra mokykla, bažnyčia, lakštingalų slėnis, piliakalnis ir visas parkas.

(V.R.) O kaip vertinate stadiono rekonstrukciją ? Kaip tai paveikė bendruomenę ?

(V.M.) Taip, kažkiek tai paveikė bendruomenę, nors mane asmeniškai tai nelabai, bet visumoje tai gerai palyginus padaryta ir daug padaryta. Mano asmenine nuomone aš daryčiau kitaip, bet čia yra sportininkams skirtas stadionas, o man pavyzdžiui tikrai nelabai ir reikalingas toks didelis, ypač futbolo aikštė, kiek dabar ten žaidžia, surask 22 žmones. Nerasime tokios komandos, kad atitiktų pilnai. Galėjo teniso aikštynų padaryti, dar mažesnių futbolo aikštynų. Čia tiesiog pamąstymas toks, nes labai užsikonzentruojam vien pagrindinėmis sporto šakomis: krepšinis, futbolas ir viskas. O reikėjo ir čiuožimo čiuožyklų, teniso, kortų, kad būtų įvairesnis pasirinkimas.

(V.R.) Ar svarbu, kad būtų pritaikyta įvairaus amžiaus žmonėms?

(V.M.) Tai daugiau žmonių sportuotų. Negaliu sakyti, kad dabar nesportuoja, tikrai bėgioja, bet mokyklos direktorė geranoriškai atidaro. Dabar ten yra įrengti bendruomenės treniruokliai, nes anksčiau nebuvo to, bet dabar tvorą padarė, neužsidarys taip, kad bendruomenės neįleistų sportuoti.

(V.R.) O ką pats veikiate laisvalaikiu Palemone?

(V.M.) Palemone? Man sunku pasakyti ką veikiu Palemone. Sėdžiu namuose, šiaip laisvalaikiu važiuoju su dviračiu pasivažinėti, pasivaikščioti, nes vasarą po raistai yra labai gražūs, o taip tai į parką su dviračiu važiuoju, nors dabar šiek tiek ilgesnis atstumas pasidarė, kadangi anksčiau pervažis buvo, dėl kurios buvo patogiau pasiekiant piliakalnį, kuriame smagu pasportuoti, kopinėti.

(V.R.) O ko būtent laisvalaikio pajavairinimui Jums trūksta ?

(V.M.) Nežinau. Į šitą klausimą neatsakysiu. Kai neturi nieko, sunku pasakyti ko trūksta.

(V.R.) O tarkim važiuojate i kauną laisvalaikį praleisti, tai ką ten veikiate?

(V.M.) Jūs įsivaizduokite, kad dabar vaikai važiuoja į mokyklą 4 kilometrus, tai tas pats kaip ir į miestą važiuojant ar į mokyklą. Kadangi Jūs architektė, aš Jums parodysiu kokias palemoniečių svajonę yra, ko mes „mušamės“ su geležinkeliu, siekiant, kad padarytu perėjimą. Dabar Amaliuose yra padaryti trys geležinkelio perėjimai, o pas mus nei vieno. Tik padarė pravažiavimą, bet irgi ne gyvenvietėje, o už jos. Tačiau pačioje gyvenvietėje nėra nieko.

(V.R.) Ar patinka gyventi Palemone?

(V.M.) Man taip, aš esu įpratęs.

(V.R.) Turint galimybę išsikeltumėte kitur?

(V.M.) Oj ne. Ne tas amžius kažkur bėgioti. Galimybių net nesvarstom tokių.

(V.R.) Tai manote Palemone trūksta viešų erdvių jaunimui bei šeimų laisvalaikiui, nors įtakoja gamta, bet vien tik to neužtenka ?

(V.M.) Nepasakyčiau, kad labai. Gal, kad daugiau sportuotų, daugiau eitų, daugiau bendrautų žmonės. Tada tikrai galima rasti, ieškoti, bet labai sunku su žmonėmis. Yra uždari keli rateliai.

(V.R.) Kokie Palemono objektai labiausiai domina vietinius gyventojus?

(V.M.) Kaip suprast?

(V.R.) Tarkim S. Neries muziejuje mėgsta lankytis ir pns.

(V.M.) Nu, kad tą S. Neries muziejų yra aplankę visi palemoniečiai daug kartų. Negaliu sakyti, kad nemėgstama, nes bibliotekininkė ir muziejaus vedėja rengia įvairius renginius. Apskritai sudėtinga su tais renginiais žmonėms kurie dirba, jie tiesiog darbo dienomis negali dalyvauti. Aš pats kol nedirbau, buvo labai smagu, o kai dirbi, jau darosi nesmagu. Nors mažos erdvės, bet užtenka tiek žmonių kiek susirenka.

(V.R.) Kuo išsiskiria Palemonas iš kitų Kauno vietų?

(V.M.) Todėl, kad apleistas. Paprasčiausiai.

(V.R.) O kita prasme, tai savita tvarka, išvaizda?

(V.M.) Ne, nu Palemonas labai senas yra ir su miestu jį išskiria geležinkelis. Tai yra išskirtinumas, kadangi net yra tam tikros šventės, kurių metu prisimenama miestelio istorija ir geležinkelio mazgas.

(V.R.) Ar saugu gyventi čia?

(V.M.) Nežinau kaip tiksliai atsakyti, bet palyginus taip. Anksčiau būdavo šiek tiek nesaugu, nes intensyviai veikdavo gamykla, dirbdavo įvairūs darbuotojai iš pusės Lietuvos suvažiuodavo. Bet dabar, kai gamykloje sumažėjo darbai, ganėtinai saugu yra. Taip, nežinau, lyginant pagal Petrašiūnų tai panašiai.

(V.R.) Tai manote, kad Palemono keramikos gamyklos teritorija įtakojo didesnį nusikalstamumą ?

(V.M.) Tai ji čia viską davė. Keramikos gamykla pastatė mokyklas ir darželius, kažkada ji buvo galinga. Labai daug dirbo žmonių. Negaliu pasakyti, kad būtent iš keramikos, bet buvo net įkurti bendrabučiai.

(V.R.) O šiuo metu ten taip pat bendrabutis yra, kaip jį vertinate?

(V.M.) Žinote, išparduota daug kas. Pasikeitė daugelis žmonių, paseno, bet galiu pasakyti, kad nebijau vaikščioti.

(V.R.) Ar Palemono gyventojas kažkuo išsiskiria nuo gyvenančio Kauno centre?

(V.M.) Net nežinau kuo. Mes visi esam žmonės.

(V.R.) Gal paprastesnis ar nuoširdesnis žmogus?

(V.M.) Sunku pasakyti žinokit. Kaip ir visoje Lietuvoje tie patys žmonės su savo bėdom.

(V.R.) Ar keičiasi Palemono gyventojų sudėtis?

(V.M.) Šiek tiek taip, bet dabar atiduoda sklypus ir todėl yra naujų statybų. Labai nesikeičia kardinaliai, bet šiek tiek keičiasi. Jauni ateina ir statomi nauji namai.

(V.R.) Ar jaučiate diskomfortą dėl susisiekimo su Kauno centru?

(V.M.) Taip. Šiuo metu ypač sudėtinga pasidarė, nes kaip ir kituose nuošaliuose rajonuose panaikino mikriukus. Tuomet pasidarė sunku susisiekti, todėl žmonės paprasčiausiai naudojami savo transportu. Užtat Kauno miestas ir užsikišo spūstimis. Žmonės skundžiasi. Maršrutai sumažinti ir dar prireikia perlipimų.

(V.R.) Tiesiog senjorams netgi sunkiau.

(V.M.) Taip, su transportu išvis sunku sakau. Senjorams nėra galimybės pavyzdžiui į kapines nuvažiuoti, nes kapinės yra tiesiai šalia Vilniaus plento. 39 maršrutas važiuodavo į Neveronis tai privažiuodavo ir kapines.

(V.R.) Dėl kokių priežasčių dažniausiai vykstate į Kauno centrą ?

(V.M.) Į centrą? Eglutes pažiūrėti, į teatrą, kiną, pasivaikščioti, muziejus aplankyti. Tikrai yra ką čia veikti.

(V.R.) Ar trūksta Palemone gydymo įstaigų, parduotuvių ir kitų įstaigų ?

(V.M.) Parduotuvių vienareikšmiškai.

(V.R.) Ar seniai to trūksta?

(V.M.) Dabartinė parduotuvė yra prie gamyklos. Šiek tiek asortimentas prastesnis, tikrai trūksta prekybos taškų. Norėjome mes kokios nors Maximos. Net bankomato nėra. Yra tokių problemų, kur žmogus negali net pinigų išsigryninti Palemone..

(V.R.) Iš aplinkinių esate girdėjęs dėl blogo susisiekimo su Kauno centru ?

(V.M.) Taip. Čia net susirinkimus darydavome dėl susisiekimo.

(V.R.) Kaip pats pasiekiate Kauno centrą?

(V.M.) Savo transportu tikrai vienareikšmiai, kadangi kai dirbi žmogus, nėra laiko važiuoti su visuomeniniu transportu, nors seniūnaičiui jeigu žinote, yra išduotas nemokamas bilietas. Dar nei karto nesinaudojau. Ir tikrai, kai buvo laikas, galėjau naudotis, o dabar nėra kada žinokit.

(V.R.) Kokios emocijos apima einant pro Palemono keramikos gamyklą?

(V.M.) Nostalgija tokia, kadangi anksčiau buvo galinga gamykla, o dabar labai labai sumažėjusi. Jeigu jau nepagamina produkcijos konkurencingos, tai galėtų ką nors kitą daryti. Nes tikrai, jeigu pastebėjote ten net langai yra išdaužyti. Taip pat ten yra labai seni pastatai. Pamiršau pavardę kas pastatė Palemono keramikos gamyklą. Administracinis korpusas architektūriškai buvo labai gražus, bet šiuo metu jis sudegęs, nors gamykla galėjo suremontuoti. Nes ne vieną priežastį girdžiu iš palemoniečių, kad mes atrodome prieš neišvaizdžiai, kadangi važiuojant tranzitu į Kaliningradą matoma nuodėguliai ir sudaužyti langai. Pravažiuojant ši pusė, tikrai nepuošia visos Lietuvos, ne tik Kauno.

(V.R.) Kuriuo praėjimu dažniau naudojate einant iš Marių gatvės į Neveronių gatvę ?

(V.M.) Pėstieji eina per keramikos gamyklą. Tai yra jau nuo senų senovės.

(V.R.) O kodėl ?

(V.M.) Tiesiau.

(V.R.) Ir Keramzito gatvė nelabai pritaikyta pėstiesiems iš tikrųjų.

(V.M.) Kas eis aplinkui, jeigu galima eiti tiesiai. Anksčiau šiek tiek varžydavo, bet kiek pamenu visi eidavo tiesiai. Nes einant aplinkui gaunasi toliau.

(V.R.) Ar tikslinga gamyklos teritorijoje išskirti visuomeninę, komercinę, gamybos ir gyvenamąją zonas ?

(V.M.) Jeigu Jums leis tai tikslinga, bent pokyčiai bus. Čia yra akcinė bendrovė, kur savininkai sprendžia viską.

VIZIJA:

(V.M.) Čia yra tie trys gyvenamieji rajonai, čia yra praėjimas, kuriam yra 50 metų. Dabar štai čia jūs gyvenate, šalia yra bažnyčia, mokykla, dienos centras, parkas, muziejus, biblioteka. Mūsų prašymas buvo, kadangi ji iki šiol yra projektuojama Rail Baltika nuo šios vietos iki Latvijos. Pageidavimas buvo, kad jeigu Kauno miestas padaro takeli į šitą gatvelę tiesiai arba tunelį o gal kitokį praėjimą. Tuomet visas rajonas gali patogiai nueiti į bažnyčią. Be to Palemonas yra labai užterštas, dėl geležinkelio, kadangi yra įvykę kelios gana didelės avarijos, užteršdamos net vandentiekį, žmonių sveikatai labai pakenkė. O dabar žmonės tikrai nenueis į bažnyčią per šį tiltą, nes toli ir nepatogu. Tuo labiau, kadangi daug sergančių ir neįgalių žmonių. Kaip užvažiuoti ant tilto sergančiam, jeigu čia yra numesti du bėgiai, kuriais neįgalieji turi pakilti. Jeigu, kuris tai padarytų, tuomet aš jam medalį ir piniginę premiją duočiau. Šia gatvele visą laiką žmonės eidavo į bažnyčią, bet kadangi dabar jau viską uždarė, todėl tenka per aplinkui apvažiuoti. Aš dabar važiuoju visą laiką pažeisdamas eismo taisykles, nes tenka važiuoti priešinga eismo juosta.

(V.R.) Tiesiog buvo neatsižvelgta į šią Palemono pusę?

(V.M.) Tai išvis nieko neatsižvelgta.

(V.R.) Ir neklausė Jūsų nuomonės?

(V.M.) Ne, niekada. Paprasčiausiai brėžinių nebuvo, buvo visiškai kitokie brėžiniai. Čia susikirtimas: ateities plentas ir Biruliškės, ten buvo žiedas ir viskas, o šitos vietos nebuvo išdėtalizuotos. Ir sakau va ten yra trys praėjimai. Žmonių praėjimai du. Du automobiliams ir dar vienas žmonių Amaliuose. O čia nieko nėra, nei pro apačią, nei pro viršų. Tam tiltui yra 50 metų ir eiti reikia per visą geležinkelį.

(V.R.) Bet Amalių kelio projektu žmonės taip pat nepatinkinti ?

(V.M.) Paklauskite kam patinka. Dar čia kur yra pas mus suprojektuota, tai dar nieko žinokit patiems vairuotojams, bet Amaliuose yra neišbaigtas projektas.

Data yra 2020 metų gruodžio 4 diena, laikas 11:30

Interviu su bendruomenės centro atstove Rita Agurkiene

(Vilija Revaitytė) Ar esate vietinė ?

(Rita Agurkienė) Taip, esu vietinė gyventoja. O gyvenu 62 metai. Kai tėveliai atsikraustė į Palemoną. Vienerius metus buvau išvykusi į Vilnių, o šiaip mokiausi Kaune, baigiau Palemono mokyklą. Dirbu Palemono mokykloje mokytoja ir Palemone gyvenu jau 40 metų.

(V.R.) Kaip vertinate darbo pasiūlą būtent Palemone ?

(R.A.) Manau, manau, galbūt patenkinamai arba gerai. Dabar skalė, kokią jūs norite, labai gerai nesakyčiau. Labai gerai tai, žinoma, niekada nėra, bet tikrai gerai todėl, kad čia yra mokykla, kurioje dirba bent 15 Palemono gyventojų. Čia yra Palemono keramikos gamykla, kuri duoda darbą apie šimtui žmonių. Taip pat vaikų darželis, tai pagaliau ir bažnyčioje dirba keletas žmonių. O Salomėjos Nėries muziejuje dirba palemonietės dvi ar trys. Taip pat yra, jeigu nesuklysiu, tai bent 50 įmonių aplink Palemoną ir galbūt dar daugiau, tai yra tiesiog individualios įmonės ir t.t. Tai vėlgi daug dirba žmonių. Palemoniečiai gali rinktis, jeigu jiems yra noras netgi netoli, o ir mėgsta dirbti vietiniai, turintys mažesnę kvalifikaciją arba turint problemų namuose. Jie tiesiog pėsčiomis vaikšto į darbą. Yra Litagros bazė, Baltijos brasta, kur nusineša maistą, pavalgo, pereina pėsčiomis ir dirba už minimumą ir jie beveik yra patenkinti, nes jie tenkina savo minimalius poreikius.

(V.R.) Kurioje Palemono vietoje gyvenate ?

Gyvenu centrinėje Marių gatvės dalyje.

(V.R.) Tuomet apibūdinkite tris teigiamus bruožus būtent šios gyvenvietės?

(R.A.) Gyvenvietė yra gamtoje. Tai pripažįsta visi tie, kurie atsikėlė ir gyvena žymiai mažiau negu aš. Tai yra Kauno marių regioninis parkas, marios, miškas, šeštadienį ir sekmadienį niekur nereikia važiuoti. Tu gali eiti į visus lankomus objektus, vaikščioti sportuoti mokyklos renovuotame stadione. Nu puikios sąlygos, gali pavydėti kaunietis vilnietis ir bet kuris kitas žmogus. Kas dar pliusas. Marių gatvės pusėje yra visa infrastruktūra, bažnyčia, mokykla, muziejus, biblioteka ir kiti objektai, pakankamai geras susisiekimas su Kauno miestu. 39 autobusas 19, 15, 156 mikroautobusus rajoninis. Taip pat ir traukinys Kaunas-Vilnius. O neigiamos savybės yra, kad Palemonas yra Kauno miesto pakraštys. Ir Kauno miesto

savivaldybė, manau skiria per mažai dėmesio tvarkai palaikyti. Labai laukiam Kauno marių gatvės renovacijos ir nesulaukiam, nes geležinkelio infrastruktūra trukdo, tiesiog neigiamos emocijos labai kykla dėl kelių. O ir dėl geležinkelio turbūt.

(V.R.) O kas labiausiai pakito maždaug per 10 metų laikotarpį ?

(R.A.) Visiems žmonėms, kurie norėjo, įvestos dujos, dujinis šildymas. Tie, kurie turi balionus, keičia vidinę tvarką. Kanalizacija daugumai suversta. Visų detalai problemų nežinau, bet šitie labai dideli svarbūs dalykai, nes 21 amžiuje tokių dalykų žmonės neturėjo: vandentiekio, kanalizacijos. Kiti turėjo, žinoma. Renovuotas Kauno Palemono gimnazijos stadionas. Palemone yra 4000 balso teisę turinčių žmonių, o gyvena, na manykim, kad 6000, tai taip puiku. Muziejus taip pat renovuotas ir pavadinimas pasikeitė iš Salomėjos Nėries muziejaus, į Salomėjos Nėries ir Bernardo Bučo namus ir muziejų. Paštas renovavosi, nes iki tol jis 60 metų nelistas. Gimnazijos aplinka idealiai tvarkosi, nes kitais metais jai bus 45 metai.

(V.R.) Ar Palemone vyksta tradicinės šventės ?

(R.A.) Aš esu Palemono bendruomenės centro atstovė ir kiekvienas socialinis partneris, kaip mes vadiname, turi savo tradicijas. Pavyzdžiui, lygiadienio šventė. Ji yra nacionalinio masto, nes dalyvauja visos Lietuvos organizacijos: folkloro muzikinis ansamblis, Šauliai arba visi pageidaujantys taip pat buvo atvažiuavę ir boržomi iš Gruzijos kolektyvas, Šulco kolektyvas iš Afrikos. Jie prisijungia ir papildo rudens arba pavasario lygiadienį. Bet kalbant apie Salomėjos Nėries muziejų tai žmonės žino, kad rudenį, rugsėjo mėnesį vyksta 3 dienų dailininkų renginys, šiais metais buvo Palemono istorijos tema. Todėl buvo piešiami svarbiausi objektai: bažnyčia, geležinkelis, marios, piliakalnis. Taip pat vyksta moterų poezija, Meilės diena. Biblioteka vėl turi savo renginius. Gaminami advento vainikai, bendradarbiaujant su bažnyčia. Parodų gausybė, sakykim, bendruomenės centro parodos, kai fotografavau žymiausius Palemono žmonėms ir tuomet surengėme parodą. Na taip, bažnyčia savo turi veiklas bei seseris salezietes. Iš tų dar neišvardintų pliusų palemoniečiai žmonės turi galimybę lankytis kiekviename renginyje, be to yra skelbiamos žinios pagrindinėje lentoje prie bažnyčios. Pačių iniciatyva įrengėme dar penkias skelbimų lentas.

(V.R.) O kaip manote, ko dar trūksta gyventojų laisvalaikio praleidimui ?

(R.A.) Reikia žmonių iniciatyvos organizuoti kokią nors veiklą. Paskambino viena moteris ir sako, norėčiau, kad susirinktų visos Palemono mezgėjos ir kartu megztume kažką. Pažadėjau jai, kad kai baigsis karantinas, bibliotekoje skirsim šiai veiklai dieną. Taip pat yra pasiūla dainuoti, turint nors minimalų balsą. Šiuo metu Marių bangos kolektyvą jungia apie 30 žmonių. Taip pat žmonės praeitais metais bandė šokti sportinius šokius. Iš pradžių atėjo apie 20-30, po to vis mažėjo, baigė apie 15 žmonių, kokios šešios poros ir pavieniai keli. Nežinau, už dyką daug renginių negali padaryti, nes reikia rašyti projektus. Yra jaunimas, bet jis pasiskirstęs į kitas organizacijas, į kitas veiklas Kaune ir galbūt dar kitur, todėl jiems nebelieka laiko Palemone.

(V.R.) Kokie Palemono objektai labiausiai domino lankytojus, kaip manote ?

(R.A.) Tikėtina, kad pirmoje vietoje yra muziejus. Ten mokinių daug atvažiuoja. Gerai sutvarkyta erdvė, vieta, istoriškai įdomi asmenybė. Bibliotekoje lankosi pagrinde palemoniečiai skaitytojai arba atvyksta vienas kitas iš kitur, kurie neranda knygų. Mažiau lankoma yra mokykla-gimnazija, kadangi skirta mokiniams, tėvams ir mokytojams. Yra atviri renginiai ir parodos, kuriose kviečiame dalyvauti, bet nėra labai didelio aktyvumo. Vieši renginiai, vienas iš jų tai karaliaus Mindaugo karūnavimo diena, liepos 6, kai visi kartu vienu metu su viso pasaulio lietuviais giedame himną. Piliakalnių metai buvo tai, buvo sukviesti į Vieškūnai piliakalnį, mano nuostabai žmonių susirinko daug. Šiais metais mes turėjome himno giedojimą

Lakštingalų slėnyje ir ne per daug susirinko, buvo lietinga diena, tačiau ar susirenka 20 ar 50 ar 100 nėra jokio skirtumo, susirenka tie, kurie nori.

(V.R.) Ar Palemone saugu gyventi ?

(R.A.) Manau, kad taip, todėl, kad pagrinde juda vietiniai žmonės. Mokiniai, tėvai, vaikai vieni kitus daugiau ar mažiau pažįsta. Ir jeigu vyksta koks negatyvus reikalas tai labai greitai išsiaiškinama. Devynaukštis mūsų namas istoriškai pradžioje buvo bendrabutis, bet po to keitėsi žmonės. Vieni išvyko, kiti pardavė, kiti atsikėlė į pigesnes patalpas.

(V.R.) Ar keičiasi Palemono sudėtis gyventojų ?

(R.A.) Apie 1963 metus gyventojų buvo apie 5000-6000 sakykim, po to buvo sumažėjimas vienu metu ryškus, o dabar manome, kad vėl 6000. Maži kvarta liukai, atsikelia nauji žmonės, bet labai daug padaugėti negali todėl, kad nėra teritorijos. Teritorija prie Kauno marių regioninio parko yra draudžiama statybų plėtrai. Maži plotai nustatė naujais privačiais namais to pasekoje gyventojų nedaug padaugėjo.

(V.R.) Ar jaučiate diskomfortą dėl susisiekimo su Kauno centru ?

(R.A.) Kaip minėjau, Palemonas yra suskirstytas į dvi puses, kurias skiria geležinkelis. Po rekonstrukcijos, kuri vyko dvejus metus, labai vargome. Važiuojant iš Petrašiūnų jau yra žiedai, įvairūs pervažiavimai ir pasiekti kitą Palemono pusę yra sudėtinga. Tam yra tik vienas tiltas, viadukas. Ten sritis, kuri skiria Palemoną, viena pusė su kita, bet pėsčiomis. Nuvažiuoti ne neišsina. Ir kadangi geležinkelių infrastruktūra ne vieną kartą žadėjo, kad turėtų atsirasti požeminis pervažiavimas. Nuolaidus tiltas netgi pačioje šioje vietoje iš Vestos gatvės į šią pusę pervažiavimas neįgaliesiems ir senjorams, bet tas neįvyko dėl lėšų trūkumo. Geležinkeliai žinomų Ten vienu milijonu. Šioje pusėje yra ir 19, 17 autobusas, 39 bei tarprajoninės 156 mikroautobusus. O kitoje pusėje tai turbūt tik vienas 45 vienas, todėl anos pusės žmonės norėdami pasiekti šią pusę, jie turi sustoti kitoje vietoje, perlipti ir įlipti į tuos minėtus autobusus. Tai neturint automobilio tiesiog sunkoka pasidarė kai kuriems žmonėms susiorientuoti ir pasiekti Palemoną. Dar traukinys iš Palemono į Kauną važiuoja.

(V.R.) Kokios emocijos apima einant Palemono keramikos gamyklą ?

(R.A.) Keramikos gamykla istoriškai įdomi. 1923 metais broliai Juozas ir Jonas Vailokaičiai ją pastatė. Investavo du milijonus litų, nuosavų pinigų, nuosavo kapitalo. Įdomūs statiniai ir jeigu būtų nors vienas iš jų įtrauktas į kultūros paveldo sąrašą, jis būtų galėjęs likti, tačiau tai neįvyko. Daug žmonių dirbo, o dabar ant išnykimo ribos. Vienu laiku galbūt kažkiek užsidirbdavo iš atliekų naikinimo, pavyzdžiui, kontrabandinės cigaretės, spiritas buvo deginama ir kita. Žmonės kai kada pyksta, kad galbūt kažkiek yra taršos. Bet manau, kad tarša dar dažniau eina iš pačių žmonių kaminų. Kai kurie kūrena įvairioms neaiškioms medžiagom. O keramikos gamykla ji ir dabar dar truputėlį tai daro, bet likimas kažkoks liūdnas. Tiesiog šiandien yra akcinė bendrovė, kurios yra pagrindinis akcininkas ir dar keliolika mažų. Tai, kas jos laukia sunku pasakyti. kažkas kažkas bus.

(V.R.) Kuriuo praėjimu dažniau naudojate einant Marių gatve link Neveronių gatvės?

(R.A.) Šiaip tai iš esmės labai mažai ir vienaip, ir kitaip vaikštau. Bet esuėjusi ir tuo keliu, bet gamyklos teritorija yra trumpiau tiesiog. Tai žinokit dabar šiuo metu nežinau, neturiu nuomonės. Didžioji dalis važiuoja automobiliais.

(V.R.) Kalbant apie bendruomenės centrą, tai kiek narių sudaro šią organizaciją ?

(R.A.) Organizacija dirba nuo 2000 iki šių metų rugsėjo mėnesio. Apie 100 žmonių. Čia gali būti įvairios interpretacijos, bet tai yra tie patys, kurie pradėjome žiūrėti sąrašus, kaip keičiasi žmonių struktūra. Dažniausiai turintys iš savęs kažkokią energiją, norą bendrauti, kažką nuveikti. Tie žmonės vis būrėsi, būrėsi. Jeigu vienas kažkas pasitraukia, senolis ateina, ten jo vaikas, sūnus ar dukra ir taip tas skaičius panašus visą laiką buvo. Manychiau dabar truputėlį

esame sumažėję. O šiaip tai kiekvienais metais po dvi, tris ekskursijas po 50 žmonių turime. Penkerius metus važiavome į Vilniaus operos ir baleto teatro spektaklius, tai čia ir bažnyčioje koncertavo visi iš projekto, spalio mėnesį.

(V.R.) O kaip dažnai vyksta bendruomenės susitikimai ir susirinkimai ?

(R.A.) Jeigu ne šitas karantino laikas, tai šiaip kiekvieną pirmadienį, bažnyčios namelyje, kuriame esame jau metai. Iš pradžių buvome mokykloje, bet dėl higienos normų teko išsikraustyti, kadangi nuolat lankėsi pašaliniai asmenys. Tuomet įsikūrėme keramikos gamyklos patalpose, tačiau ir vėl užlipimas į patalpą sudėtingas senjorams. Ir galiausiai pirmi metai baigėsi, antri prasidėjo Bažnyčios oratorijoje. Yra ilgas stalas ir klebonas pozityviai į tai žiūri. Kas mėnesį 30 žmonių susirenka iš 100. O daugiau yra kryptingos veiklos, bendruomenės centras turi tarybą, kuri pagal įstatymo raidę ir yra 8 papildomi žmonės, tai pagal įstatus mes turime susirinkti du tris kartus per metus. Būna dažnai renkamės ir kas mėnesį, jeigu kyla minčių ką nors padaryti. O kai tiek žmonių tai mes galime bet kada, greitai vienas du trys duodame žinią ir susibėgame, taip ir darome gerus darbus.

(V.R.) Tai manote, kad atskirą bendruomenės centro pastatą būtų tikslinga įrengti ?

(R.A.) Įvairūs svarstymai buvo nuo pradžios atidarymo centro. Iš vienos pusės reikalingas, iš kitos pusės ne, nes jeigu būtų reikėtų labai suktis, kaip išlaikyti visuomeniniais pagrindais. Jeigu jisai būtų, kaip Kauno rajone pavyzdžiui arba kituose rajonuose yra buvę kultūros namai, kaip mano pažįstamų tarpe, nors gyvena 400 gyventojų seniūnijoje, tačiau visi keliai nutiesti, tvarkyti, ten kažkoks rojus. Mes esame Kauno pakraštyje, todėl ir esame nuskriausti. Bet džiaugiamės, kad Bažnyčia mus priima, mokykla mus priima, biblioteka mus priima, kada jiems patogiu, o mes galbūt norime pavyzdžiui šeštadienį ar sekmadienį. Bet vakarones, tokius didelius susirinkimus turime. Mus labai geranoriškai remia keramikos gamykla, kuri dar yra ir mus priima. Ten vyksta labai dideli miesto lygio renginiai. Kasmet vienas, du, nes ten buvo Kauno marių dugne nuskendusios gyvenvietės, todėl kas penkeri metai turime šį renginį. Taip pat studentų išvyka, kai atvyksta iš Kauno rajono pakraščių jaunimas ir daro vakarones spalio mėnesį.

4 Priedas. Registrų centro turto išrašas

1. Nekilnojamojo turto registre įregistruotas turtas:

Registro Nr.: **20/102719**
Registro tipas: **Statiniai**
Sudarymo data: **1997-04-22**
Adresas: **Kaunas, Pamario g. 1**

2. Nekilnojamieji daiktai:

- 2.1. **Pastatas - Administracinis**
Unikalus daikto numeris: **1992-3005-9010**
Daikto pagrindinė naudojimo paskirtis: **Administracinė**
Pažymėjimas plane: **1B3b**
Statybos pabaigos metai: **1969**
Baigtumo procentas: **100 %**
Šildymas: **Centrinis šildymas iš centralizuotų sistemų**
Vandentiekis: **Komunalinis vandentiekis**
Nuotekų šalinimas: **Komunalinis nuotekų šalinimas**
Dujos: **Nėra**
Sienos: **Gelžbetonio plokštės**
Stogo danga: **Bitumas**
Aukštų skaičius: **3**
Bendras plotas: **2502.30 kv. m**
Pagrindinis plotas: **1661.48 kv. m**
Tūris: **10068 kub. m**
Koordinatė X: **6086533**
Koordinatė Y: **504185**
Atkūrimo sąnaudos (statybos vertė): **469175 Eur**
Fizinio nusidėvėjimo procentas: **26 %**
Atkuriamoji vertė: **347190 Eur**
Vidutinė rinkos vertė: **453835 Eur**
Vidutinės rinkos vertės nustatymo būdas: **Masinis vertinimas**
Vidutinės rinkos vertės nustatymo data: **2014-08-20**
Kadastro duomenų nustatymo data: **2002-03-08**
- 2.2. **Pastatas - Gamybinis pastatas**
Unikalus daikto numeris: **1992-3005-9020**
Daikto pagrindinė naudojimo paskirtis: **Gamybos, pramonės**
Pažymėjimas plane: **2G1p**
Statybos pabaigos metai: **1970**
Baigtumo procentas: **100 %**
Šildymas: **Centrinis šildymas iš centralizuotų sistemų**
Vandentiekis: **Komunalinis vandentiekis**
Nuotekų šalinimas: **Komunalinis nuotekų šalinimas**
Sienos: **Plytos**
Stogo danga: **Ruberoidas**
Aukštų skaičius: **1**
Bendras plotas: **11339.26 kv. m**
Pagrindinis plotas: **10719.69 kv. m**
Tūris: **76786 kub. m**
Užstatytas plotas: **11591.00 kv. m**
Koordinatė X: **6086590**
Koordinatė Y: **504295**
Atkūrimo sąnaudos (statybos vertė): **3335480 Eur**
Fizinio nusidėvėjimo procentas: **55 %**
Atkuriamoji vertė: **1501000 Eur**
Vidutinė rinkos vertė: **555000 Eur**
Vidutinės rinkos vertės nustatymo būdas: **Atkuriamoji vertė**
Vidutinės rinkos vertės nustatymo data: **2016-03-23**
Kadastro duomenų nustatymo data: **2002-04-25**
- 2.3. **Pastatas - Gamybos cechasis**
Unikalus daikto numeris: **1992-3005-9031**
Daikto pagrindinė naudojimo paskirtis: **Gamybos, pramonės**
Pažymėjimas plane: **3G1b**
Statybos pabaigos metai: **1981**
Baigtumo procentas: **100 %**
Šildymas: **Centrinis šildymas iš centralizuotų sistemų**
Vandentiekis: **Komunalinis vandentiekis**
Nuotekų šalinimas: **Komunalinis nuotekų šalinimas**
Sienos: **Gelžbetonio plokštės**
Stogo danga: **Ruberoidas**
Aukštų skaičius: **1**
Bendras plotas: **3844.63 kv. m**
Pagrindinis plotas: **3501.29 kv. m**
Tūris: **51842 kub. m**
Užstatytas plotas: **3429.00 kv. m**
Koordinatė X: **6086516**
Koordinatė Y: **504324**
Atkūrimo sąnaudos (statybos vertė): **2207951 Eur**
Fizinio nusidėvėjimo procentas: **42 %**
Atkuriamoji vertė: **1281000 Eur**

- Vidutinė rinkos vertė: **474000 Eur**
Vidutinės rinkos vertės nustatymo būdas: **Atkuriamoji vertė**
Vidutinės rinkos vertės nustatymo data: **2016-03-23**
Kadastro duomenų nustatymo data: **2002-04-25**
- 2.4. **Pastatas - Gamybinis pastatas**
Unikalus daikto numeris: **1992-3005-9042**
Daikto pagrindinė naudojimo paskirtis: **Gamybos, pramonės**
Pažymėjimas plane: **4G1p**
Statybos pabaigos metai: **1964**
Baigtumo procentas: **100 %**
Šildymas: **Centrinis šildymas iš centralizuotų sistemų**
Vandentiekis: **Komunalinis vandentiekis**
Nuotekų šalinimas: **Komunalinis nuotekų šalinimas**
Sienos: **Plytos**
Stogo danga: **Asbestcementis**
Aukštų skaičius: **1**
Bendras plotas: **938.72 kv. m**
Pagrindinis plotas: **876.98 kv. m**
Tūris: **4979 kub. m**
Užstatytas plotas: **1063.00 kv. m**
Koordinatė X: **6086539**
Koordinatė Y: **504243**
Atkūrimo sąnaudos (statybos vertė): **410739 Eur**
Fizinio nusidėvėjimo procentas: **63 %**
Atkuriamoji vertė: **152000 Eur**
Vidutinė rinkos vertė: **56200 Eur**
Vidutinės rinkos vertės nustatymo būdas: **Atkuriamoji vertė**
Vidutinės rinkos vertės nustatymo data: **2016-03-23**
Kadastro duomenų nustatymo data: **2002-04-25**
- 2.5. **Pastatas - Gamybos cechas**
Unikalus daikto numeris: **1992-3005-9053**
Daikto pagrindinė naudojimo paskirtis: **Gamybos, pramonės**
Pažymėjimas plane: **5G3p**
Statybos pabaigos metai: **1923**
Baigtumo procentas: **100 %**
Šildymas: **Centrinis šildymas iš centralizuotų sistemų**
Vandentiekis: **Komunalinis vandentiekis**
Nuotekų šalinimas: **Komunalinis nuotekų šalinimas**
Sienos: **Plytos**
Stogo danga: **Asbestcementis**
Aukštų skaičius: **3**
Bendras plotas: **1754.49 kv. m**
Pagrindinis plotas: **1519.75 kv. m**
Tūris: **7554 kub. m**
Koordinatė X: **6086615**
Koordinatė Y: **504217**
Atkūrimo sąnaudos (statybos vertė): **660541 Eur**
Fizinio nusidėvėjimo procentas: **69 %**
Atkuriamoji vertė: **205000 Eur**
Vidutinė rinkos vertė: **75900 Eur**
Vidutinės rinkos vertės nustatymo būdas: **Atkuriamoji vertė**
Vidutinės rinkos vertės nustatymo data: **2016-03-23**
Kadastro duomenų nustatymo data: **2002-04-25**
- 2.6. **Pastatas - Gamybinės dirbtuvės**
Unikalus daikto numeris: **1992-3005-9064**
Daikto pagrindinė naudojimo paskirtis: **Gamybos, pramonės**
Pažymėjimas plane: **6G1p**
Statybos pabaigos metai: **1942**
Baigtumo procentas: **100 %**
Šildymas: **Centrinis šildymas iš centralizuotų sistemų**
Vandentiekis: **Komunalinis vandentiekis**
Nuotekų šalinimas: **Komunalinis nuotekų šalinimas**
Sienos: **Plytos**
Stogo danga: **Keramika**
Aukštų skaičius: **1**
Bendras plotas: **1296.78 kv. m**
Pagrindinis plotas: **1220.52 kv. m**
Tūris: **24990 kub. m**
Užstatytas plotas: **2414.00 kv. m**
Koordinatė X: **6086677**
Koordinatė Y: **504268**
Atkūrimo sąnaudos (statybos vertė): **1282020 Eur**
Fizinio nusidėvėjimo procentas: **65 %**
Atkuriamoji vertė: **449000 Eur**
Vidutinė rinkos vertė: **166000 Eur**
Vidutinės rinkos vertės nustatymo būdas: **Atkuriamoji vertė**
Vidutinės rinkos vertės nustatymo data: **2016-03-23**
Kadastro duomenų nustatymo data: **2002-04-25**
- 2.7. **Pastatas - Gamybos cechas**
Unikalus daikto numeris: **1992-3005-9097**
Daikto pagrindinė naudojimo paskirtis: **Gamybos, pramonės**
Pažymėjimas plane: **9G1p**
Statybos pabaigos metai: **1970**
Baigtumo procentas: **100 %**
Šildymas: **Centrinis šildymas iš centralizuotų sistemų**
Sienos: **Plytos**

- Stogo danga: **Keramika**
 Aukštų skaičius: **1**
 Bendras plotas: **1199.81 kv. m**
 Pagrindinis plotas: **811.00 kv. m**
 Tūris: **11648 kub. m**
 Užstatytas plotas: **1691.00 kv. m**
 Koordinatė X: **6086536**
 Koordinatė Y: **504388**
 Atkūrimo sąnaudos (statybos vertė): **535601 Eur**
 Fizinio nusidėvėjimo procentas: **55 %**
 Atkuriamoji vertė: **241000 Eur**
 Vidutinė rinkos vertė: **89200 Eur**
 Vidutinės rinkos vertės nustatymo būdas: **Atkuriamoji vertė**
 Vidutinės rinkos vertės nustatymo data: **2016-03-23**
 Kadastro duomenų nustatymo data: **2002-04-25**
- 2.8. **Pastatas - Sandėlis**
 Unikalus daikto numeris: **1992-3005-9108**
 Daikto pagrindinė naudojimo paskirtis: **Sandėliavimo**
 Pažymėjimas plane: **10F1g**
 Statybos pabaigos metai: **1989**
 Baigtumo procentas: **100 %**
 Šildymas: **Centrinis šildymas iš centralizuotų sistemų**
 Vandentiekis: **Komunalinis vandentiekis**
 Nuotekų šalinimas: **Komunalinis nuotekų šalinimas**
 Sienos: **Metalas su karkasu**
 Stogo danga: **Metalas**
 Aukštų skaičius: **1**
 Bendras plotas: **1387.69 kv. m**
 Pagrindinis plotas: **1348.50 kv. m**
 Tūris: **10677 kub. m**
 Užstatytas plotas: **1482.00 kv. m**
 Koordinatė X: **6086591**
 Koordinatė Y: **504476**
 Atkūrimo sąnaudos (statybos vertė): **586061 Eur**
 Fizinio nusidėvėjimo procentas: **60 %**
 Atkuriamoji vertė: **234000 Eur**
 Vidutinė rinkos vertė: **86600 Eur**
 Vidutinės rinkos vertės nustatymo būdas: **Atkuriamoji vertė**
 Vidutinės rinkos vertės nustatymo data: **2016-03-23**
 Kadastro duomenų nustatymo data: **2002-04-25**
- 2.9. **Pastatas - Sandėlis**
 Unikalus daikto numeris: **1992-3005-9110**
 Daikto pagrindinė naudojimo paskirtis: **Sandėliavimo**
 Pažymėjimas plane: **11F1p**
 Statybos pabaigos metai: **1970**
 Baigtumo procentas: **100 %**
 Šildymas: **Nėra**
 Sienos: **Plytos**
 Stogo danga: **Asbestcementis**
 Aukštų skaičius: **1**
 Bendras plotas: **97.01 kv. m**
 Pagrindinis plotas: **97.01 kv. m**
 Tūris: **419 kub. m**
 Užstatytas plotas: **113.00 kv. m**
 Koordinatė X: **6086630**
 Koordinatė Y: **504428**
 Atkūrimo sąnaudos (statybos vertė): **43128 Eur**
 Fizinio nusidėvėjimo procentas: **55 %**
 Atkuriamoji vertė: **19400 Eur**
 Vidutinė rinkos vertė: **7180 Eur**
 Vidutinės rinkos vertės nustatymo būdas: **Atkuriamoji vertė**
 Vidutinės rinkos vertės nustatymo data: **2016-03-23**
 Kadastro duomenų nustatymo data: **2002-04-25**
- 2.10. **Pastatas - Gamybos cechasis**
 Unikalus daikto numeris: **1992-3005-9120**
 Daikto pagrindinė naudojimo paskirtis: **Gamybos, pramonės**
 Pažymėjimas plane: **12G1p**
 Statybos pabaigos metai: **1968**
 Baigtumo procentas: **100 %**
 Šildymas: **Centrinis šildymas iš centralizuotų sistemų**
 Sienos: **Plytos**
 Stogo danga: **Ruberoidas**
 Aukštų skaičius: **1**
 Bendras plotas: **300.64 kv. m**
 Pagrindinis plotas: **300.64 kv. m**
 Tūris: **1399 kub. m**
 Užstatytas plotas: **400.00 kv. m**
 Koordinatė X: **6086719**
 Koordinatė Y: **504395**
 Atkūrimo sąnaudos (statybos vertė): **155412 Eur**
 Fizinio nusidėvėjimo procentas: **58 %**
 Atkuriamoji vertė: **65300 Eur**
 Vidutinė rinkos vertė: **24200 Eur**
 Vidutinės rinkos vertės nustatymo būdas: **Atkuriamoji vertė**
 Vidutinės rinkos vertės nustatymo data: **2016-03-23**
 Kadastro duomenų nustatymo data: **2002-04-25**

- 2.11. **Pastatas - Gamybos cechas**
 Unikalus daikto numeris: **1992-3005-9131**
 Daikto pagrindinė naudojimo paskirtis: **Gamybos, pramonės**
 Pažymėjimas plane: **13G1p**
 Statybos pabaigos metai: **1968**
 Baigtumo procentas: **100 %**
 Šildymas: **Centrinis šildymas iš centralizuotų sistemų**
 Sienos: **Plytos**
 Stogo danga: **Ruberoidas**
 Aukštų skaičius: **1**
 Bendras plotas: **1073.32 kv. m**
 Pagrindinis plotas: **1003.57 kv. m**
 Tūris: **6977 kub. m**
 Užstatytas plotas: **643.00 kv. m**
 Koordinatė X: **6086787**
 Koordinatė Y: **504442**
 Atkūrimo sąnaudos (statybos vertė): **466643 Eur**
 Fizinio nusidėvėjimo procentas: **58 %**
 Atkuriamoji vertė: **196000 Eur**
 Vidutinė rinkos vertė: **72500 Eur**
 Vidutinės rinkos vertės nustatymo būdas: **Atkuriamoji vertė**
 Vidutinės rinkos vertės nustatymo data: **2016-03-23**
 Kadastro duomenų nustatymo data: **2002-04-25**
- 2.12. **Pastatas - Gamybos cechas**
 Unikalus daikto numeris: **1992-3005-9142**
 Daikto pagrindinė naudojimo paskirtis: **Gamybos, pramonės**
 Pažymėjimas plane: **14G5p**
 Statybos pabaigos metai: **1968**
 Baigtumo procentas: **100 %**
 Šildymas: **Centrinis šildymas iš centralizuotų sistemų**
 Sienos: **Plytos**
 Stogo danga: **Ruberoidas**
 Aukštų skaičius: **5**
 Bendras plotas: **527.39 kv. m**
 Pagrindinis plotas: **375.01 kv. m**
 Tūris: **2735 kub. m**
 Užstatytas plotas: **325.00 kv. m**
 Koordinatė X: **6086792**
 Koordinatė Y: **504412**
 Atkūrimo sąnaudos (statybos vertė): **275184 Eur**
 Fizinio nusidėvėjimo procentas: **58 %**
 Atkuriamoji vertė: **116000 Eur**
 Vidutinė rinkos vertė: **42900 Eur**
 Vidutinės rinkos vertės nustatymo būdas: **Atkuriamoji vertė**
 Vidutinės rinkos vertės nustatymo data: **2016-03-23**
 Kadastro duomenų nustatymo data: **2002-04-25**
- 2.13. **Pastatas - Gamybos cechas**
 Unikalus daikto numeris: **1992-3005-9153**
 Daikto pagrindinė naudojimo paskirtis: **Gamybos, pramonės**
 Pažymėjimas plane: **15G3p**
 Statybos pabaigos metai: **1968**
 Baigtumo procentas: **100 %**
 Šildymas: **Centrinis šildymas iš centralizuotų sistemų**
 Vandentiekis: **Komunalinis vandentiekis**
 Nuotekų šalinimas: **Komunalinis nuotekų šalinimas**
 Sienos: **Plytos**
 Stogo danga: **Ruberoidas**
 Aukštų skaičius: **3**
 Bendras plotas: **421.76 kv. m**
 Pagrindinis plotas: **283.23 kv. m**
 Tūris: **1706 kub. m**
 Koordinatė X: **6086834**
 Koordinatė Y: **504427**
 Atkūrimo sąnaudos (statybos vertė): **171862 Eur**
 Fizinio nusidėvėjimo procentas: **58 %**
 Atkuriamoji vertė: **72200 Eur**
 Vidutinė rinkos vertė: **26700 Eur**
 Vidutinės rinkos vertės nustatymo būdas: **Atkuriamoji vertė**
 Vidutinės rinkos vertės nustatymo data: **2016-03-23**
 Kadastro duomenų nustatymo data: **2002-04-25**
- 2.14. **Pastatas - Katilinė**
 Unikalus daikto numeris: **1992-3005-9164**
 Daikto pagrindinė naudojimo paskirtis: **Kita**
 Pažymėjimas plane: **16H2p**
 Statybos pabaigos metai: **1965**
 Baigtumo procentas: **100 %**
 Šildymas: **Centrinis šildymas iš centralizuotų sistemų**
 Vandentiekis: **Komunalinis vandentiekis**
 Nuotekų šalinimas: **Komunalinis nuotekų šalinimas**
 Sienos: **Plytos**
 Stogo danga: **Ruberoidas**
 Aukštų skaičius: **2**
 Bendras plotas: **770.68 kv. m**
 Pagrindinis plotas: **447.68 kv. m**
 Tūris: **4491 kub. m**
 Užstatytas plotas: **626.00 kv. m**

- Koordinatė X: **6086815**
 Koordinatė Y: **504490**
 Atkūrimo sąnaudos (statybos vertė): **647243 Eur**
 Fizinio nusidėvėjimo procentas: **61 %**
 Atkuriamoji vertė: **252000 Eur**
 Vidutinė rinkos vertė: **252000 Eur**
 Vidutinės rinkos vertės nustatymo būdas: **Atkuriamoji vertė**
 Vidutinės rinkos vertės nustatymo data: **2016-03-23**
 Kadastro duomenų nustatymo data: **2002-04-25**
- 2.15. **Pastatas - Mazuto siurblinė**
 Unikalus daikto numeris: **1992-3005-9175**
 Daikto pagrindinė naudojimo paskirtis: **Kita**
 Pažymėjimas plane: **17H1p**
 Statybos pabaigos metai: **1965**
 Baigtumo procentas: **100 %**
 Šildymas: **Centrinis šildymas iš centralizuotų sistemų**
 Sienos: **Plytos**
 Stogo danga: **Ruberoidas**
 Aukštų skaičius: **1**
 Bendras plotas: **56.10 kv. m**
 Pagrindinis plotas: **31.10 kv. m**
 Tūris: **556 kub. m**
 Užstatytas plotas: **81.00 kv. m**
 Koordinatė X: **6086840**
 Koordinatė Y: **504471**
 Atkūrimo sąnaudos (statybos vertė): **101525 Eur**
 Fizinio nusidėvėjimo procentas: **62 %**
 Atkuriamoji vertė: **38600 Eur**
 Vidutinė rinkos vertė: **38600 Eur**
 Vidutinės rinkos vertės nustatymo būdas: **Atkuriamoji vertė**
 Vidutinės rinkos vertės nustatymo data: **2017-03-01**
 Kadastro duomenų nustatymo data: **2002-04-25**
- 2.16. **Pastatas - Keramzito krosnių pakura**
 Unikalus daikto numeris: **1992-3005-9186**
 Daikto pagrindinė naudojimo paskirtis: **Gamybos, pramonės**
 Pažymėjimas plane: **18G2p**
 Statybos pabaigos metai: **1974**
 Baigtumo procentas: **100 %**
 Šildymas: **Centrinis šildymas iš centralizuotų sistemų**
 Vandentiekis: **Komunalinis vandentiekis**
 Nuotekų šalinimas: **Komunalinis nuotekų šalinimas**
 Sienos: **Plytos**
 Stogo danga: **Ruberoidas**
 Aukštų skaičius: **2**
 Bendras plotas: **2435.80 kv. m**
 Pagrindinis plotas: **2435.80 kv. m**
 Tūris: **17182 kub. m**
 Koordinatė X: **6086924.28**
 Koordinatė Y: **504545.27**
 Atkūrimo sąnaudos (statybos vertė): **339996 Eur**
 Fizinio nusidėvėjimo procentas: **34 %**
 Atkuriamoji vertė: **224398 Eur**
 Vidutinė rinkos vertė: **67319 Eur**
 Vidutinės rinkos vertės nustatymo būdas: **Atkuriamoji vertė**
 Vidutinės rinkos vertės nustatymo data: **2002-04-25**
 Kadastro duomenų nustatymo data: **2002-04-25**
- 2.17. **Pastatas - Gamybinis pastatas**
 Unikalus daikto numeris: **1992-3005-9197**
 Daikto pagrindinė naudojimo paskirtis: **Gamybos, pramonės**
 Pažymėjimas plane: **19G1b**
 Statybos pabaigos metai: **1974**
 Baigtumo procentas: **100 %**
 Šildymas: **Centrinis šildymas iš centralizuotų sistemų**
 Vandentiekis: **Komunalinis vandentiekis**
 Nuotekų šalinimas: **Komunalinis nuotekų šalinimas**
 Sienos: **Gelžbetonio plokštės**
 Stogo danga: **Ruberoidas**
 Aukštų skaičius: **1**
 Bendras plotas: **1965.22 kv. m**
 Pagrindinis plotas: **1965.22 kv. m**
 Tūris: **19685 kub. m**
 Koordinatė X: **6086867**
 Koordinatė Y: **504579**
 Atkūrimo sąnaudos (statybos vertė): **1034988 Eur**
 Fizinio nusidėvėjimo procentas: **51 %**
 Atkuriamoji vertė: **507000 Eur**
 Vidutinė rinkos vertė: **188000 Eur**
 Vidutinės rinkos vertės nustatymo būdas: **Atkuriamoji vertė**
 Vidutinės rinkos vertės nustatymo data: **2016-03-23**
 Kadastro duomenų nustatymo data: **2002-04-25**
- 2.18. **Pastatas - Gamybinis pastatas**
 Unikalus daikto numeris: **1992-3005-9200**
 Daikto pagrindinė naudojimo paskirtis: **Gamybos, pramonės**
 Pažymėjimas plane: **20G1b**
 Statybos pabaigos metai: **1974**
 Baigtumo procentas: **100 %**

- Šildymas: **Centrinis šildymas iš centralizuotų sistemų**
Vandentiekis: **Komunalinis vandentiekis**
Nuotekų šalinimas: **Komunalinis nuotekų šalinimas**
Sienos: **Gelžbetonio plokštės**
Stogo danga: **Ruberoidas**
Aukštų skaičius: **1**
Bendras plotas: **2204.35 kv. m**
Pagrindinis plotas: **2193.51 kv. m**
Tūris: **32608 kub. m**
Koordinatė X: **608685.24**
Koordinatė Y: **504611.33**
Atkūrimo sąnaudos (statybos vertė): **807966 Eur**
Fizinio nusidėvėjimo procentas: **34 %**
Atkuriamoji vertė: **533257 Eur**
Vidutinė rinkos vertė: **159977 Eur**
Vidutinės rinkos vertės nustatymo būdas: **Atkuriamoji vertė**
Vidutinės rinkos vertės nustatymo data: **2002-04-25**
Kadastru duomenų nustatymo data: **2002-04-25**
- 2.19. **Pastatas - Sandėlis**
Unikalus daikto numeris: **1992-3005-9212**
Daikto pagrindinė naudojimo paskirtis: **Sandėliavimo**
Pažymėjimas plane: **21F3b**
Statybos pabaigos metai: **1968**
Baigtumo procentas: **100 %**
Šildymas: **Nėra**
Vandentiekis: **Nėra**
Nuotekų šalinimas: **Nėra**
Sienos: **Gelžbetonio plokštės**
Stogo danga: **Asbestcementis**
Aukštų skaičius: **3**
Bendras plotas: **368.38 kv. m**
Pagrindinis plotas: **368.38 kv. m**
Tūris: **2080 kub. m**
Koordinatė X: **6086838**
Koordinatė Y: **504392**
Atkūrimo sąnaudos (statybos vertė): **135533 Eur**
Fizinio nusidėvėjimo procentas: **58 %**
Atkuriamoji vertė: **56900 Eur**
Vidutinė rinkos vertė: **21100 Eur**
Vidutinės rinkos vertės nustatymo būdas: **Atkuriamoji vertė**
Vidutinės rinkos vertės nustatymo data: **2016-03-23**
Kadastru duomenų nustatymo data: **2002-04-25**
- 2.20. **Pastatas - Gamybinis pastatas**
Unikalus daikto numeris: **1992-3005-9220**
Daikto pagrindinė naudojimo paskirtis: **Gamybos, pramonės**
Pažymėjimas plane: **22G1p**
Statybos pabaigos metai: **1968**
Baigtumo procentas: **100 %**
Šildymas: **Centrinis šildymas iš centralizuotų sistemų**
Vandentiekis: **Nėra**
Nuotekų šalinimas: **Nėra**
Sienos: **Plytos**
Stogo danga: **Ruberoidas**
Aukštų skaičius: **1**
Bendras plotas: **49.98 kv. m**
Pagrindinis plotas: **49.98 kv. m**
Tūris: **318 kub. m**
Užstatytas plotas: **84.00 kv. m**
Koordinatė X: **6086810**
Koordinatė Y: **504454**
Atkūrimo sąnaudos (statybos vertė): **28442 Eur**
Fizinio nusidėvėjimo procentas: **58 %**
Atkuriamoji vertė: **11900 Eur**
Vidutinė rinkos vertė: **4400 Eur**
Vidutinės rinkos vertės nustatymo būdas: **Atkuriamoji vertė**
Vidutinės rinkos vertės nustatymo data: **2016-03-23**
Kadastru duomenų nustatymo data: **2002-04-25**
- 2.21. **Pastatas - Gamybinis pastatas**
Unikalus daikto numeris: **1992-3005-9231**
Daikto pagrindinė naudojimo paskirtis: **Gamybos, pramonės**
Pažymėjimas plane: **23G1p**
Statybos pabaigos metai: **1974**
Baigtumo procentas: **100 %**
Šildymas: **Centrinis šildymas iš centralizuotų sistemų**
Vandentiekis: **Nėra**
Nuotekų šalinimas: **Nėra**
Sienos: **Plytos**
Stogo danga: **Ruberoidas**
Aukštų skaičius: **1**
Bendras plotas: **854.83 kv. m**
Pagrindinis plotas: **854.83 kv. m**
Tūris: **4485 kub. m**
Koordinatė X: **6086838**
Koordinatė Y: **504633**
Atkūrimo sąnaudos (statybos vertė): **341336 Eur**
Fizinio nusidėvėjimo procentas: **51 %**

- Atkuriamoji vertė: **167000 Eur**
Vidutinė rinkos vertė: **61800 Eur**
Vidutinės rinkos vertės nustatymo būdas: **Atkuriamoji vertė**
Vidutinės rinkos vertės nustatymo data: **2016-03-23**
Kadastru duomenų nustatymo data: **2002-04-25**
- 2.22. **Pastatas - Svarstyklės**
Unikalus daikto numeris: **1992-3005-9242**
Daikto pagrindinė naudojimo paskirtis: **Kita**
Pažymėjimas plane: **24H1p**
Statybos pabaigos metai: **1985**
Baigtumo procentas: **100 %**
Šildymas: **Centrinis šildymas iš centralizuotų sistemų**
Vandentiekis: **Komunalinis vandentiekis**
Nuotekų šalinimas: **Komunalinis nuotekų šalinimas**
Sienos: **Plytos**
Stogo danga: **Ruberoidas**
Aukštų skaičius: **1**
Bendras plotas: **90.44 kv. m**
Pagrindinis plotas: **61.85 kv. m**
Tūris: **551 kub. m**
Užstatytas plotas: **120.00 kv. m**
Koordinatė X: **6086993**
Koordinatė Y: **504611**
Atkūrimo sąnaudos (statybos vertė): **102740 Eur**
Fizinio nusidėvėjimo procentas: **37 %**
Atkuriamoji vertė: **64700 Eur**
Vidutinė rinkos vertė: **64700 Eur**
Vidutinės rinkos vertės nustatymo būdas: **Atkuriamoji vertė**
Vidutinės rinkos vertės nustatymo data: **2016-03-23**
Kadastru duomenų nustatymo data: **2002-04-25**
- 2.23. **Pastatas - Sargybinė**
Unikalus daikto numeris: **1992-3005-9253**
Daikto pagrindinė naudojimo paskirtis: **Kita**
Pažymėjimas plane: **26H1p**
Statybos pabaigos metai: **1974**
Baigtumo procentas: **100 %**
Šildymas: **Nėra**
Vandentiekis: **Nėra**
Nuotekų šalinimas: **Nėra**
Sienos: **Plytos**
Stogo danga: **Ruberoidas**
Aukštų skaičius: **1**
Bendras plotas: **7.31 kv. m**
Pagrindinis plotas: **7.31 kv. m**
Tūris: **81 kub. m**
Užstatytas plotas: **13.00 kv. m**
Koordinatė X: **6086515**
Koordinatė Y: **504324**
Atkūrimo sąnaudos (statybos vertė): **14830 Eur**
Fizinio nusidėvėjimo procentas: **51 %**
Atkuriamoji vertė: **7270 Eur**
Vidutinė rinkos vertė: **7270 Eur**
Vidutinės rinkos vertės nustatymo būdas: **Atkuriamoji vertė**
Vidutinės rinkos vertės nustatymo data: **2016-03-23**
Kadastru duomenų nustatymo data: **2002-04-25**
- 2.24. **Pastatas - Administracinis**
Aprašymas / pastabos: **Buves gyv.namas- 27A1p**
Unikalus daikto numeris: **1992-3005-9264**
Daikto pagrindinė naudojimo paskirtis: **Administracinė**
Pažymėjimas plane: **27B1p**
Statybos pabaigos metai: **1923**
Rekonstravimo pradžios metai: **2004**
Rekonstravimo pabaigos metai: **2005**
Baigtumo procentas: **100 %**
Šildymas: **Centrinis šildymas iš centralizuotų sistemų**
Vandentiekis: **Komunalinis vandentiekis**
Nuotekų šalinimas: **Komunalinis nuotekų šalinimas**
Dujos: **Nėra**
Sienos: **Plytos**
Stogo danga: **Metalas**
Aukštų skaičius: **1**
Bendras plotas: **281.99 kv. m**
Pagrindinis plotas: **233.66 kv. m**
Tūris: **1512 kub. m**
Užstatytas plotas: **278.00 kv. m**
Koordinatė X: **6086622**
Koordinatė Y: **504155**
Atkūrimo sąnaudos (statybos vertė): **147127 Eur**
Fizinio nusidėvėjimo procentas: **63 %**
Atkuriamoji vertė: **54449 Eur**
Vidutinė rinkos vertė: **72115 Eur**
Vidutinės rinkos vertės nustatymo būdas: **Masinis vertinimas**
Vidutinės rinkos vertės nustatymo data: **2014-08-19**
Kadastru duomenų nustatymo data: **2005-02-02**
- 2.25. **Pastatas - Dujotiekio pastatas**
Unikalus daikto numeris: **1992-3005-9275**

- Daikto pagrindinė naudojimo paskirtis: **Kita**
Pažymėjimas plane: **28H1p**
Statybos pabaigos metai: **1965**
Baigtumo procentas: **100 %**
Šildymas: **Nėra**
Vandentiekis: **Nėra**
Nuotekų šalinimas: **Nėra**
Sienos: **Plytos**
Stogo danga: **Ruberoidas**
Aukštų skaičius: **1**
Bendras plotas: **50.78 kv. m**
Pagrindinis plotas: **50.78 kv. m**
Tūris: **273 kub. m**
Užstatytas plotas: **66.00 kv. m**
Koordinatė X: **6086586**
Koordinatė Y: **504153**
Atkūrimo sąnaudos (statybos vertė): **51687 Eur**
Fizinio nusidėvėjimo procentas: **60 %**
Atkuriamoji vertė: **20700 Eur**
Vidutinė rinkos vertė: **20700 Eur**
Vidutinės rinkos vertės nustatymo būdas: **Atkuriamoji vertė**
Vidutinės rinkos vertės nustatymo data: **2016-03-23**
Kadastro duomenų nustatymo data: **2002-04-25**
- 2.26. **Pastatas - Sandėlis**
Unikalus daikto numeris: **1992-3005-9300**
Daikto pagrindinė naudojimo paskirtis: **Sandėliavimo**
Pažymėjimas plane: **31F3b**
Statybos pabaigos metai: **1974**
Baigtumo procentas: **100 %**
Šildymas: **Nėra**
Vandentiekis: **Nėra**
Nuotekų šalinimas: **Nėra**
Sienos: **Gelžbetonio blokai**
Stogo danga: **Asbestcementis**
Aukštų skaičius: **3**
Bendras plotas: **919.06 kv. m**
Pagrindinis plotas: **919.06 kv. m**
Tūris: **4043 kub. m**
Koordinatė X: **6086926**
Koordinatė Y: **504510**
Atkūrimo sąnaudos (statybos vertė): **243955 Eur**
Fizinio nusidėvėjimo procentas: **51 %**
Atkuriamoji vertė: **120000 Eur**
Vidutinė rinkos vertė: **44400 Eur**
Vidutinės rinkos vertės nustatymo būdas: **Atkuriamoji vertė**
Vidutinės rinkos vertės nustatymo data: **2016-03-23**
Kadastro duomenų nustatymo data: **2002-04-25**
- 2.27. **Pastatas - Sandėlis**
Unikalus daikto numeris: **1992-3005-9314**
Daikto pagrindinė naudojimo paskirtis: **Sandėliavimo**
Pažymėjimas plane: **32F3b**
Statybos pabaigos metai: **1974**
Baigtumo procentas: **100 %**
Šildymas: **Nėra**
Vandentiekis: **Nėra**
Nuotekų šalinimas: **Nėra**
Sienos: **Gelžbetonio plokštės**
Stogo danga: **Asbestcementis**
Aukštų skaičius: **3**
Bendras plotas: **638.89 kv. m**
Pagrindinis plotas: **638.89 kv. m**
Tūris: **2799 kub. m**
Koordinatė X: **6086951**
Koordinatė Y: **504506**
Atkūrimo sąnaudos (statybos vertė): **180480 Eur**
Fizinio nusidėvėjimo procentas: **51 %**
Atkuriamoji vertė: **88400 Eur**
Vidutinė rinkos vertė: **32700 Eur**
Vidutinės rinkos vertės nustatymo būdas: **Atkuriamoji vertė**
Vidutinės rinkos vertės nustatymo data: **2016-03-23**
Kadastro duomenų nustatymo data: **2002-04-25**
- 2.28. **Pastatas - Katilinė**
Unikalus daikto numeris: **4400-1835-8482**
Daikto pagrindinė naudojimo paskirtis: **Gamybos, pramonės**
Pažymėjimas plane: **41P1g**
Statybos pradžios metai: **2009**
Statybos pabaigos metai: **2009**
Baigtumo procentas: **100 %**
Šildymas: **Vietinis centrinis šildymas**
Vandentiekis: **Komunalinis vandentiekis**
Nuotekų šalinimas: **Komunalinis nuotekų šalinimas**
Dujos: **Gamtinės**
Sienos: **Metalas su karkasu**
Stogo danga: **Metalas**
Aukštų skaičius: **1**
Bendras plotas: **63.75 kv. m**

- Pagrindinis plotas: **62.04 kv. m**
Tūris: **280 kub. m**
Užstatytas plotas: **67.00 kv. m**
Koordinatė X: **6086501**
Koordinatė Y: **504240**
Atkūrimo sąnaudos (statybos vertė): **28302 Eur**
Fizinio nusidėvėjimo procentas: **6 %**
Atkuriamoji vertė: **26616 Eur**
Vidutinė rinkos vertė: **9847 Eur**
Vidutinės rinkos vertės nustatymo būdas: **Atkuriamoji vertė**
Vidutinės rinkos vertės nustatymo data: **2012-01-12**
Kadastro duomenų nustatymo data: **2009-03-25**
Pastato (jo dalies) energinio naudingumo klasė: **C**
Skačiuojamosios šiluminės energijos sąnaudos pastatui (jo daliai) šildyti: **0.00 kWh/m2/m.**
- 2.29. **Pastatas - Gamybos cechas**
Unikalus daikto numeris: **1992-3005-9086**
Daikto pagrindinė naudojimo paskirtis: **Gamybos, pramonės**
Pažymėjimas plane: **8G1pb**
Statybos pabaigos metai: **1970**
Baigtumo procentas: **100 %**
Šildymas: **Centrinis šildymas iš centralizuotų sistemų**
Vandentiekis: **Komunalinis vandentiekis**
Nuotekų šalinimas: **Komunalinis nuotekų šalinimas**
Sienos: **Gelžbetonio plokštės**
Stogo danga: **Ruberoidas**
Aukštų skaičius: **1**
Bendras plotas: **7202.05 kv. m**
Pagrindinis plotas: **6681.76 kv. m**
Tūris: **60341 kub. m**
Koordinatė X: **6086651**
Koordinatė Y: **504374**
Atkūrimo sąnaudos (statybos vertė): **2575069 Eur**
Fizinio nusidėvėjimo procentas: **55 %**
Atkuriamoji vertė: **1159000 Eur**
Vidutinė rinkos vertė: **429000 Eur**
Vidutinės rinkos vertės nustatymo būdas: **Atkuriamoji vertė**
Vidutinės rinkos vertės nustatymo data: **2016-03-23**
Kadastro duomenų nustatymo data: **2002-04-25**
- 2.30. **Pastatas - Pastotė**
Unikalus daikto numeris: **1992-3005-9342**
Daikto pagrindinė naudojimo paskirtis: **Pagalbinio ūkio**
Pažymėjimas plane: **25H1p**
Statybos pabaigos metai: **1974**
Baigtumo procentas: **100 %**
Šildymas: **Nėra**
Vandentiekis: **Nėra**
Nuotekų šalinimas: **Nėra**
Sienos: **Plytos**
Aukštų skaičius: **1**
Tūris: **784 kub. m**
Užstatytas plotas: **144.00 kv. m**
Atkūrimo sąnaudos (statybos vertė): **52622 Eur**
Fizinio nusidėvėjimo procentas: **51 %**
Atkuriamoji vertė: **25800 Eur**
Vidutinė rinkos vertė: **4130 Eur**
Vidutinės rinkos vertės nustatymo būdas: **Atkuriamoji vertė**
Vidutinės rinkos vertės nustatymo data: **2016-03-23**
Kadastro duomenų nustatymo data: **2002-04-25**
- 2.31. **Pastatas - Šiltnamis**
Unikalus daikto numeris: **1992-3005-9375**
Daikto pagrindinė naudojimo paskirtis: **Pagalbinio ūkio**
Pažymėjimas plane: **3751g**
Būklė: **Sunaikintas**
Statybos pabaigos metai: **1978**
Sienos: **Skarda**
Aukštų skaičius: **1**
Užstatytas plotas: **143.66 kv. m**
Kadastro duomenų nustatymo data: **2002-04-25**
- 2.32. **Vandentiekio tinklai - Vandentiekio tinklai**
Unikalus daikto numeris: **4400-1834-8097**
Daikto pagrindinė naudojimo paskirtis: **Vandentiekio tinklų**
Pažymėjimas plane: **V**
Statybos pabaigos metai: **2009**
Baigtumo procentas: **100 %**
Ilgis: **84.24 m**
Medžiaga: **Plastikas**
Vandentiekio linijos reikšmė: **Ivadinė**
Atkūrimo sąnaudos (statybos vertė): **5271 Eur**
Atkuriamoji vertė: **5271 Eur**
Vidutinė rinkos vertė: **5271 Eur**
Vidutinės rinkos vertės nustatymo būdas: **Atkuriamoji vertė**
Vidutinės rinkos vertės nustatymo data: **2009-03-24**
Kadastro duomenų nustatymo data: **2009-03-24**
- 2.33. **Šilumos tinklai - Šilumos tinklai**